

bokselskap.no, Oslo 2018

Jonas Lie: *Trold*

Teksten er hentet fra Universitetet i Oslo/dokpro.uio.no. Dokpros tekst er basert på *Samlede Digterverker*, standardutg. i 10 bind, Kristiania, Gyldendal, 1920–21).

ISBN: 978-82-8319-411-1 (digital, bokselskap.no), 978-82-8319-412-8 (epub), 978-82-8319-413-5 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Jonas Lie

Trold

En Tylft Eventyr

bokselskap.no

Oslo 2018

[Indledning](#)

[Jo i Sjøholmene](#)

[Det er mæ!](#)

[Andværs-Skarven](#)

[Isak og Brønøpræsten](#)

[Slærka og Ladda](#)

[Vindtroldet](#)

[Tra trara-ra!](#)

[Legen i Kraakelunden](#)

[Huldrefisken](#)

[Jorden drager](#)

[I Borge Syssel og Skyld Herred](#)

[Vest i Blaa fjeldet](#)

[Vombatten i en snever Vending](#)

[Evina feier](#)

[De syv Troldkjærringer i Styggedalsuren](#)

[Varsler og Vætter](#)

Indledning

At der er Trold i Mennesker, véd enhver, som har lidt Øie for den Slags.

De ligger inde i Personligheden og binder den som urørligt Fjeldstykke, lunefuldt Hav og ustyrligt Veir, – store og smaa Ubeister, – fra det enkelte vældige Bjerg- eller Havtrold, der kan lægge sig med sin Villie ind i Livsstrømmen, til Nøkken, Alven, Tomtegubben eller Nissen, der huserer og sætter sine lunefulde Indfald, Pudser og Krumspring ind i Folk.

Engang, jeg kjørte i Slæde gennem en Skog, skvat Hesten for en stor, skræmselsfuld Stenblok, der laa og keg frem i Maaneskinnet under en troldagtig vokset Bjerkelug.

Siden har jeg mødt den igjen i en gammel Jurist, – et paafaldende træet Ansigt, Øine som to mat overtrukne Glansstene, en forunderlig sikker Dømmekraft, utilgjængelig for at rykkes eller vildledes af Indtryk. Omgivelserne blaaste af ham som Veir og Vind; Forstanden saa tusindaarig stensikker, der snød ingen eller intet den. Han var bare en Viser.

Troldskaben lever paa dette Stadium inde i Menneskene som Temperament, Naturvillie, Eksplosivkraft.

Det er egentlig et Skridt længere fremme og over dette, naar den lever som

Angst, Mørke- og Spøgelsesrædsel. Angsten er Menneskehedens første Arbeide i Følelsen for at skille sig fra og løfte sig ud af det elementære, og følges af alskens Kunster og manende Midler for at tvinge det under sig.

Og, hvor langt dette Troldstadium følger Mennesket ogsaa ind i det civiliserede Liv, vilde være en ganske nyttig og belærende Paavisning, maaske ogsaa en noget overraskende.

Tilværelsens Angst, det store ubekjendte om os, som er Grundlaget ogsaa for vor religiøse Følelse, skifter uophørlig Ham og Navne efter de forskjellige Oplysningstrin.

Den lever hos den mystiske Eksperimentalist som Borddans, Aandebanken og den Slags, og hos Lærde under høitklingende videnskabelige Betegnelser som den «fjerde Dimension», der fortiden halvt er blet den Pulterkasse, hvori man putter alt det, man ikke kan forklare sig.

Der er nok adskilligt i vort oplysnings- og kultursikre Liv, der vilde sprække ligesom Troldskaben for en klar Solstraale.

Og det er vistnok hverken mere eller mindre end vor gamle Mythologis Skib Nagelfare, der var lavet af døde Mænds Negle og satte over til Hel, som langt nordpaa i Mørket gjennem mange Forvandlinger fra Asareligionen til den kristne er bleven staaende fast i Folkeforestillingen som Draugen i den halve Baad. Han kan vel være blet igjen som en Levning af det gamle Utgard.

Hele Lofotvæggens Klipperække ser jo saa inderlig ud, som det kunde være Utgardlokes Trold, der var sat i Sten derude mod Nordhavet.

Og Ofoten, – der hvor nu Viktoriahavn og en Verdensvei pr. Jernbane til Rusland bygges, – er netop Navnet paa et af de Uttheims Steder, hvorum Mythologien har sat mest Stygge og Rædsel.

Det var mellem Troldene og Draugene der, at Freia og Freir af Utgardeloke holdtes indseidet i døsig Rus, saa de ikke kunde kjende de Venner fra Asgaard, som kom for at udfri dem; der Freirs Gudenatur forlavede sig fra sin høiere moralske Bevidsthed, saa han gik ind i Hvirvlen af Draugenes elementære, vildt løsslupne, tøilesløse Driftsliv, og Guden bagefter gik stum af Sorg, ikke vilde ses af nogen eller vise sig i Asgaard.

Men alt dette er, som sagt, nu flyttede Sager.

Af det hele Husstel derude har vi kun Draugen og hans halve Baad igjen mellem Skjærene.

Hvordan han ser ud?

Jeg tænker, en Maler ikke vilde være glad, om han sad – som det jo forlanges af Malerne nu, – paa Baadhvælv og tog ham efter Naturen og saa ham lige ind i Ansigtet.

Ansigtet, ja! Draugen har jo ikke Hode, bare en Tarrevase.

Men derfor kan man lige godt stirre ham ind i Ansigtet, mens han glør paa én med de røde, døde Øine.

Han sidder lige foran Dig paa Hvælv som Dødsangstens klamme, rædselsfulde Opstigning. Og siger nogen af dem, som klamrer sig fast til Kjølen, at han ser Draugen, saa véd de andre, det er snart forbi med ham.

Naar Hvælv saa plukkes for Folk, ser Broren sin Bror, Sønnen sin Far dukke op ligbleg og styg mellem Skikkelserne i den halve Draugebaad, som gaar for lavt Seil ved Siden af.

Det er de druknedes Aander, som ikke har faat indviet Jord.

Lystelig er han ikke at møde ved udfalden Fjære, naar den ligger langt og ødt udover i Maaneskinnet med alskens mørke Tarreklatter, Stene og underlige Skyggekast. Han varsles af Gulp som af dybt Vand; der staar kolde Gufs, og det rasler som af en Skindhyre.

Stygge svarte Havet skimtes som en Rand derude, og man hører hans ulykkevarslende: Baad! Baad! fælt gennem Natten.

At afbilde Draugen tør være en dunkel, taaget Affære og ingenlunde det samme som at tegne Trolld.

Trolld, Gygre og Huldre, Nøk og Nisse har mere bestemte Former, saavel i deres veritable Skikkelser som, naar de sættes ind i Folks Fysiognomier og Figurer.

Man staar ikke her opraad for Model.

Jo i Sjøholmene

I Forfædrenes Dage, da der bare var daarlige Baade i Nordland, og de maatte hjælpe sig med at købe Bør af Ganfinnen i sækkevis, var det ikke greit at klare Havsjøen i Vinterveiret. Fiskermanden blev ikke gammel da. Det var mest bare Kvindfolk og Børn og vanføre, som fik Begravelse paa Landjorden.

Saa var der et Baadlag fra Thjøttø paa Helgeland, som var ude og prøvede sig helt op i Østlofoten.

Men den Vinter slog Fisket ikke til.

De laa og biede og ventede den ene Uge efter den anden og Maaneden med, og tilslut saa de ingen anden Raad end at vende hjem med Børnskapen og tomme Baaden.

Men han Jo i Sjøholmene bare flirte og sa, at, stod ikke Fisken der, saa fandtes den vel længere nordpaa. De var ikke rod ud bare for at faa ædt op Nisten.

Han var bare Ungguten og havde aldrig været paa Fiske før. Men det var ikke saa ulig Tale det, syntes Høvedsmanden.

Og saa satte de Seil nordover.

Paa næste Fiskepladsen slog det ikke likere til. De drog bare, saavidt de havde til Livs Næring for Dagen.

Og nu vilde de alle spændt og plent snu.

Er det ikke her, saa er det vel længere nordpaa, mente Jo.

Og, havde de faret saa langt, fik de lige saa godt forsøge sig videre.

Slig fristede de Lykken fra Fiskevær til Fiskevær, til de havde vaaget sig helt op til Finmarken.

Men der fik de Uveir, og, alt det de søgte Berging under Næssene, maatte de

tilslut sætte ud tilhavs.

Bedre gik det ikke end, at den Baadbryen, de efter de Tider havde, satte Stevnen under Sjøen istedetfor over den og fyldtes udpaa Dagen.

Der sad de raadløse paa Kjølen ude i vilde Havet.

Og alle reiste de Klager mod han Jo, som havde fristet og ført dem hen i Ulykken.

Da det blev mørkt, begyndte de at rakne i Hænderne og tages ud af Sjøen, én efter én.

Men, alt det Jo hørte, helt til den sidste skreg og blev væk, saa var det bare den Jammeren over, at han havde sat dem ud i Elendigheden og for Kjærring og Barn, som skulde svælte og miste Forsørgeren.

Han fik sidde for det, mente Jo. Det blev ikke bedre, om han ogsaa slap sig i Sjøen.

Og saa klemte han Knæerne om Kjøltræet og holdt sig fast, saa han hverken kjendte til Haand eller Fod.

I den kulsvarte blaasendes Natten syntes han, han hørte baade det ene og det andet Baadlag, som skreg.

De har Kjærring og Unger de ogsaa, tænkte han, havde de saavist en Jo at skylde paa.

Medens han laa og drev og drev og syntes, det skulde lakke mod Dagen, kjendte han med ét, Baaden huggede i Dragsuget ved Land.

Og den, som kom sig op, det var Jo.

Men han saa ikke andet end svarte Sjøen og hvide Sneen, hvor han snude sig.

Som han stod og speidede og ledte, røg det langt henne i en Finnegamme under en Bakke, og did fik han kravlet sig hen.

Finnen var saa gammel, at han knap kunde røre sig. Han sad bare inde i varme Asken og murrede i Pæsken og hverken svarte eller snakkede. Store gule Humler surrede ind og ud over Sneen som om det var Midsommer, og der var bare en ung Jente til at tænde op Varmen og gi ham Mad. Sønesønnerne og

Sønnedøttrene hans var med Renen langt inde paa Fjeldet.

Her fik han baade Klædetørk og Hvil. Hun Seimke vidste ikke, hvor godt hun skulde stille for ham; hun madede ham baade med Renmælk og Marveben, og han fik ligge paa Sølvræveskind.

Lunt og godt var det derinde i Røgen.

Men, som han laa og ikke vidste, enten han var vaagen eller drømte, gik mangt og underligt for sig, syntes han.

Der stod Finnen i Døren og tællede Renene sine, endda de var langt inde i Fjeldmarken. Han stængte for Ulv og truede Bjørn. Han aabned for Skindsækken sin, saa Veiret ulte og peb, og Asken føg inde i Gammen. Og, da det blev stilt, kom der tæt med gule Humler og satte sig i Pæsken hans, medens han mjølkede og murrede, og Finneskallen nikkede.

Men Jo havde andet for Tanken end at undres paa Finnen.

Ikke før gik Sønnen ud af Øinene paa ham, før han strøg nedover til Baaden sin.

Der laa den hvælvet som et Traug og stangede i Fjæren, og Sjøen slibede langs Kjølbordet.

Og saavidt fik han berget den op paa Land, at den gik fri af Sjødraget.

Men saalænge gik han der om Dagen og saa paa den, til han syntes, at Folk lagede Baadene, som de heller vilde ha Havet ind i dem end udenfor dem. Forenden var ikke andet end et Svinetryne til at bore sig under med, og Bordlægningen ved Kjøltræet saa flad som Bunden paa en Kiste.

Der maatte komme anderledes Skik og Lag paa alting, skulde de høve sig til Sjøbrug. Stevnen fik løftes baade med ét og to Bord, baade være kvas og gjøre sig mjuk, saa den paa engang bøied af og skar igjennem, og Baaden le'ede sig fint i Sjøen.

Paa det tænkte han Nat og Dag. Det var bare saavidt en Afladelse, naar han snakkede og pratede om det med Finnejenten om Kvældene.

Han mærkede godt, at hun Seimke var blet kjær i ham. Hun drog sig efter ham, hvor han gik, og blev altid saa bedrøvet i Øinene, naar hun saa, han gik

nedover til Sjøen; hun skjønte nok, han bare stundede efter at fare.

Finnen sad og malte i Asken, saa det dampede og røg af Pæsken.

Men Seimke bare slikkede og lokkede Jo med de brune Øinene sine og gav ham Sødord saa rapt, som Tungen kunde gaa bag den gamle Finneryggen, til hun fik ham saa langt ind i Røgen, at Finnen ikke hørte.

Ganfinnen vendte Synet bag i Nakken.

«Mine Øine er dumme og rinder for Røgen,» sa han. «Hvad er det, han Jo holder i Fanget?»

«Sig, det er den hvide Rypen, Du har fanget i Snaren,» hviskede hun.

Og Jo kjendte, hun smøg sig op til ham og skalv.

Saa fortalte hun saa tyst som Tanken ligger i Brystet, at Finnen var ond og malte Vrangsyn og jøikede imod Baaden, som Jo vilde bygge. Kom den istand, fik Ganfinnen ikke mere Salg paa Bør over hele Nordland.

Og hun varede ham, at han maatte passe paa og aldrig gaa mellem Finnen og Ganfluerne.

Da skjønte Jo, at det kunde bli Uraad nok for ham med den Baaden. Men jo værre det vendte sig, desmere værkede han efter at faa den rigtig udgrundet.

Og nedover til Fjæren fo'r han, før Finnen endnu fik reist sig i Graalysningen om Morgen.

Men underligt gik det i Snebakkerne. De blev saa mange og saa lange, og der fo'r han og trødde i dybe Sneen, og aldrig naadde han Fjæren. Aldrig havde han set Nordlyset te sig slig saa langt ud paa Dagen. Det gnistrede og brændte, og lange Ildtunger slikkede og fræste efter ham.

Ikke var han istand til at finde hverken Fjære eller Baad, og heller ikke til at ta nogetslags Kjendsel paa Landet.

Tilslut skjønte han, at han havde faret rent i Ørskan indover Fjeldet istedetfor ned til Sjøen.

Men da han nu vendte om, kom Havskodden saa tæt og graa imod ham, at han ikke saa Haand eller Fod for sig.

I Kvældingen var han næsten opgivet af Træthed. Lige raadtøst var og blev det.

Natten faldt paa og Snedriverne voksede.

Som han havde sat sig ned paa en Sten og bare grundede og tænkte paa, hvordan han skulde klare det med Livet, kom der et Par Ski glidende saa fint ud af Skodden og stansede lige ved Fødderne hans.

«Er I kommet, faar I ogsaa vise Vei,» sa han.

Og saa lod han det staa til, som Skierne bare vilde, udfor alle Hamrer og Bakker.

Ikke saa han for sig, ikke tog han for sig, og, jo fortere han fo'r, des tætttere kom Snefoget og Rokket imod ham, saa Vinden holdt paa at ta ham af Skierne.

Nedover og udfor bar det der, hvor han havde faret om Dagen, og sommetider syntes han, det rent gik i Luften.

Med ét stansede Skierne, og han var lige udenfor Indgangen til Finnegammen.

Der stod Seimke og saa efter ham.

«Jeg sendte Skierne mine efter Dig,» sa hun, «for jeg skjønnte, Finnen havde forgjort Landet, saa Du ikke skulde finde til Baaden. For Livet er Du tryk, fordi han har git Dig Hus. Men det er ikke raadeligt, at han faar se Dig ikvæld.»

Saa listede hun ham indenfor, saa Finnen ikke mærkede det i den tykke Røg, og gav ham Mad og fik ham til Hvile.

Men, da han vaagnede udpaa Natten, hørte han en underlig Lyd, og det summede og sang langt borte i Luften:

Finmand kan ikke Baaden binde
Fluen kan ikke Faret finde, surrer
sig vilse i Ring herinde.

I Asken sad Finnen og jøikede og malte, saa det durede i Grunden.

Og hun Seimke laa forover med Panden i Gulve gørjen og Hænderne kneppet om Nakken og bad imod til Finneguden.

Da forstod Jo, at Finnen endnu ledte efter ham langt ude i Skodden og

Snefoget, og at det spøgte for Livet.

Saa klædte han sig paa, før det blev lyst, og kom trampendes ind med Sneen paa sig og sa, han havde været ude og ledt efter Bjørn i Hi. Men aldrig havde han været i slig Skodde; han havde vanket baade vidt og langt, før han fandt hjem til Hus igjen.

Finnen sad med Pæsken fuld af gule Fluer som et Humlebol. Han havde sendt dem ud til alle Kanter for at søge; men tilbage kom de og surrede og summede rundt om ham.

Da han saa Jo i Døren og skjøjte, de viste ret, gav Sinnet sig, og han lo, saa det ristede inde i Finmudden og mumlede:

«Bjørnen binder vi her under Grydesøkket, for Baaden hans har jeg kværvet Syn, og Søvnspinden sætter jeg for ham til Vaaren.»

Men samme Dag stod Finnen i Døren og havde travlt med at gjøre Troldegn og underlige Streger i Luften.

Han sendte ud to stygge Ganfluer, som strøg hver sit Ærinde over Sneen og sved en Solstriben under sig, hvor de fo'r. De skulde sætte Værk og Syge paa en Stue nede i Salten og virke Finskud, som ramte med svindende Sot en ung Brud paa Bodø.

Men Jo tænkte ikke paa andet Nat og Dag end, hvorledes han skulde faa lurt Ganfinnen.

Hun Seimke lokkede og graad og bad ham for sit Livs Skyld ikke mere prøve sig ned til Baaden.

Tilslut saa hun ingen Raad mere, iveri vilde han.

Da kyssede hun paa Hænderne hans og storgraad. Han maatte bare love at vente, til Ganfinnen reiste ind til Jokmok i Sverige.

Men Afreisens Dag gik Finnen i Ring om Gammen med en Brand og beskikkede sit Hus.

Da stod Fjeldmarken med Renner og Hunde og Folk rykket nær. Finnen holdt Tælling paa Dyrene og paalagde Sønnesønnerne ikke at slippe Renen for langt, mens han var borte og ikke kunde passe dem for Ulv og Bjørn.

Saa tog han en Søvdrik og begyndte at dreie sig rundt og danse, til Pusten rent forgik ham, og han svimede af. Der var bare Finmudden igjen efter ham. Aanden blev borte og fo'r ud til Jokmok.

Der sad Troldkarene sammen i Mørkeskodden under Fjeldet og hviskede om alt, som lønt og dulgt var, og blaaste Aanden i dem, som gik i Læren.

Men Ganfluerne surrede og summede som en gul Ring om Mudden og holdt Vagt.

Om Natten vaagnede Jo af, at det drog og drog ham som nogetsteds langt borte ifra. Det blev som et Sug i Luften, og ud fra Snefoget truede og ropte det:

Før Du svømmer som Ær' eller Steg, aldrig skal Du faa ruget dit Æg, vrænge for Vind og stænge for Bør, Finmand slipper Dig aldrig sør.

Tilslut stod Ganfinnen ludende nær over ham. Ansigtet hang sidt og løst i Huden og fuldt af Skrukker som et gammelt Renskind, og i Øinene var der svimmel Røg.

Da begyndte det at ise og dovne af i Lemmerne, og han kjendte, at Finnen holdt paa at forgjøre ham.

Saa satte han Synet kvast imod, saa Troldskaben ikke bed paa, og slig stridde de, til Finnen blev grøn i Ansigtet og holdt paa at strypes.

Men borte fra Jokmok satte de Skud paa ham og Skodde for Hugen hans.

Og saa underlig blev det, at, naar Jo grundede paa Baaden og rettede paa ét, blev bestandig noget andet galt, saa den rent gik i Smaaspik i Hodet paa ham.

Da sørgede han meget. Ikke kunde han sanse at faa Baaden sammen, og det saa ligt ud til, at han heller aldrig skulde faa slippe sørover igjen.

Men ud paa Sommeren sad Jo og Seimke sammen paa Næsset i den varme Kvælden, og Myggen summede, og Fisken sprat udenfor Landet i Stillen, og Ærsteggen svømmede.

«Den, som kunde bygge en Baad, som var saa snar og hændig som Fisken og bar sig oppe i Baarerne som Sjøfuglen,» klagede og sukkede han, «saa kunde jeg fare!»

«Vil Du, jeg skal skydse Dig til Thjøttø?» sa det op fra Fjæren.

Der stod en Fyr i en flad nedklemt Skindhæt, som de ikke saa Ansigtet paa.

Og lige udfor Fjærestenene der, hvor de havde set Ærstepgen, laa der en Baad, lang og smal med høi For- og Agterstevn og spillede Tjærebordene ned i klare Sjøen under sig uden saameget som en Knast i Veden.

«Jeg faar takke for den Skyds, jeg kan faa,» svarte Jo.

Da hun Seimke hørte det, begyndte hun at jamre og bære sig.

Hun faldt ham om Halsen og vilde ikke slippe, og snakkede over sig og kreg. Hun lofte ham Skierne sine, som bar gjennem alle Hildringer, og hun skulde stjæle Benteinen fra Ganfinnen, saa han kunde finde alle de gamle Beivisdalerne, som var nedgravede, og lære ham at slaa Garnknuder for Laksen og lokke Renen langt ud i Marken.

Han skulde bli saa rig som Ganfinnen, om han vilde blive og ikke forlade hende.

Men Jo havde bare Øinene ned imod Baaden.

Saa hev hun sig i Marken og rev op det svarte Haaret sit og bandt det om Foden hans, saa nu fik han slide det af først.

«Skal jeg bli her og lege med Dig og Renkalvene, da kommer mangel Kar til at sidde med sprukne Negler paa Baadhvælv,» sa han. «Du faar gjøre op, om Du vil gi mig Favntaget til Farvel, eller jeg skal fare uden.»

Saa kasted hun sig op i Armene hans som en Katteskilling og saa gjennem Graaden ind i Øinene paa ham og skalv og lo og var rent fra sig.

Men, da hun saa, der ingen Raad var, fo'r hun og veivede med Armene over Hodet op til Gammen.

Da forstod Jo, at nu vilde hun ta Raad hos Ganfinnen, og at han fik se til at berge sig ud i Baaden, skulde det ikke bli stængt for ham.

Og slig havde Baaden lagt sig til oppe i Fjærestenene, at han bare behøvede at træde ned paa Toften. Styrvollen gled ind i Haanden, og paa skjønns bag Masten sad nogen ved Halsen og heiste og strækkede Seilet; men Ansigtet kunde han ikke

se.

Afsted strøg de.

Og slig Baad til at rende for Seilet havde Jo aldrig set. Sjøen stod om den som en dyb Skavl, endda det næsten var stille.

Men langt udover var de ikke kommet, før det begyndte at pibe stygt i Luften. Fuglene skreg og søgte tilland, og Sjøen løftede sig som en svart Væg bag dem.

Det var Ganfinnen, som havde løst op Vindsækken og sendt Veir efter dem.

«En faar gaa for høit Seil her i Finneknipa,» sa det bag Masten.

Karen, som raadede for Baaden, tog ikke saameget Ænds af det som at ta en Klo ind.

Da sendte Ganfinnen Tvindeknuder efter dem.

De fo'r i vild Dans udover Fjorden, og Sjøen hvirvlede sig i hvide Røgstøtter, til de naade helt op i Skyen.

Fløi ikke Baaden nu som Fuglen og fortere end den, var de forlorne.

Da lo det fælt oppe i luv Bord:

Han Anfin Ganfin gjør Bør og blaaser os sør, den Sprækken i Sækken
gir passe tre Klør!

Og krængende for tre Klør og den svære Halskaren overskrævs paa Ripen med Sjøstøvlen strikende ned i Skumfossen bar det saa gjennem blinde Rokket ud i Storhavet i Vindulen og Suset.

Bølgevæggene gik saa svære, at Jo saavidt kunde se Lysningen af Dag over Raaen, og ikke tog han Greie paa, enten de fo'r over eller under Havskavlerne.

Baaden slap Sjøen saa let og net og sleipt, som det kunde være Spolen paa en Fisk, og den var saa fint lagt i Bordene som Skallet paa et Terneæg. Men aldrig kunde han se et af dem helt til Ende; de blev ligesom halve allesammen, og tilslut syntes han, hele Forenden kom væk i Sjørokket, som om de fo'r i halv Baad under Seilet.

Da Natten faldt paa, gik det gjennem Morilden som i en Ildmørje, og oppe i

Luv ulte det langt og fælt i Vinden.

Det svarte med Nødraab og Dødshyl fra alle Baadhvælvene, de strøg forbi, og toges meget stygt blegt Folk ind paa Tofterne. Skjæret af Morilden lyste blaat i Ansigterne paa dem, og de sad og glode og gapte og ulte mod Veiret.

Med ét vak han op af, at det raabte:

«Nu er Du hjemme paa Thjøttø, Jo!»

Og længe havde han ikke sundet sig, før han kjendte sig igjen ovenfor Fjærestenene hjemme ved Nøstvæggen sin. Dragsuget gik saa langt paa Land, at Skumranden lyste helt op i Potetesageren, og han kunde knapt staa paa Benene for Blaasten.

Derinde i Nøstet satte han sig til i svarte Mørke at ripe og mærke af Draugebaaden paa Bordvæggen, til Sønnen tog ham.

Da det blev lyst om Morgenen, kom Søsteren ned til ham med et Madspand. Hun hilsede ikke videre og bar sig ad, som om hun var vant til at komme slig hver Morgen.

Men, da han saa fortalte hende om Finmarksreisen og Ganfinnen og Draugebaaden, han fo'r hjem med inat, mærkede han, at hun bare flirede og lod ham snakke.

Og saalænge prøvede han sig udover Dagen baade med Søsteren og Brødrene og Moderen oppe i Stuen, til han blev klog paa, at de mente, han ikke var rigtig ved Vettet. Nævnte han Draugebaaden, smaalo de bare mellem sig og snakkede ham vart og fint og snilt efter Munden.

Men saa fik de tro, som de vilde, naar han bare fik stelle, som han vilde, og være i Fred i det bortre gamle Nøstet.

En maatte sætte Seilet efter Vinden, mente han Jo.

Og skulde han være gal og forrykket fra Forstanden, saa var det bedst, han gjorde sligt Spil, at de varede sig for at komme op i Hænderne paa ham og forstyrre Arbeidet hans.

Saa tog han Skindfælden ned i Nøstet og sov der om Nætterne. Men om Dagen satte han den op paa Taget paa en Stang og skreg, at nu seilte han!

Stundimellem red han overskrævs paa Mønningen og huggede Tæljekniven i Tagstokken, saa de mente, han indbildte sig, at han endnu sad ude i Sjøen og holdt sig fast paa Hvælvvet.

Saa tit, Folk gik forbi, var han fremme i Nøstdøren og vrængte det hvide i Øinene saa fælt, at de blev rent utrygge. Det var knapt, de hjemme turde stikke Madspandet ind til ham.

Men saa skikkede de det med den mindste lille Søsteren.

Hun vesle Malfri fik sidde og prate med ham paa Plankehaugen og syntes, det var slig Moro, naar han lagede Spil og Leker til hende og fortalte om Baaden, som skulde fare som Fuglen og seile som ingen anden Baad i Verden.

Traf det sig saa, at nogen kom uforvarende over ham og vilde kige efter, hvad han havde fore derinde i Nøstet, krøb han op paa Bordstabelen og hev og slængte Plankeender og Emnetræer rundt om sig, saa ingen vidste, hvor han kunde træffe, og de var glade, de kom sig afsted.

Men nogen og hver maatte de vende sig oppe i Bakken, naar de hørte, han lo efter dem, saa han laa langflad.

Slig skaffede Jo sig Fred for Folk.

Arbeidet gik som bedst om Natten, naar Veiret rev og ruggede i Stenen og Næveren paa Tørvtaget og Sjødrevet gik lige op til Nøstdøren.

Naar det hven og peb gjennem den utætte Bordvæg, og Snefoget lagde sig saa fint ind igjennem Sprækkerne, stod Skabelonen paa Draugebaaden tydeligst for ham.

Vinterdagene var korte, og Vægen i Tranlampen hang over Arbeidet, fra det mørknede tidligdags til langt ud paa Morgenens, naar han søgte Sønnen i Skindfælden og lagde sig op i al Høvlflisen.

Ikke sparede han hverken Møien eller Umagen. Var der et Bord, som ikke løb ind med i den rette Sveien, om aldrig saa lidt, slog han af baade et og to Omfar og gjorde om igjen og om igjen.

Saa var det en Nat før Jul, han havde ikke mere end øverste Bordlaget og Kjeiperne igjen. Han drev paa saa haardt nu, at han ikke sansede paa Tiden.

Høvljernet tog just som bedst i Flisen, da han braastansede for noget svart, som rørte sig langs Bordplanken.

Det var en stor, styg Flue, som krøb omkring og ledte og naglfo'r Baaden i alle Bordlagene.

Ved det nederste Kjølbord virrede den med Vingerne og summede. Saa lettede den sig og blev svævende i Luften over det, indtil den med ét svirrede afsted ind i Mørket.

Hjertet sak i Livet paa Jo.

Der paakom ham slig Tvivl og Angst. Han vidste nok, det var ikke for det gode, at Ganfluen surrede over Kjølbordet.

Saa tog han Tranvægen og Trækklubben og begyndte at sigte i Stevnen og lyse og banke henover Bordlægningen og gennemgik Plankerne, én for én.

Og slig fo'r han Baaden over og prøvede den fra Forskotten til agter, baade over og under. Der var ikke en Nagle eller S sammenskjødning, han længere syntes, var rigtig troendes.

Men hverken Maalene eller Façonene vilde nu mere slaa til.

Stevnen var for stor, og Løbet langs Bordene under havde tat et Sving og en Vrid og en Drei, saa det saa ud som to forskjellige halve Baade, og Forenden passede ikke til Agterenden.

Som han holdt paa at forfare med Koldsveden sprækkende ud af Haarrødderne, gik Tranen i Lampen op for ham, saa han stod i stummende Mørket.

Da vidste han ikke mere af sig.

Han hev Klubben og rev op Nøstdøren, og begyndte at svinge og ringe og kime ud i svarte Natten med den store Kobjelden, han havde faat i Haanden.

«Kimer Du paa mig, Jo?» spurgte det. Det æsede som et Dragsug bag ham, og en kold Pust blaaste i Nøstet.

Paa Kjølstokken sad der én i sid graa Sjøtrøie og Toplue ned om Ørene, saa Skallen var bare som en lav Dusk.

Der fo'r et Sæt gennem Jo. Det var saa nær just den, han i Vildørsken havde tænkt paa.

Da tog han det store Øsekarret og slængte i ham.

Men tvert igjennem Draugen gik det, saa det skraldede i Væggen, og igjen kom det om Ørene paa Jo, saa han vilde ligget der, havde det truffet.

Gamlingen plirede bare hvidt gridsk i Øinene.

«Tvi!» skreg Jo og spyttede imod Utysket.

Og tilbage lige i Synet fik han en sviende svær blød Manet.

«Der har Du Klysen din igjen!» lo det.

Men med det samme, Jo fik op Øinene, saa han et helt Baadbyggeri i Stranden.

Og færdig og rigget ude paa blankt Vand laa der en Ottring saa fin og lang og speilendes, at han rent mistede sig i Synet.

Den gamle blinkede godkyndt. Øinene lyste mere og mere gloende.

«Har jeg skydset Dig til Helgeland, saa faar jeg ogsaa skaffe Dig Levebrød,» mente han.

«Men lidt Afgift faar Du betale. I hver syvende Baad, Du bygger, er det mig, som sætter ind det underste Kjølbordet med Bresten og Svigten i.»

Da fik Jo Pusten i Vrangstruben. Han forstod, den Baaden drog ham lige i Gabet paa Styggen.

«Eller mente Du, Du rent skulde lure af mig Façonen for ingenting?» gren og gabte det.

Saa skurede det, som om noget svært lettede og reiste sig i Nøstet, og det lo:

«Vil Du ha Sjøbaat, faar Du ta Dødbaat!

Banker Du inat tre Gange med Klubben paa Kjøltræet, saa skal Du faa slig Hjælp til at bygge, at der aldrig er set Mage til Baader i Nordland.»

To Gange løftede Jo Klubben den Nat og vilde banke i Kjøltræet, og to Gange la han den bort igjen.

Men Ottringen laa og legte og speilede sig i Sjøen for Øinene hans slig, som han havde set den, ny og lys af Tjæren med netop indlagt Taug og Redskab.

Han prøvede og dissede med Foden i den fine slanke Baaden for at se, hvor let og høit den bar sig, og hvor lækkert den løb i Vandlinien.

Og Klubben smald en Gang og to Gange og tre Gange i Kjøltræet.

Saa blev første Baaden bygget i Sjøholmene.

Tykt som Fugl stod Folk i Utallighed paa Næsset om Høsten og saa paa, at han Jo og Brødrene hans la ud med den ny Ottringen.

Den fo'r gennem Strømsjøen, saa Skummet vaskede om den.

Væk var den, og op dukkede den igjen som Sjøfuglen, og forbi Odder og Skjær strøg den som Pilen.

Ude i Fiskeværene laa Folk paa Aarerne og glante. Slig Baad havde de aldrig set.

Men var det i det første Aar en lang Ottring, saa blev det i det næste en svær, bred Fembøring, Folk ude paa Vinterfisket fik at spile Øinene op paa.

Og lettere under Aarene og bedre seilendes og finere at se til blev den ene Baad end den anden.

Men gjildest og størst var den sidste, som stod paa Stiverne i Stranden.

Det var den syvende.

Jo gik til og fra; men, naar han kom ned til den om Morgenen, var det saa underligt, at den altid var vokset om Natten. Den blev dertil saa urimelig vakker, at han rent maatte falde i Staver.

Tilslut laa den der færdig.

Og nok af Folk var der, som gjorde Bud paa den.

Men over al Helgeland raadede dengang en Fut, som tog Skatten ud efter dobbelt Vægt og Tal baade af Fisk og Dun, og billigere var han ikke hverken med Tiende eller Offerskjæppe.

Der hans Karer fo'r, blev der baade rensket og ribbet.

Aldrig saasnart hørte han Rygte om de nye Baadene, før han sendte Folk ud for at forfare hvad Sandhed der var i det. Han drev selv Fiske med stort Mandskab ude i Værene.

Men, da de kom hjem og fortalte det, de havde set, blev Futen saa forhippen, at han straks paa Sommeren fo'r langveis udover til Sjøholmene.

Og der kom han en Dag som en Hauk over han Jo:

Hverken Skat eller Tiende havde han betalt af Næringen, og nu skulde han bøde saa mange halve Mærker Sølv, som han havde gjort Baader.

Han skreg altid bedskere og harskere, at Jo skulde lægges i Bolt og Jern og transporteres nord i Skraaven og komme i slig Klemme, at han hverken saa Sol eller Maane mere.

Men, medens Futen rode rundt omkring Fembøringen og glisede i Øinene af, hvor fin og lækker den var, blev det tilslut saa, at han vilde lade Naade gaa for Ret og nøie sig med at ta Fembøringen for Bod.

Da tog Jo Huen af og sa, at var der nogen, han undte en slig Baad, saa var det Futen.

Saa seilte Øvrigheden afsted.

Moderen og Søsteren og Brødrene graad omkaps for den vakkre Fembøringen.

Men Jo stod oppe paa Nøsttaget og lo, saa han holdt paa at revne.

Og ud paa Høsten spurgtes det, at Futen med alle otte Mand i Skyds var kommet bort med Fembøringen ude paa Vestfjorden.

Men i de Dage blev der som et Baadskifte over hele Nordland, og Jo rak ikke at bygge Tiendeparten af de Baade, som begjærtes.

Folk baade nær og langveis fra hang op ved Nøstvæggen hans, og det var rent som en Naade, om nogen kunde faa kjøbt eller bestilt.

Over Sneset stod de under Skur nedover Stranden.

Ikke tog han længere Greie paa, hvad der skulde regnes for syvende Baaden. Ikke brød han sig om det heller. Fik nogen Vand i Vrangstruben af den ene, saa

blev der saa mangfoldig flere berget og kom sig til Velstand i de andre, og saa fik Regningen gaa flust over det hele. Folk kunde selv se efter og ta ud den, de likte.

Men Jo blev saare stor og mægtig, og det var ikke raadeligt for nogen at lægge sig tvært for der, hvor han styrede og regjerte.

Sølvpengene stod i Rad i Skjæpper paa Loftet, og Baadbyggeriet rak udover alle Sjøholmene.

Saa var det en Søndag, Brødrene hans og vesle Malfri var reist til Kirke i den ny Fembøringen.

Da de ikke kom hjem udpaa Kvældingen, gik Baadsvenden ind og mente, det kunde være bedst, om nogen seilte ud og saa efter dem; Veiret la paa.

Jo sad ved Lodsnoeret og Maalene til den ny Baad, som skulde bli endda større og gjildere end nogen af de andre, og var ikke god at komme nær.

«Tror Du, de farer med de gamle væltne Traugene!» skreg han.

Og ud blev Baadsvenden kjørt saa fort, som han var kommen ind.

Men udover Natten laa Jo og hørte, Vinden tog med Hvin i Væggene, og lange Raab ude fra Sjøen.

Ret som det var, bankede det og ropte paa ham.

Gaa did, hvor I kom fra, mente han, og snudde sig bare i Sengen.

Lidt efter kom der nogle smaa Fingre og kramsede og bankede paa Døren.

Nattefred vilde han ha, tordnede han, om han saa skulde tømre sig en ny Stue.

Men udenfor holdt det ved at række sig og ta efter Klinken og sope over Døren, som det var nogen, der ikke kunde naa op.

Og høiere og høiere imod Klinken strøg det.

Men den, som lo, var Jo. Fembøringerne fra Sjøholmene seilte sig ikke fulde, om det blaaste, spottede han.

Da hakkede og hoppede Klinken, til den sprang op.

Og i Døraabningen stod vesle Malfri og Moderen og Brødrene. Morilden lyste

om dem, og Vandet randt.

De var blege og graa i Ansigterne og forbitte i Mundvigerne, som de netop var gaat over Dødskrampen. Malfri havde en opreven stiv Arm om Nakken paa Moderen efter sidste Grebet. Hun jamrede og klagede og krævede ham for sit unge Liv.

Saa skjønte han, hvor de var blet af.

Og ud bar det i svarte Natten og Veiret at søge med Baade og Folk, saamange der fandtes.

Seilte og ledte gjorde de, og omsonst var det.

Men ud paa Dagen kom Fembøringen drivende ind med Bunden iveiret og et gabende tomt Rum efter Kjølbordet.

Da vidste han ogsaa, hvem som havde voldt det.

Men siden den Nat, da hele Slægten hans Jo kom bort, blev det anderledes i Sjøholmene.

Om Dagen, saalænge Hamringen og Bankningen og Høvlingen og Klinkingen sang om Ørene paa ham, gik det skurendes, og Spant ved Spant reiste Baadene sig saa tæt som Fugl paa et Æggevær.

Men aldrig saa snart blev der stilt om kvælden, før han fik Selskab. Mor hans tuslede og stullede om i Huset og trak og lukkede paa Skuffer og Skabe, og det knagede af tunge Trin i Trappen, som Brødrene søgte op til Soverummene sine.

Om Nætterne fik han ikke Søvn paa Øinene.

Ret som det var, kom hun vesle Malfri paa Døren og sukke og stønnede.

Saa tog han paa at ligge og grunde og tælle efter, hvormange Baade med falske Kjølbord, han kunde ha ude i sjøen.

Og jo længere han regnede, des flere Draugebord blev det.

Da skvat han til og listede sig i svarte Mørket nedover til Skurene og Nøstene.

Der lyste han under Baadene og bankede og forfo'r Kjølbordene med Klubben, om han kunde finde det syvende.

Men ikke hørte han, og ikke kjendte han, at det ene Bord smald eller gav sig

anderledes end det andet. Fine og faste var de alle og hvide og friske i Veden, hvor han skavede under Tjæren.

En Nat kom der slig Uro paa ham for den ny Sekstringen, som laa udenfor Bryggen færdig til at fare om Morgen. Han fik ikke Fred, han maatte ned og prøve den i Kjølbordet.

Men, medens han sad i Baaden og ludede sig over Toften med Lygten, gulpede det ude i Sjøen, og der kom en slig lei, raadden Lugt.

Idetsamme hørte han, det vassede i Fjæren som af mange Folk, der lagde tillands.

Og opover mod Nøstene saa han, der drog et Baadlag.

Alle var de kantede i Skikkelsen, og alle ludede de forover og strakte Armene ud for sig. Alt hvad de mødte, baade Sten og Staur, gik tvertigjennem dem, og der var ikke en Lyd af Skridt.

Bag dem kom et nyt Baadfølge, store og smaa, voksne og Barn knirkende og skranglende.

Og Baadlag efter Baadlag landede i Fjæren og steg opefter Nøstveien.

Naar Maanen gløttede, saa han lige ind i Bengrin derne, og i Ansigterne lyste og gliste Tænderne gapendes aabne, som de havde svælget Vand.

De kom i Hauger og Hobe, det ene Følge efter det andet, saa det myldrede.

Da skjøjnte Jo, at her var de, alle de, han laa og tællede og regnede efter, og der paakom ham et Raseri.

Han reiste sig i Baaden og slog sig bag paa Skindbukserne til dem og ropte:

«I var blet endda flere, end I er, havde han Jo ikke bygget Baadene sine!»

Men som et stille, isnende Sus kom de nu alle nedover imod ham med de hule Øine.

Tænderne gnissede, og de sukkede og stønnede hver for Sit Liv.

Da la Jo i forfærdelse ud fra Sjøholmene.

Men Seilet slaknede, og han gled ind i Dødvande.

Der, midt i Stillen, flød fuldt af raadne, vastrukne Baadplanker.

Alle var de ens skabt og tilbøiede, og alle var de sprukne og brudte, og Slim og Grønske og Gørje og Styghed hang der ved dem.

Døde Hænder krabbede med de hvide Knoget op om Kanterne og kunde ikke gribe fat. De strakte sig op over Vandet og sank i igjen.

Da stak Jo alle Kløer ud og seilte og seilte og lod staa til slig, som Vinden blaaste.

Han gløttede bag sig i Braattene, om de var efter ham.

Under i Sjøen kravlede alle de døde Hænderne, og ud ifra Skodden vilde de hugge Kleppen i ham.

Saa kom en Rosse med Sus og Hvin, og Baaden fo'r mellem hvide, kogende Skumskavler.

Veiret tyknede, tætte Skumfnokker fyldte Luften, og Braattene blev grønnere.

Om Dagen tog han Skarven langt inde i Graaveiret til Med, om Natten skreg de om Ørene paa ham.

Og bestandig flyttede Fuglen sig.

Men Jo sad bare og saa ud paa al den stygge Skarven.

Saa lettede endelig Skodden, og det begyndte at summe med blanke, svarte Fluer i Luften.

Solen stak, og det blinkede over al den hvide Snevidden paa Landet indenfor.

Han skulde vel kjende det Næssset og Stranden, hvor han kunde lægge til.

Der røg det af Gammen oppe i Snebakken.

I Døren saa han Ganfinnen. Han fo'r med den spidse Huen op og ned og ned og op paa en Senetraad, som gik tvertigjennem ham, saa Pæsken slang.

Og deroppe var hun Seimke.

Hun saa gammel og kroget ud, mens hun bøiede sig over Renfælden, som hun la ud i Solveiret.

Men saa keg hun under Armen saa snygt og vevert som Røskatten, og Solen

skinte og lyste i Ansigtet og over det begravte Haaret.

Hun sprat op saa levende og skyggede med Haanden og saa nedover til ham.

Hunden gjøede, og hun hyttede til den, for at Finnen ikke skulde mærke noget.

Da tog der ham slig svar Længsel, og tillands la han.

Han stod hos hende, og hun slog Armene over Hodet og lo og skalv og smøg sig ind til ham og graad og bad og snakkede og vidste ikke af sig og dukkede ind i Brystet paa ham og fo'r om Halsen og kyssede og kjælede ham og vilde aldrig slippe.

Men Ganfinnen havde mærket Uraad og sad alt i Mudden og malte og mantede Ganfluerne til sig, saa Jo ikke turde gaa ind mellem ham og Døren.

Finnen var ond.

Siden det var blet Baadskifte over hele Nordland, og han ikke mere fik sælge Bør, var det gaat rent ud med ham, klagede han. Han var nu saa fattig, at han snart maatte fare om og tigge. Og ikke havde han flere Rener igjen end en eneste Hunren, som gik der indengjærdes.

Da listede Seimke sig bagom Jo og sa, han skulde by sig til at kjøbe den Hunrenen.

Hun tog Renfælden om sig og stillede sig indenfor Gammedøren i Røgen, saa Ganfinnen bare saa i det graa Skindet og trode, det var Renen, de førte ind.

Saa lagde Jo Haanden paa Seimkes Nakke og begyndte at byde.

Den spidse Huen dukkede og nikkede, og han spyttede i Varmen, saa det fræste. Ikke vilde Finnen sælge Renen sin.

Saa la Jo paa Prisen.

Men Finnen hev Asken om sig, truede og skreg. Det føg med Fluer, saa Mudden kryde.

Da Jo saa bød, til det blev saa meget som en hel Skjæppe Sølv, gløttede Finnen ud af Pæskan.

Saa stak han Hodet helt under og jøikede og malte, til det blev syvende

Skjæppen med Sølv.

Da lo Ganfinnen, saa han ristede. Han mente, det var blet dyr Ren.

Men Jo løftede Seimke op og bar hende paa Sprang ned i Baaden, og hun holdt Renskindet for sig i Bakken mod Finnen.

Og fra Landet la de ud tilhavs.

Hun Seimke var saa glad og slog Hænderne sammen og skjøv med paa Aaren.

Nordlyset slog sig ud som en Kam, grønrodt og ildskt og slikkede og lekte i Ansigtet paa hende.

Hun snakkede ind i det og fægtede med Armene, og Øinene gnistrede. Hun brugte baade Tunge og Mund og rappe Miner, som hun byttede Ord med det.

Saa skumrede det, og hun lagde sig ind til Brystet hans, saa han kjendte hendes varme Pust.

Haaret laa svart ind til ham, og hun blev saa fin og varm at stryge som Rypen, naar den er frygtsom, og Blodet banker.

Jo la Renskindet over hun Seimke, og Baaden vaged dem i det svære Hav som i en Vugge.

De seilte, alt som Natten faldt paa, til de hverken saa Næs eller Holmer eller Fuglen i Udskjærene længere.

Det er mæ!

Saalænge havde de snakket om Jenterne og Stasen nede i Dalen, til Gygras Datter blev kjed og begyndte at hive Stein i Fjeldvæggen.

Nu vilde hun til Bygden og tjene.

«Du faar ned til Budentroldet og slibe Næsen din og minke og fjelge Dig først og faa Kjøbekam i Haaret istedetfor Jernriva,» sa det i Berget.

Saa travede Gygras Datter ivei midt efter Elven, saa Fossen røg og Veiret stod af hende.

Ned bar det til Budentroldet, og skuret og flid' og kjæmmet blev hun.

En Kvæld kom der saa en stor, grovlemmet Jente ind i Kjøkkenet til Landhandleren og spurgte, om hun kunde faa Tjeneste.

Det fik bli Kokke det da, sa Landhandlermadamen. Hun syntes, Jenten saa ud til at kunne stampe Havregrøden forsvarlig haard og ikke være saa nøie hverken om Vedbøren eller Vandsaaen.

Saa kom hun i Tjenesten.

Grovlemmet var hun, og grovt fo'r hun frem.

Første Vedbøren, hun kom med, skjøv hun op Kjøkkendøren, saa Klinken sprang.

Og alt det, der siden kom Smed paa Døren, var og blev den klinkeløs; for ikke umagede hun sig med at løfte paa den, hun bare skjøv for sig med Børen.

Der blev Opvasken staaende med Kar og Kopper i Haug fra Madmaal til Madmaal, saa Kjøkkenbænken snart ikke rummede mere for alt det, hun gad røre sig.

Og ikke syntes Madamen bedre om Skuringen hendes.

Naar hun Gro tog sig paa Tag med Sandskrubben og satte sig til, bred og lad og skrævede med Kjørelerne i Fanget, fik Træringer og Blik- og Messingtøi være baade stærkt og vel gjort, om de ikke røg itu under Hænderne paa hende.

Bare gisped og gabte gjorde hun, naar Madamen prøvede at vise hende, hvorledes hun skulde gjøre det.

Sligt Stel med Smeld i Kopper og øreløse og hankeløse Fad havde de aldrig før set der i Kjøkkenet.

Og dertil aad hun for sin Part saa meget som alle de andre Tjenestefolkene tilsammen.

Saa klagede Madamen sig for Manden. Jo fortere hun kunde bli kvit hende, desto bedre.

Ud i Kjøkkenet fo'r Landhandleren. Han var rød i Toppen og tog i Døren, saa den ristede. Hun skulde faa andet at gjøre end at sidde i Gruen og stege Bagenden sin.

Da han saa det dørjende lade Bæstet, som hang der over Kjøkkenbænken og bare kopte ud af Ruden ned paa Baadene, som la til Bryggen med Tranen hans, blev han rent vildsint.

Afgaarde skulde hun med engang.

Men hun Gro gliste og lo og blinkede op paa ham og mente, at naar Landhandleren selv kom i Kjøkkenet, skulde han ogsaa faa se, at hun gjorde Nytte for sig.

Saa strøg hun ned til Baaden og fnisede bagover til ham med Armen for Ansigtet.

Trantønden havde hun faat sig paa Ryggen, før nogen fik set sig for.

Og tilbage kom hun i Kjøkkendøren sleikende blid og bad han Far være saa inderlig snil at sige, hvor hun skulde sætte den.

Han stod rent og gabte. Sligt havde han aldrig set.

Og Tønde efter Tønde bar hun saa fra Baaden og op i Boden.

Landhandleren lo, saa han rent pæsede efter Veiret og slog sig paa Laarene, saa langt han kunde række for den tykke Maven.

Han sparede ikke paa Lovordene.

Og ind i Stuen røg han næsten lige saa sint, som han var kommet ud.

Hun Mor skjøjte ikke paa, hvad for gjild Taus, hun havde faat sig, sa han.

Men siden rørte hun ikke en Haand til saameget som at faa Vedpinden ind, og havde ikke nogen anden tændt Varmen op, var der blet lidet til Mad. Det var netop saavidt, de kunde faa hende drevet op af Gruen, naar de skulde gjøre op til Maalene.

Naar Madamen klagede sig for det, mente Landhandleren, at hun ikke maatte

være for urimelig. Jenten kunde nok trænge til en Hvil ovenpaa slige Karstag, som hun tog.

Men et Øie og et Flir havde hun Gro altid ud af Døren til de Tider, Landhandleren kom fra Boden. Da blev hun saa levendes og rap og gjorde sig Ærinder, saa med Bøtten til Brønden, saa til Staburet efter Brødlever.

Nu, hun skjønte, Madamen fik gi sig, tog hun sig Raadighed til at gjøre, som hun bedst likte, baade i det ene og det andet.

Saa fort, Grødgryden var hængt paa Skjerringen, var det bare at ta den store Spilkummen og hente Sirup nede i Kramboden.

Og for Grødfadet satte hun sig slig, at hun blev først til Slikken. Vilde nogen af Medtjenerne holde sig frem til lige Deling, sa hun bare:

«Det er mæ!»

Saa turde de ikke kny. Siden den Dag, hun havde tat og baaret Trantønderne, vidste de, hun havde Landhandleren med sig.

Men den, som mærkede, hvor det minkede baade i Sirupstønden og Puddersukkeret paa Staburet, var Madamen, og hun skjønte ogsaa, hvor Honningkagerne og alt Smørret og Spegelaarene gik hen. For ud kom Tausen tyggende paa Rugkage og slikkede Sirupen af Fingrene.

Og rund og tyk og fed blev hun, saa hun kunde sprække.

Naar Madamen saa tog Nøglen ind til sig selv, stak hun Gro Hodet ind af Stuedøren og smidskede og flirte til Landhandleren og spurgte, om der var noget at bære op paa Staburet.

Saa maatte han hen i Vinduet og se paa, hvordan hun løftede og bar Sildetønder og Sukkerfustager og Melsækker.

Han lo, saa han hostede, og tørkede Sveden og ropte over hele Gaarden, om nogen af Tjenestedrengene kunde ta Børre som hun.

Og da Landhandleren kom hjem silende vaad og valen fra første Høstreisen, var det Gro, som var fremme og fik knappet Olietrøien af og knyttet op Sydvesten og draget af ham de lange Sjøstøvlerne.

Han frøs og huttrede. Men hun var ikke sen om at faa de vaade Strømperne vrængt af ham og komme sig ud efter Næver og et svært Vedfang.

Saa gjorde hun op Baal paa Skorstenen og fik ham ind paa Kjøkkenkrakken.

Madamen var kommet for at gi ham varm Ølost. Men hun blev saa forarget over Tausen, som fo'r og vimsede og fjeskede slig om Manden, at hun gik op paa Salen og tudede.

Tidlig om Morgenen ropte og skreg Landhandleren ned af Trapperne efter de lange Raggestrømperne sine.

Det hørtes, han var grættet og ilsk, fordi han igjen skulde trække i Sjøhyren og de trutne Vandstøvlerne og ud i Styggeveiret.

Han rev op Kjøkkendøren og spurgte i rygende Sinne, hvorlænge de vilde lade ham vente.

Men Munden blev saa vidaaben som Døren, han stod i, og han blinkede saa blid, at det lyste.

Rundt om paa Væggene og i Skorstensmuren hang Sydvesten og Olietrøien og Vadmelsjakken og Undertrøierne og hvert evige Klædesplag, han skulde ha paa, saa tørstegte som Knusk. Og midt paa Kjøkkenbænken saa han Storstøvlerne sine staa saa myge og smurte, at det randt af dem nedover Skafterne helt oppe fra Stroppeørene.

Sligt Tyende til at være betænkt og passe og stelle vel for ham havde Landhandleren aldrig trod var til at faa, ropte han.

Men da kunde Madamen ikke længere dy sig.

Hun viste ham, at Klæderne var baade svidde og brændte, og at hele den ene Flagen paa Olietrøien var krumvrid af Varmen og sprak, bare en tog i den.

Og ind kom hun dragendes fra Spiskammeret med den store Smørstampen, saa han kunde se, hvordan Tausen havde sat begge Støvlerne hans opi den og brugt den til Smurning.

Men Landhandleren stod bare rent fortabt og glante, saa i Stampen og saa paa Støvlerne.

Han kneppede med Hænderne, og det trak til i Ansigtet, og saa begyndte han at tørke Taarerne.

Han skyndte sig at gaa ind, for at de ikke skulde se, han graat.

Hun Mor forstod ikke, hvad for en god Tanke, hun havde havt med det, higstede han. Og, Herregud, om der var gaat Smør til, – saa vel, som hun havde ment det. Aldrig skulde han skille Huset med den Tausen.

Saa fik Madamen rent gi det op og lade den store Kokkejente regjere, som hun vilde derude.

Og længe gik det ikke heller, for hun Gro lod Stabursnøglen staa i fra Morgen til Aften.

Naar nogen ropte efter, hvem der var derinde, svarte hun bare:

«Det er mæ!»

Og hun rikkede sig ikke engang fra Kisten med Honningkagerne der, hun sad og aad, om det saa var for selve Madamen.

Det skulde da være, om hun fik et Kig paa Landhandleren.

Han gjorde altid Moro med hende og spurgte, om hun fik Mad nok og sa', han var ræd for, at han en Dag fandt hende ihjelsvæltet.

Imod Jul, da Folkene skulde rustes ud til Fiske, strævte og stelte Madamen som vanlig i betids og fik under Bryggekedlen i Baarstuen til Vasken og Uldstampningen.

Leiekjærringer kjævlede Lefser og stegte paa Takken. Og de fik ind Sildetønden fra Boden og Mel og Flesk og Kjød til Veining og Udnistning.

Men da syntes Tausen, hun aldrig fik Fred for Eftersyn hverken i Stamper eller Daller. Madamen fo'r frem og tilbage mellem Staburet og Baarstuen, saa efter Mel, saa efter Sukker eller Smør og Sirup til Lefserne. Stabursdøren stod ikke for hende saa lang, Dagen var.

Saa blev hun Gro tilslut rent vild. Hun skulde vel faa en Endskab paa det.

Og hun tog sig fore at smøre tykt med Grønsaape paa Staburstærskelen.

Ret som Madamen kom om Morgenens i første Farten med Smørret og

Træskeen i Kummen, gled hun og faldt ned i Spriket mellem Trappen og Staburet.

Der laa hun, til Gro fik draget hende op.

Hun bar hende ind til Landhandleren med slig Tud og Graad, at det hørtes over hele Handelsstedet. Madamen tog rent Livet af sig med al denne Staakingen, sa hun, og nu havde Krypnet faldt og brukket Benet.

Men den, som graad og ikke kunde bare sig, da han hørte slig Jammer og Sorg over Konen sin, det var Landhandleren.

Der forstod ingen, hvad den Tausen var værd, sa han.

Og saa blev det hun Gro, som fik staa over hele Bestyret, baade Deling og Udrustning.

Alle Kjævlekjærringerne jog hun paa Dør, de bare aad op Landhandleren.

Lefserne blev lagt sammen Sirupskliningen foruden, og Fedt gav hun for Smør. Selv delte hun det og lagde det ned i Nistebommerne.

Saa fort som det Aaret havde Landhandleren aldrig set det svære Husstellet undafgjort. Det var, saa han maatte forundre sig.

Og han faldt rent i Staver af Forbauselse, da hun Gro viste ham oppe paa Staburet, hvor lidt der var gaat til, og hvordan Spegebøgerne og Skinkerne hang under Loftstaget i Rad og Række.

Hun fik stelle som Mor sjøl i Huset hun saalænge, sa han, saa vidste han, det gik, som det skulde nu, Madamen var sengeliggende oppe paa Kammerset.

Og til Julen bagte og slagted Gro – og skifted med, saa Medtjenerne næsten bare fik tygge paa tørre Træskeerne og gnage Kjødknogerne.

Men slig fed Gjøkalv og Ribbenssteg og Lefser, som var fyldt baade med Sirup og Smør, og slig Mølje og drabelig Gjæstebudskost havde der aldrig været at traktere Julefremmederne med.

Da tog Landhandleren hende ved Armen, og lige ned i Butiken bar det.

Hun kunde tage sig ud, hvad hun vilde, baade af Kjoletøier og Tørklæder og Stas, saa hun kunde klæde sig og gaa ind, som hun var Mor sjøl. Og Perlestas og

Silkebaand skulde hun forsyne sig med, naar hun lystede. Det stod ikke paa nogen Ting.

Men, da Lensmanden og Klokkeren sad ved Styrvolten, og hun Gro kom ind for at duge Bordet, holdt de mest paa at rulle af Stolen.

Sligt Syn havde de aldrig set som det, den Tausen havde faat spjoget paa sig med alle de spraglede Tørklæder og Luggen omvirret som en Hesterumpe med blaa og gule og grønne Baand.

Men de sa ingenting for Landhandlerens Skyld, som syntes, hun var saa grum og alt i ét ropte paa hende.

Og det maatte de bekjende, hun sparede ikke paa Maden eller Øllet og Brændevinet, den Tausen.

Og paa tredie Kvælden, da de blev saa drukne, at de ikke vidste af sig, bar hun dem tilsengs som de var Reverbarn.

Slig gik det Slag i Slag med Gjæstebud og Traktement helt til over tyvende Dag Jul.

Hun Gro gloredede og gliste inde i Stuen, og, naar de ikke ænsede eller flirte nok til hende, var hun fremme midt paa Gulvet og snudde sig i al Stasen sin og mindede sig og sa:

«Det er mæ!»

Og da Gjæsterne fo'r fra Huset, maatte de gi Landhandleren Ret i det, han sa, at sligt Kvindfolk skulde en lede efter.

Men, at hun Gro havde Raadigheden paa Landhandlerstedet, fik Folkene at merke, som havde faat sin Udnistning til Fisket.

Det gik, som en kunde vente, at de blev madløse før Tiden og maatte gjøre Vendereise just som Seien kom som bedst sigende, og alle de andre fo'r ud og gjorde Storfiske.

Landhandleren blev, saa han holdt paa at faa Slag den Dagen, han saa Baadene sine lægge tomme til Bryggen midt i bedste Fisketiden.

I Flok og Følge kom de op til Butiken med den ældste Hovedsmanden i

Spidsen og klagede.

Det var ikke, saa det kunde kaldes Folkemad det, de havde faat med sig i Nistebommerne. Lefserne havde de maattet maule mugne og skimlede med harskt Fedt til, knap Synet til Flesk, og af Spegebogerne var det ikke mange Fliserne at skave, før de filte paa tørre Benskanken.

Op i Baarstuen fo'r Landhandleren som en Vind.

Men hun Gro slog Hænderne over sig og mente, at det kunde være saa vel nok, at han stod for de dyre Udlæggene for Angler og Kroge og Snører til at fiske med, om de ikke ogsaa skulde ha baade Sild og Flesk og Smør og Lefser og den brændte Kaffen til. De sultede ikke, naar de havde Fisken lige for sig i Sjøen.

Og saa rakte hun ham til Prøve en af sine egne Lefser, som hun stod og fyldte og lod ham smage.

Og smagte og aad gjorde han, saa Sirupen randt ham ned af begge Mundvigerne. Saa godt gjødde Lefser havde han aldrig kjendt.

Da holdt Landhandleren ordentlig Justits.

Han var saa rød som Buvæggen, og ud af Butikdøren kom de hovedstupende, nogle tre Alen og nogle fire, eftersom han fik Tag i dem. Og han Gammel-Thore, som havde styret den store Fembøringen paa Fiske baade hos ham og Far hans, blev sat ud af Brødet.

Men Kjel, Gjæterguten, havde gjemt sig undaf paa Laaven, mens Spektakelen stod paa, og Landhandleren skreg og ropte som værst paa Gaarden. Han stod der og lurte i Gluggen.

Da fik han se Madamen, som ikke havde været ude af Sengen paa ni Uger, hinke sig frem og gløtte paa Kammersvinduet.

Hun tog paa at graate og vred de magre Hænderne, da hun saa gamle Høvedsmanden deres gaa der fantejaget og tulle med Luen i Haanden, som han ikke vidste af sig.

Men hun turde ikke saameget som rope et Ord til ham, for hun Gro stod der bred og diger i Baarstudøren med Møljesleven og hyttede efter ham.

Da blev Kjel mest paa Graaten; han snød sig i Fingrene og slængte i Væggen.

Længe skulde den tykke Groa ikke faa smøre sig med Møljefedt der i Huset, det skulde han være Kar for.

Og Kjel lurte paa hende ret, som det var. Han undredes paa meget han.

Udpaa Vaaren, da de reiste Masten paa den ny store Jægten, som skulde fare til første Bergensstevne, var Landhandleren saa glad, at han rendte op og ned fra Bryggen til Stuen hele Dagen. Han havde aldrig trod, den skulde blet saa gjild og fin.

Og da de havde Takkel og Vant fuldsat og heiste paa Raaen, dreiede han sig om paa Hælen og knepsede i Fingrene:

Hun Gro skulde være med ham til Bergen!

End han, som ikke havde tænkt paa det før.

Hun havde aldrig set Byen, stakkar, og hun Mor havde været med tre Gange hun.

Men Kjel syntes, han saa det, som ingen anden saa.

Og nu, hun Gro skulde fare til Bergen, holdt hun et Bask og et Bas og et Braak.

Der var ikke det i Butiken, som var for godt, og ikke den Hylde, hun ikke fik endevendt for at finde den Pynt og Stas, som gløste mest.

Og om Kvælden, naar de andre vel havde lagt sig, strøg hun med Lygte over til Staburet.

Men han Kjel havde ikke mere braat om at sove end, at han var efter hende da ogsaa og keg gjennem Lysningen i Dørsprækken.

Der skar hun op Niste og la den ene Godbiten ovenpaa den anden, Lefser og Sød-kager og Flesk og Rullepølser ned i den store Kisten, hun havde gjemt bag Sildetønderne.

Og sidste Kvælden, før de skulde reise, havde hun faat Madkisten sin saa fuld, at hun maatte sætte sig paa den diger og tung, som hun var, for at perse den igjen.

Men Laaset vilde ikke ta alt det, hun strævede, og saa reiste hun sig og

stampede baglænds i Laaget, saa det dundrede.

Javist røg det igjen.

Men Hælen, hun satte i, saa ligere ud som Hoven paa en Hest end Foden paa et Menneske, syntes Kjæl.

Og Kisten bar hun hen paa Laskjærren for at lure den ombord, saa ingen saa det.

Saa gik hun ind i Stalden og løste Hesten af Spiltouget.

Men da blev der et Styr derinde.

Hesten kjendte, det var Troldskab, og vilde ikke lade sig trække ud for Kjærren.

Hun Gro drog, og Hesten spændte og slog. Tilslut brugte Tausen Bagbenene akkurat som Mærra.

Sligt Spil skulde en aldrig ha set.

Og lige op til Landhandleren fo'r Kjæl og fik ham ud med sig.

I Maaneskinnet spændtes hun Gro og den blakkede Hesten Tag om Tag, saa Hovene smald oppe i Stalddørkarmen.

De lange Benene fo'r skiftevis over Staldvæggen, og Gnisterne føg, saa det lyste.

Da blev Landhandleren, saa han ravede.

Blodet flød af Næsen paa ham, og Kjæl maatte hjælpe ham ind i Kjøkkenet og faa Hodet hans ned i Vasstampen.

Men den Natten kom Landhandleren ikke tilsengs.

Han gik oppe og spankede, saa det dunkede i Gulvet.

Og det var ikke blet saameget som lyst næste Morgen, før han skikkede Kjæl afsted med en Daler i Næven til Gammel-Thore, Høvedsmanden.

Og saa ivei rundt Stranden til alle Baadfolkene.

Han Thore skulde ta paa sig Helgedagsklæderne og sætte ud Fembøringen og selv ro Madamen ombord med sidste Indlastningen.

Hun skulde fare med ham til Bergen. Der skulde hun faa baade Silkekjole og Sjal og Gulduhr og Kjæde med og fæste sig en Bergenstaus.

Langt led det ikke paa Dag, saa laa Jægten ude paa Bugten fuldfærdig og flaggede for Reisen.

Da de havde Seilet oppe, kom hun Gro, diger og stor, hæseblæsende nedover til Bryggen i fuld Stas med Ringe paa alle Fingrene, saa de sprikede, og alle de gule og grønne og røde Baand, hun bare havde faat heist paa sig.

Der stod hun og ventede paa, at de skulde komme tilbage med den gjilde Fembøringen og sætte hende ombord.

Og, da de begyndte at hive i Ankeret, og Landhandleren kom paa Agterdækket med den store Merskumspiben og Kikkerten, smidskede hun og téde sig frem og vendte og dreiede paa sig og raabte:

«Det er mæ!»

Hun mente, han vilde kige paa Stasen hendes.

Men med ét saa hun, Madamen stod ved Siden af ham i fulde Reiseklæder og skjøjte, de vilde seile hende foruden.

Da spændte hun, saa det braged og sang i Bryggeplankerne.

Lige paa Sjøen fo'r hun og tog om Ankeret og drog og holdt igjen helt, til Kjættingen røg.

Og overende laa hun med begge Hoverne iveiret.

Men Jægten strøg udover for fuldt Seil, og Landhandleren stod og lo, saa han bikkede bagover.

Udenfor Andvær ligger der en Fugleholme, som ingen kan komme iland paa, om Havet er aldrig saa roligt. Dønningen sætter slig Dragsug og Braat om den.

Paa en vakker Sommerdag glinser det gennem Sjørøgen, som der laa en stor Guldring. Og Folk har fra gamle Dage ment, at der var en Skat der efter nogetslags Sjørøverskib.

I Solnedgangen hildrer der sig undertiden frem et Fartøi med Agterkastel og blinker i et gammeldags høit Galleri. Det ligger som i svært Veir og graver sig ned mellem tunge, hvide Braat.

Langs Skjæret sidder Skarven svart paa Rad og kiger efter Seien.

Men der var en Tid, da en akkurat havde Tal paa dem. Der blev aldrig hverken flere eller færre end tolv, og paa en Sten ude i Sjørøgen sad den trettende, saa en ikke saa den uden hver Gang den lettede sig og fløi udover.

De eneste, som bode paa Været udenfor Fisketiden om Vinteren, var et Kvindfolk og en Fremslængning af et Pigebarn.

Deres Fortjeneste havde de af at passe Hjeldstængerne for Rovfugl og Ravn, som var saa slem til at hakke op Hjeldbaandene.

Jentungen havde tykt, kulsvart Haar og et Par Øine, som keg saa underlig paa Folk, næsten saa en skulde sagt, hun lignede paa Skarvene derude.

Og stort andet havde hun ikke set for sig. For, hvem der var Far hendes, vidste ingen.

Slig levede de, til Jenten blev voksen.

Da hændte det, naar Jægterne paa Sommertiden skulde ud til Været og hente Tørfisken, at Unggutterne begyndte at underbyde hverandre for at fare didud.

Somme gav efter baade paa Part og Hyre, og Opslag paa Trolovelser blev der klaget over inde i Bygderne.

Men den, som voldte det, var Jenten derude med de rare Øinene.

Saa ilde stelt og fjelgt, hun gik der, havde hun et Lag, saa de, hun snakkede med, kom ind i en Ørsk og syntes, de ikke kunde leve hende foruden.

Den første Vinter fride en Gut, som havde baade Gaar og Sjøbod.

«Om Du kommer igjen ved Sommerleite og gir mig den rette Guldringen, jeg vil fæstes med,» sa hun, «kan det nok bli.»

Og den, som kom igjen til Sommeren, var Gutten.

Han havde meget Fisk at hente. Og Guldring kunde hun faa saa tung og gjild, hun bare vilde ha den.

Den, jeg maa ha, ligger under Hanken paa Jernskrinet derude paa Holmen,» sa hun. «Det er, om Du holder af mig slig, at Du tør hente den.»

Men da blev Gutten bleg.

Han saa, Havboren sank og steg som en hvid Skumvæg derude i den blanke, varme Sommerdag. Og paa Holmene sad Skarvene og sov i Solen.

Meget holder jeg af Dig,» sa han. «Men dette blir til Ligfærds og ikke til Bryllups.»

I det samme lettede den trettende Skarven sig fra Stenen i Skumrøgen og fløi udover.

Den næste Vinter fride Styrmanden paa en Jægt. Han havde gaat ulykkelig i to Aar for hendes Skyld.

Og samme Besked fik han.

«Kommer Du igjen ved Sommerleite og gir meg den rette Guldringen, jeg vil fæstes med, så kan det bli.»

Ud til Været kom han igjen ved Sankthanstid.

Men, da han hørte, hvor Guldringen laa, sad han og græd hele Dagen og Kvælden, til Solen begynte at danse nordvest i Havet.

Da lettede Skarven sig og fløi udover.

Den tredie Vinteren var der stygge Uveir.

Der kuldseilede mangfoldige. Og paa et Baadhvælv, som kom drivende ind, hang der en afsvimet Unggut efter Knivbeltet.

Men Liv var de ikke istand til at faa i ham, alt det, de stelled med ham og rullede ham inde i Nøstet.

Da kom Jenten til.

«Der er min Brudgom,» sa hun.

Og hun la ham i Fanget sit og sad hele Natten og varmede Hjertet paa ham.

Da Morgenen kom, slog det.

«Jeg syntes, jeg sad mellem Vingerne paa en Skarv og holdt Hodet mod Dunbrystet,» sa han.

Gutten var lys og vakker med krøllet Haar, og Øinene kunde han ikke faa fra Jenten.

Han tog Arbeide paa Været.

Men hen maatte han og snakke med hende om aldrig saa tidlig og aldrig saa sent.

Saa gik det ham som de andre.

Han syntes ikke, han kunde leve hende foruden. Og samme Dag, han skulde fare, fride han.

«Dig vil jeg ikke narre,» sa hun. «Du har ligget ved mit Bryst, og, kunde jeg spare Dig for Sorgen, gav jeg gjerne Livet.

Faa mig kan du, om Du sætter Trolovelsesringen paa min Finger. Men beholde mig, faar Du ikke længere end Dagen varer.

Og vente vil jeg nu og længes efter Dig med Gru, til Sommeren kommer.»

Ved Sankthansleite kom Gutten didud alene i Baaden sin.

Og saa fortalte hun om Ringen, han maatte hente ude paa Skjæret.

«Har Du tat mig af Baadhvælvet, kan Du lægge mig didud igjen,» sa Gutten. «Uden Dig kan jeg ikke leve.»

Men, som han tog til Aarerne for at ro udover, steg hun op i Baaden til ham og satte sig paa Agtertoften. Hun var saa hvid og underlig.

Det var vakkert Sommergeir, og Havet gik med lange, blanke Dønninger.

Gutten sad bare og saa paa hende og rode helt, til Dragsuget tordnede og bragede om Skjæret, og Grundbraattene og Skumfraaden sprøitede som Taarn.

«Har Du Livet kjært, saa vender Du nu,» sa hun.

«Dig har jeg kjærere end Livet,» svarte han.

Men, som Gutten syntes, Forstevnen grov sig under, og Døden gabte, blev det med ét blikkende stille, saa Baaden kunde lægge til uden at der løftede sig en Baare.

Der paa Holmen laa et gammelt rustet Skibsanker halvt op af Sjøen.

«I Jernskrinet, som ligger under Ankeret, er min Medgift,» sa hun. «Bær det op i Baaden din.

Og sæt Ringen, Du ser, paa min Finger. Med den trolover Du mig.

Saa er jeg din, til Solen danser inat nordvest ude i Havet.»

Det var en Guldring med en rød Sten i, og den satte han paa hendes Finger og kyssede hende.

Paa Skjæret i en Revne var der en grøn Græsfløk.

Der satte de sig. Og opvartet blev de paa noget Vis, som han ikke skjønnte og ikke brød sig om at tænke paa for sin store Glæde.

«Sankthansdagen er vakker,» sa hun, «og jeg er ung, og Du er min Brudgom. Og nu gaar vi til vor Brudeseng.»

Hun var saa fin, at han ikke vidste af sig for Kjærlighed.

Men, da Solen begyndte at danse derude i Havet for Natten, kyssede hun ham og fældte Taarer.

«Sommerdagen er vakker,» sa hun; «og Kvælden er endnu vakkrere. Men nu skumrer det.»

Han syntes med ét, hun blev ældre og ældre og ligesom svandt hen.

Da Solen gik under i Havranden, laa der kun noget smuldret Lintøi foran ham paa Skjæret.

Stille var Sjøen, og i den lyse Sankthansnat fløi der tolv Skarver udover Havet.

Isak og Brønøpræsten

Paa Helgeland var der en Fisker, som hed Isak.

Engang han var ude paa Kveitefangst, kjendte han noget tungt paa Krogen. Han drog op, og saa kom der en Sjøstøvl.

«Det var en underlig en,» sa han. Han sad længe og saa paa den.

Den saa ligt ud til, at det kunde være hans Brors, som havde seilt sig under i det store Uveiret forrige Vinter, da han fo'r hjem fra Fisket.

Der sad ligesom endnu noget inderst inde i den; men han turde ikke se efter.

Og ikke rigtig vidste han heller, hvad han skulde gjøre med den Sjøstøvlen.

Ta den hjem med sig og forskrække Mor sin vilde han ikke, og ud i Sjøen igjen havde han heller ikke Sind til at kaste den.

Saa fandt han ud, at han vilde reise indom til BrønøPræsten og be ham begrave den paa kristelig Vis.

«Kan da ikke begrave en Sjøstøvl,» sa Præsten.

«Nei, nei,» mente Gutten.

Men saa vilde han dog gjerne spørge, hvor meget der skulde til af et Menneske, for at det kunde nyde krist sømmelig Begravelse.

«Det kan jeg ikke rigtig svare Dig paa,» sa Præsten. «En lyser hverken over en Tand eller en Finger eller afklippet Haar. Der faar ialfald være saa meget til Rest, at en kan skjønne, Sjælen har været i det.

Og ikke gaar det an at bruge den hellige Læst over Taaen i en Sjøstøvl.»

Men saa listede Isak sig til at faa den i Jorden inde paa Kirkegaarden alligevel.

Og hjem fo'r han.

Han syntes, han havde gjort det bedste, han kunde. Det var dog likere, at noget af Broren laa der saa nær ved Guds Hus end, om han havde hevet Støvlen i svarte Havet igjen.

Men saa hændte det udpaa Høsten, mens han laa derude ved Holmene efter Kobben, og Strømmen drev med Tangvaser i Smaasundene, at han fiskede op et Knivbelte og en tom Slire med Aarebladet.

Han kjendte straks, at det var Brorens.

Begsømtraaden var raknet op og vasket hvid i Sjøen. Og han huskede nok, da Broren sad og skomagererede paa den Sliren, hvordan han havde snakket og raadført sig med ham om Læderet til Beltet, som han tog af den gamle Hesten, de slog ihjel.

Spænden havde de kjøbt sammen over hos Landhandleren den Lørdagen, Moderen solgte Multebærrene og Storfuglen og de tre Pund Uld. De var blet lidt fulde og havde slig Moro med Kjærringen over paa Næsset, som fo'r med Bastematten til Seil.

Knivbeltet tog han med sig og nævnte ikke noget om det.

Det var ikke værd at volde Sorg hen i Unytten, mente han.

Men, jo længere det led udpaa Vinteren, desmere kom han i underlige Funderinger over det, Brønøpræsten havde sagt.

Og ikke vidste han, hvad han skulde gjøre, om der kom nok en Støvle eller noget, Akkeren eller Fisken eller Krabben havde faret med, eller det, Haakjærringen havde bidt tvært af.

Han begyndte rent at bli ræd for at ro Sjøen derude ved Holmene.

Og alligevel var det, som det bestandig drog ham didud, om han kanske kunde komme over noget, saa der blev saameget til Rest, at Præsten skjønnte, Sjælen havde været i det og vilde gi en kristelig Begravelse.

Han gik for sig selv med det i tungsomme Tanker.

Og dertil fik han saa stygge Drømme.

Døren gik op midt om Natten for kolde Sjøgufs, og han syntes, Broren gik om

i Stuen og hinkede og skreg paa, at han maatte ha Foden sin, Draugene drog og sled ham saa.

Han stod i lange Stunder over Arbeidet uden at røre en Haand og glante bare i femte Væggen.

Tilslut kjendte han, at han rent holdt paa at gaa fra Vettet for det store Ansvar, han havde tat paa sig, da han grov Foden ned ved Kirkegaardsgrunden.

Ikke vilde han slippe den ud i Sjøen igjen, ikke kunde den ligge der.

Det bares ham saa vist for, at Broren ikke kunde bli salig, og han gik og tænkte paa alt det, som kunde ligge og drive og ræke derude mellem Holmene.

Saa tog han sig for at sokne og laa derude ved Havkanten med Taug og Hager. Men det, han fik op i Baaden, blev bare Tang og Tarre og Korskrabber og anden Uhumskhed.

Som han engang sad derude ved Skjærene om Kvælden og prøvede Fiskelykken, og Stenen og Linen fo'r ud med alle Krogene i, hagede den sidste af Anglerne fat i det ene Øiet hans.

Og tilbunds gik Øiet.

Det var ikke noget at se efter; han fik ro hjem uden det.

Om Natten laa han med Bind for Øiet vaagen af Pinen og tænkte, til det rent blev svart for ham. Der var nok ingen i Verden stedt som han.

Med ét blev det saa underligt.

Han syntes, han saa om sig dybt nede i Sjøen, hvorledes Fiskene strøg og smat der i Mørket mellem Tarren og Tangen rundt om Linesnøret. De bed over Agnet og vred og vilde slide sig af, saa en Torsk, saa en Lange, saa en Sei. Saa stod der en Hyse stille og Smaatyggede Vandet, som den studerede, før den slugte.

Og han saa det, han ikke fik Øinene fra, ligesom Ryggen af en Mand i Skindklæder, med det ene Ærmeflaget indunder en Fembøringsdræg.

Saa kom der en svær hvid Kveite og slugte over Angelen, og det blev stum mørkt.

«Den store Kveiten maa Du slippe ud igjen, naar Du trækker den imorgen,»

sa det; «Angelen slider mig saa saart i Munden. Det nytter ikke at sokne uden om Kvælden, naar Strømmen vender sig i Sundet.»

Næste Dag reiste han hen og tog et Stykke af en Ligsten paa Kirkegaarden til Bundsøk paa Tauget, og om Kvælden, som Strømmen vendte sig, laa han igjen ude i Sundet og soknede.

Straks halte han op en Fembøringsdræg, som havde Kløerne haget i en Skindhyre med Resterne af en Arm i.

Fiskene havde faret med den saa langt, de kunde, inde i Klæderne.

Og til Præsten blev det rod.

«Vil Du nu, jeg skal læse over en gammel vastrukken Skindhyre?» sa Brønøpræsten.

«Jeg skjøder paa med Sjøstøvlen,» svarte Isak.

«Fundne Klæder og af Havet hittet Gods lyser man op paa Kirkebakken,» tordnede Præsten.

Men da saa Isak Brønøpræsten stivt ind i Øinene:

«Sjøstøvlen har været tung nok, om jeg ikke skal faa Skindhysten ogsaa at drages med,» mente han.

«Ikke kaster jeg Kirkens viede Jord fra mig i Vinden,» sa Præsten; han blev arg.

«Nei nei,» mente Isak.

Og med den Besked maatte han fare hjem.

Men Isak fik hverken Rist eller Ro. Der laa slig en svar Tyngsel paa ham.

Om Nætterne saa han igjen den store, hvide Kveiten. Den gik saa sørgmodig og langsomt i samme runde Ringen der dybt under i Sjøen.

Det var, som der stod nogetslags usynligt Garn omkring den, og den hele Tiden ledte i Maskerne for at slippe ud.

Han laa og saa og saa, til det værkede i det blinde Øiet.

Saa tit, han var ude og soknede og slap Tauget ud, kom der en styg, svær

Akker og sprutede Sjøen svart for ham.

Men en Kvæld lod han Baaden drive, som Strømmen bar den, udenom Skjærene og indenom Holmene.

Tilslut laa den paa én Plet som for Ile, og det blev saa underlig stilt, ikke Fugl i Luften, ikke Liv i Sjøen.

Med ét steg der op en stor Blære lige ud for Kjeipen, og han hørte et tungt, svært Suk, da den brast.

Men Isak saa det, han saa.

«Og nu skal det bli Brønøpræsten, som skal faa sørge for Ligfærden,» sa han.

Siden den Dag spurgtes og rygtedes det, at han var blet synen, og saa mangt om sig, som var dulgt for andre.

Han kunde sandsige, hvor Fisken stod i Sjøen ude paa Bankerne og, hvor den blev væk. Og naar de spurgte ham, sa han:

«Ved ikke jeg det, saa ved Bror min det.»

Saa var det engang, Brønøpræsten maatte ud til Havkanten i Sjælesorg, og Isak var med at ro Skydsen.

Afsted bar det for strygende Bør.

Vel kom Præsten frem, og snar var han til at røgte sine Ærinder, for næste Dag var det Kirketjeneste.

«Fjorden ser mig ud til at bli tung, og det lider mod Kvælden,» sa han; «men, har vi faret frem, faar vi ogsaa fare tilbage.»

De var heller ikke langt paa Hjemveien, før der suste og hven op et Uveir, saa det bare var at faa de fire Klør sat.

Og afsted fo'r de, mens Roket og Snefoget røg om Ørene paa dem, og Sjøskavlen voksede og steg som Hus.

Sligt Veir havde Brønøpræsten aldrig været ude i før. De seilte Sjøen ind og de seilte den ud.

Det blev svarte Natten.

Havet lyste som Snefonner, og Ilingerne la heller paa end tog af.

Isak havde just sat ogsaa femte Kloen, da et af Midtrumsbordene røg, saa Sjøen fossede ind, og Brønøpræsten og Mandskabet sprang op i Baadripen og skreg paa, at det bar under.

«Jeg tænker, det nauer ikke,» sa Isak; han blev siddende der, han sad, ved Styrvollen.

Men, som Maanen gløttede frem under Haglbygen, saa de, der stod en fremmed Halskar i Øserummet og lænsede Austern ud af Baaden saa fort, som den væltede ind.

«Ikke ved jeg, at jeg har leiet den Mand i Skydsfærd,» sa Brønøpræsten; «han synes mig at øse med en Sjøstøvle. Heller ikke synes han mig at ha hverken Bukser eller Skind paa Benene, og oventil er der bare en tom, flagsende Skindhyre.»

«Præsten har nok set ham før,» sa Isak.

Da blev Brønøpræsten sint.

«Jeg reiser mig i mit hellige Embede,» sa han, «og maner ham bort fra Toften.»

«Ja ja,» svarte Isak; «kan Præsten ogsaa stemme for Planken, som er sprunget?»

Da betænkte Brønøpræsten sig i den yderste Havsnød.

«Manden synes mig dødstærk, og megen Brug har vi for ham,» sa han. «Hellerikke er det Synd at hjælpe en Guds Tjener over Sjøen. Men vide vil jeg, hvad han forlanger i Leie,» raabte han.

Braattene bruste og Vinden suste om ham.

«Det er bare tre Skuffer Jord det paa en raadden Sjøstøvle og en morsken Skindhyre,» sa Isak.

«Kan Du vandre igjen, kan Du ogsaa indgaa til Salighed,» raabte Brønøpræsten. «Og din Jordpaakastelse skal Du faa.»

Just, som han havde sagt det, blev det med ét smult Vand indom Skjærene, og

seilte Præstebaaden sig tør op i Sandfjæren, saa Masten knak.

Slærka og Ladda

Slærka og Ladda hed en Enkemand og en Enkekjærring, som bode paa hver sin Side oppe i Aasen.

Da Barna deres vokste til, vilde Laddas Søn gifte sig med Slærkas Datter.

Men ingen af dem turde sige det til Forældrene sine, for Slærka og Ladda var saa sinte og harske paa hinanden fra gammelt, at den ene gjerne kunde hugge Øinene ud paa den anden.

Og dermed hang det saa ihob, at de to ogsaa engang skulde ha giftet sig.

Men saa var de saa iversyge og mistænkelige, at de laa og lurte bag Busk og Gjærde paa hverandre, om de skulde lege Kjæreste med nogen anden. Trættede og skjændtes og truede med Opslag gjorde de hele Dagen. For begge syntes, de bestandig saa nogen, som gik og loverte.

Tilslut blev de saa ustyrlig ilske og fortærende gale, at de fo'r hver sin Vei og giftede sig rent hen i Daarligheden.

Og der sad de nu Enkemand og Enke og glefsed og la ud om hverandre oppe i Aasen.

Men Sønnen til Ladda trode, Ørene var faldt af ham. For, da han sa, at han mente at gifte sig med Datter til Slærka, begyndte Mor hans at tralle i Taget og danse i Træskoene.

Og ikke værre gik det borte hos Slærka.

Da Datteren kom saa inderlig tynd i Stemmen og sa Far sin, at Sønnen til Ladda havde friet, og at hun nok tænkte at ta ham, knepsede han i Fingrene og

begyndte at plystre og le, saa han sad kroget.

Og hver Dag bagefter spurgte han bare, om hun trode, Fyren vilde hænge ved hende, til Lysningen var over, og de var vel vied.

Men Slærka og Ladda stelte hver for sig færdig det, som de vilde gi dem til at sidde og ligge paa, naar de flyttede sammen.

De drog det paa hver sin Kjærre til Bryllupsstuen, men læssede det ikke af.

Da de sad over Bryllupsbordet, og alt var sagt og ønsket, som siges og ønskes skulde for Brud og Brudgom, baade af Kjøgemester og Spillemand, saa ingenting kunde gaa om igen, ludede gamle Ladda sig hen til Slærka og sa:

«Jeg er saa glad idag, saa det hopper i mig. For uslere Kræk og elendigere Stakkar end min Søn kunde din Datter aldrig faat.»

«Og vil Du saa vide, hvorfor jeg liker Giftermaalet?» hvisked han:

«Værre Tufs og Trase af et Kvindfolk end Datter min, kunde din Søn ikke kommet ud for, om han havde ledt og søgt Bygden rundt.»

Saa sad de en Stund og var fornøiede hver med sit.

Da kom Tiden, de skulde gi Brudeskjænk og Udstyr.

Og saa læssed de hver af sin Kjærre og slængte ihob ét for ét.

Det var Aaklæder og Tørklæder og Halsduger og Brystkraver og Kammer og Huepynt, som de havde git hinanden dengang de var Kjærester.

Og sintere og mere skrigendes og ropendes blev de, saa Folk tilslut maatte faa dem fra hinanden og ind igjen paa Bænken.

Men saa røg gamle Kallen aldeles vild ud igjen og ropte og sa, at han heller vilde gi Penger i Skaalen end alt dette Filleriet og Førkestenen.

Og i Hælene paa ham var Kjærringen.

Hun vilde ogsaa ha alt sit Skrab igjen og heller gi i Skaalen.

Saa læssede de paa Kjærren igjen og vilde hjem hver med sit.

Men i Bakken røg Læsset i Fødderne paa Kallen, saa han laa overende.

Og Kjærringen skrigende fra sit og hen og hjælpe og reise Gamlen op og

pudse ham.

Og der var ingen Ende paa alt det, hun spurgte og undersøgte og vilde ha Greie paa, om han havde slaat sig.

Saa bandt hun Stangen i Slærkas Kjærre bag til sin og satte Gamlen, som havde slaat sig, paa.

Og, da Barna deres, som gifte var, vilde iver for at hjælpe dem, jog Ladda dem tilbage.

«Ser I ikke, hvor godt og mageligt han sidder,» sa hun.

«Vi trækker saa utrolig bra sammen. Og paa Læsset har vi det, vi behøver.»

Vindtroldet

Der var en Skipper i Dyrevigen, som hed Bardun. Han var saa uvorren, at han ikke var til at raade med. Det, han satte sig for, skulde gaa lukt gjennem alle Haugene, sa han.

Lovte han sig til Dans, kunde Jenterne lide paa, han var der, om det saa blaaste Himmelsveir og haglede med Troldkjærringer.

Kom gjorde han i Rok og Fok ridende paa Færingen til Far sin.

Den ene Jenten stod og ventede paa ham bagom den anden. Han sloges med Kjæresterne deres og trampede Gulvet Tørn om Tørn.

Førstemand maatte han være.

Haakjærringen drog han og tog med Kleppen saa langt ude i Sjøen, at bare Storfartøierne gik der.

Var der noget, ingen anden vaagede, saa turde Bardun. Og vel gik det, om det var aldrig saa galt lagt iveri, saa Folk altid maatte snakke om ham.

Men ude i Havleden laa der et stort Fuglebjerg, hvor Handelsmanden, som eiede det, hvert Aar tog sig rig paa Dun.

Langt nede paa Fjeldvæggen var der en Sprække. Ingen kunde vide, hvor langt indover i Berget den gik. Og saa utilkommelig var den, at Eieren havde sagt, at hver, som vilde, kunde ta Dunen der.

Det gik som et Ord, naar noget var ugjærligt, at det var ligesaa umuligt som at ta Dunen i Dyrevigsfjeldet.

Men saa længe fo'r Bardun der forbi og keg op til Sprækken og saa al Himmelens Hær af Fugl lette sig op af den, til han kjendte, han maatte friste Legen.

Og ivei bar det saa tidlig, Solen randt i Sommernatten.

Han havde tat med sig et langt Taug. Det slog han baade to og tre Gange om Fjeldknarten, og saa firede han sig nedover Bergvæggen, til han var lige foran Sprækken. Der slang og svang han sig indover helt, til han fik Fodfæste.

Og saa til at sanke Dun og stoppe i Sækkene.

Han søgte saa langt ind i Fjeldet, at han bare saavidt saa Solskjæret ude i Aabningen, og han kunde ikke ta Hundredeparten af, hvad der var.

Det blev senkvælds, før han gav sig.

Men, da han kom ud igjen, var Stenen væk, som han havde lagt over og fæstet Tauget med.

Og nu hang det der løst og slang udfor Fjeldvæggen.

Vinden tog det ind og ud og hid og did.

Draget i Luften bar den gale Veien, saa det altid vilde udover.

Saa stod han der og prøvede og prøvede at faa Tag i det helt, til Solen laa lige nede i Havet.

Da den sprat igjen til Morgenens, og Havgulen kom, hørte han, det ovenfra alt i ét sa:

«Det blaaser fra. Det blaaser fra.»

Og, da han saa op, sad der et stort Kvindfolk og holdt Tauget ud fra Fjeldvæggen.

Hvergang han greb efter det, slang og vred hun det udover, og det skrattede og lo i Bergvæggen:

«Det blaaser fra. Det blaaser fra.»

Tauget drev igjen ind og ud og hid og did.

Bedre at ta Spranget straks, end naar Du er træt, tænkte han.

Det var lidt langt; men saa tog han forsvarlig Tilsprang og hoppede til.

Bardun var ikke den, som greb feil. Tag i Tauget fik han.

Og saa rart var det, at det gik af sig selv opefter Bergvæggen, som han skulde være heist.

Men indenfor Fjeldknarten hørte han, det suste og sa:

«Jeg er Datter af Vindtroldet, og nu har Du vundet over mig.

Naar det hviner og blaaser om Dig, er det mig, som længes.

Og her har Du Styrvollen, som gir Dig Lykke og Bør, hvor Du farer.

Den, som er Dig til Villies, skal trives. Den, som er dig imod, skal lide Kuldseiling og Forlis. For jeg er i Rossen.»

Saa blev det med ét stilt. Men nede paa Sjøen gik der et svært Rok.

Bardun stod igjen med en Styrvol i Haanden. Og saa meget skjønnte han, at det ikke var værd at kaste den bort.

Hjemover styrede han for strygende Bør. Og ikke havde han seilet langt, før han mødte en Galeas, som gav han Bergensprisen for Dunen.

Men Bardun lod det ikke bli bare med den ene Gangen.

Ret som det var, fo'r han fra Dyrevigsfjeldet med Baaden stablet fuld af Dunsække til høit paa Masten.

Gaarde og Jægtebrug kjøbte han, mægtigere og mægtigere blev han.

Og længe varede det ikke, før han eiede Fiskevær baade i Sør og Nord.

De, som gav sig under ham og gjorde ham til Villies, kom til Velstand og gode

Dage.

Men alle de, som stod ham iveien, gikk der Forlis og Ruin over paa Sjøen.

For Vindtroldet saa i hans Hug.

Saa gik det i Rok og Fok. Det, som var strygende Bør for ham, blev Undergang for alle dem, som i noget Mon var ham imod.

Tilslut blev han saa mægtig og rig, at han eiede hver evige Handelsplads og Vær over hele Finmarken, og sendte Fartøier ud helt til Spitsbergen.

Ingen turde sælge Fisk der nord uden til ham. Og til Bergen seilte hans Jægter atten paa Rad.

Dømte og holdt Ret gjorde han efter eget Tykke.

– Men Øvrigheden syntes, det blev formeget for én Mand, og begyndte at forhøre og ta Spurlag efter, hvordan han styrede og stelte med Folket.

Og saa budsendte den ham.

Men Loven sad i Styrvollen hans, mente Bardun.

Da stevnte Øvrigheden ham til Thinge for at stande tilrette.

Det blaaste Bardun bare af.

Og slig gik det, at Øvrigheden kom ud for et rygende Uveir og seilte sig under i Finmarkshavet.

Saa blev Bardun indsat til Befalingsmand, indtil Kongen fik sendt op en ny.

Men længe havde den ny Mand, som kom, heller ikke siddet deroppe i Embedet, før han syntes, det var Bardun, som raadede, og ikke han.

Og ligedan gik det.

Bardun stevntes til Things. Og Øvrigheden seilte sig under.

Men, da den næste beskikkedes, kom bare Kjølen af Kongens Skib drivende ind fra Havet.

Tilslut vilde ingen vaage sig op i Ulykken længere, og Bardun blev alene over al Ting.

Da var han saa mægtig i Finmarken, at han styrede som Kongen selv.

Men han havde bare ét Barn, en Datter.

Hun hed Boel og voksede sig op saa staut og vakker, at det lyste av hende.

For hende var ingen Brudgom for god, om det saa var Kongssønnen selv.

Der fik søges vide Veie. Hun skulde faa slig Medgift, som ingen før der nord.

Saa kom der et Aar en ganske ung Befalingsmand didop med Kongens Brev. Klæderne var stive af Guld og glinsede helt over.

Bardun tog vel imod ham og hjalp ham, som Kongen bød.

Men saa glad havde han ikke været, siden han var ung og selv fik Jaordet, som den Dagen, Boel kom og sa, at Befalingsmanden havde friet til hende, og at hun gik lige paa Sjøen, fik hun ham ikke.

Paa det Vis kom hans Æt til at klæde Høisædet og styre og raade efter ham.

Mens Befalingsmanden var ude paa Reiser og gav Lov og Ret om Sommeren, satte han hundrede Mand i Arbeide med at tømre Hus for dem.

Som et Slot skulde det skinne og lyse med Sale og Stuer og Vinduer paa lang Led. Og Skind og Gyldenstykke og blanke Tagsten blev der hentet sørfra.

Og om Høsten stod Brylluppet, saa det hørtes og spurgtes over alt Land.

Men længe varede det ikke, før Bardun skjøjte paa det, som rygtedes, at han, som havde faat hans Datter, nok helst vilde fare frem efter sit eget Hode.

Han satte Lov og Ret som sjelve Bardun og tvertover ham baade her og der.

Saa gik han til Boel og sa, at hun fik se til at bænke paa Manden sin. Han havde ikke set den, som ikke gjorde Bruden sin tillags i den Tiden, de endnu spiste bare Honning.

Men Boel mente, hun havde ikke giftet sig med en mindre Mand end Far hendes var. Og at det var Kongens Lov og Ret, han skulde overholde.

Ungt Folk var let at omsnakke, tænkte Bardun. De var som en Leke, naar de bare trode, de fik Villien sin.

Og det var saa underligt, hvor en kunde naa frem, naar en ventede og lirkede med det gode.

Det, som vrangt var, skulde han nok ta igjen, naar han fik Tag i Tømmene.

Saa lovpriste han Svigersønnen i alt, hvad han gjorde, og talte stort om ham, saa der var ikke Ende paa det. Han var glad, sa han, over, at der var kommet en saa vis og gjild Styresmand i hans Sted nu, han selv blev gammel.

Og saa gjorde han sig smaa og skalv i Røsten, som han skulde være baade syg og værkbrudden.

Men hun Boel saa nok, hvorledes han tog i Dørene og slog med Stokken, saa det gnistrede i Stenene.

Anderledes gik det ikke paa Thinget næste Gang heller end, at Bardun blev lagt i Skat og Tiende af al sin Eiendom, som Kongens Lov og Ret var.

Da begyndte han at synes, at det spøjte for, at dette kunde ende paa den gamle Vis med Øvrigheden.

Men alle Kvindfolk likte Stas, og hun Boel var nu vel ikke anderledes end andre, mente han. Og heller ikke var hun hans Datter, om hun ikke kunde raade med Manden sin.

Saa kjøbte han Guldstas og Herligheder.

Den ene Dagen kom han med en Armbinding og den anden med en Kjæde og saa med et Belte og guldspændte Sko.

Og hver Gang sa han, at det var fordi hun var det kjæreste, han eiede. Han vidste ikke det, som var for dyrebart til hende.

Saa nævnte han bare saa pent og stilfærdigt, at hun maatte se til at snakke Manden sin den andre Veien.

Men lige lidet nyttede det.

Og ligedan gik det om Høsten. Kongens Lov gik før hans.

Da begyndte han at grue og ræddes for, hvordan dette skulde gaa.

Han blev saa sprudende i Øinene, at ingen turde komme nær ham.

Men om Nætterne gik han oppe og ropte og skreg paa Datteren og gav hende alskens Kjælenavne.

Og ind til Boel kom han saa en Dag med en tung, svær Guldkrone fuld af de

dyreste Stene.

Hun skulde være Dronning i Finmarken og Spitsbergen, sa han, om Manden hendes vilde gjøre ham til Villies.

Nu saa hun ham stivt i Øinene og sa, at aldrig vilde hun forlede sin Husbonde til at rygge Kongens Lov.

Da blev han saa hvid som Væggen og kastede Guldkronen i Gulvet, saa Stenene føg og sprat udover.

Hun maatte vide, at det var hendes Far og ingen anden, som var Kongen.

Og nu skulde Befalingsmanden faa mærke, hvordan det gik den, som satte sig i hans Sæde.

Da vred Boel Hænderne over Far'en.

Men sin Husbonde raadete hun til at fare.

Og paa tredie Dagen ladede hun ind Brudestasen og fo'r afsted paa Fartøiet med Befalingsmanden.

Da slog Bardun Hodet mod Væggen og lo om Natten, saa det hørtes langt udover og graad for Datter sin.

Uveir blev det, saa Havet stod hvidt hele Ugen.

Og længe varede det ikke, før Budet kom, at Skibet de seilte med, var gaat under, og Spilrerne laa og flød mellem Skjærene.

Da tog han Styrvollen, han havde faat af Veirtroldet, og satte den i Roret paa den allerstørste Jægten sin.

Nu var han Gud selv, sa han, og kunde styre med Bør og raade, hvor han vilde i Verden.

Og sørover seilte han med strygende Vind og Sjøen efter sig som Hauger og Aaser.

Sværere og sværere blev Havet helt, til det gik som hvide Fjeld og Berg saa høie som Lofotvæggen.

Det kunde ikke mindre være, naar han skulde raade med hele verden, ropte

han.

Og saa holdt han Styrvollen ret i Sør.

Aldrig minked han Seil, og værre og værre blaaste det, og høiere og høiere gik Havet.

For nu styrede han lige ind i Solen.

Tra trara-ra!

Der var engang en gut, som hed Carelius.

Han var fuld af alskens Paafund og Galskaber, bar sig saa underlig ad og var ikke rigtig som andre.

Han havde en Trompet, og den blaaste han i, for at Folk skulde komme og se, naar han havde faat noget rigtig rart istand.

Og ind ifra Gaderne samlede de sig, Gutter og Jenter, unge og gamle. Tra tra-la la – ra ra ra.

Saa havde han faat Drikkevandet til at rinde ud af en Veistolpe. Saa Bækken til at stampe Vasken med en Trækklubbe. Og saa malet en Veirhane til at gale.

Men, da han fandt paa at lave Taug af Hamp og sælge i skillingsvis, og Skillingen begyndte at gjøre sig til Dalere, blev Folk meget vrede.

Han gik de rigtige i Næringen, sa de.

Og saa lagde de sig sammen om, at ingen skulde købe hos ham.

Men nu fik de ingenting at gifte sig paa, klaged vesle Calla. Hun var Kjæresten hans, og de havde tænkt at begynde med den Taughandelen.

«Det er det samme,» sa Carelius. «Jeg har en Trompet; naar jeg blaaser i

den, skal jeg erobre hele Verden.»

Og Tra tra tra—ra ra—tra, blaaste han.

Nu vilde han gifte sig. De skulde høre det over hele Staden.

Og hørte, gjorde de ogsaa og forargede sig storligen.

Ikke skjønte de, at de to fattige Ungdommerne kunde ha saameget som Skillingerne til Præsten, endsige noget til Bryllupsstas og Gjæstebud.

Men en svare Nysgjerrighed blev der.

Baade høie og lave, og unge og gamle, samlede sig paa Værtshuset, hvor de vidste, at Bryllupparret skulde komme fra Kirken og holde Kalaset.

Og medens de ventede, rekvirerede nogle Øl og andre Vin, saa der blev megen Lystighed og Jønen over, hvad de nu skulde faa se for noget nyt af Carelius.

Da det drog ud med Tiden, rekvirerede de mere, og Lystigheden blev større og større.

Men, medens de snakkede om Brylluppet, som skulde gaa for sig paa tørre Træpinder, begyndte de selv at bli sultne, og fandt de tilslut paa at ha Moro af de to nygifte og gjøre alting istand, til de kom.

De fik Dug paa det længste Bord, der var, og saa staselige Tallerkener og Glas og Terriner og Blomstervaser, som Værten bare eiede.

Saa overbød de hverandre som paa en Auktion, saa der ret skulde være Spektakel. Og kom der Vin og Laks og Fisk og Steg og Kalkun og Dyreryg og Fasaner, baade Sølv og Guld, Vagtler og Hanekamme i Sauce og Appelsiner og Vincrêm og Syltetøier og Æble og Ferskener i Gelée og Figener og Vindruer og Marcipan.

Slig raabte og bød den ene staseligere end den anden.

Der var ingen Ende paa Narrestregerne, og, da de havde naat til den tredivte Ret, kom Brudeparret.

Da havde Pigerne fnist og gjort istand Ring og Myrthekrans og Slør og faat paa Bruden den fineste Silkekjole med Slæb, før hun traadte ind.

For nu vilde ingen staa tilbage.

Da Døren sloges op paa vid Gab for dem, satte Brudgommen Trompeten for Munden og blaaste: Tra tra ra – tratera – tra saa det sang i Salsruderne.

Var Folk lystige før, saa blev de det endnu mere nu.

Og ved Bryllupsbordet gik det med Skaaler og Taler for Brudgom og Brud og Dans, saa det feiede til den lyse Morgen.

Der huskede ingen paa, de skulde gjøre Nar af dem, saa staseligt var der blevet, og saa mange store og høie Personer baade af Øvrigheden og andre sad der forsamlet.

«Der kan Du se,» sa Carelius.

Men Dagen efter syntes hele Byen, den havde tat sig selv ved Næsen, og Forargelsen var uden Maade.

De bare nævnte det ikke, den ene turde næsten ikke snakke til den anden.

Det sved i Øinene bare at se paa dem. De var blet alt for overmodige og vigtige, og der var gjort rent for meget Væsen af dem.

Og alle keg de ud af Ruderne og mente, de skulde ikke faa mange Ben at gnave. Hun Calla kom nok snart til at sælge Silkekjolen for Maden.

Men den samme Vaar blev der svær Flom. Alt Tømmeret lagde sig i Knude op mod Brokarrene.

Og, medens Elven voksede, blev Tømmerhaugen større og større, saa der opstod stor Angst i Byen for, at Broen skulde ryge.

Søndag Eftermiddag stod der sort af Mennesker rundt om paa Bredderne og bare ventede paa, hvad der kunde hænde i næste Øieblik.

Med ét saa de Carelius ballancerende med en Baadshage høit oppe paa Toppen af Tømmerhaugen. Der stødte og halede og trak og stak han i en Stok, som stod ende tilveirs, og hørte ikke, at Folk ropte og skreg, at han maatte komme iland. De vilde ikke vide af Narrestregerne hans.

Han bare skjøv og stak med den lange Baadshagen.

Og netop, som Borgermesteren brølte sig rød gjennem Næverne, at han skulde bli mulkteret, om han gjorde Ende paa sig, gik Stokken løs, som bandt

hele Tømmerknuden, og bergede Carelius sig efter Baadshagen op paa Broen.

Tra tra rara – trara ra ra – tra-a –.

Der løste hele Tømmerbingen sig fra hverandre og seg sin rette Vei under Brobuerne med Stokkene stupende og fygende i Fossen.

Og ingen Slut blev der paa Hurraerne.

Fra begge Sider stimlede Folk omkap ud paa Broen og sloges om at faa bære ham paa Guldstol.

Toget gik helt op paa Torvet.

Saa blev der holdt Taler, og fik han en Belønning og mange Gaver. Og Hurraerne gav sig ikke, før det blev mørkt.

«Der kan Du se,» sa Carelius til Calla.

Men der var straks dem, som syntes, at det var nok Ære, han havdde faat bare for at ha trukket væk en Tømmerstok.

Da de nu ogsaa hørte, han ansøgte om at faa passe Tømmeret i Elven, blev de meget forargede.

Det var en, som vilde stikke Næsen op. De fik se til at bli kvit ham paa peneste Vis.

Og saa nikkede og bukkede de saa snilt og venligt til ham.

Men Afslag fik han, hvor han kom. De raadede og mente, han vilde gjøre det saa godt straks, han kom til Nabobyen.

Da stødte han i Trompeten:

Trararara – trarara – ra -: Stor Erindringsfest, før han drog fra sin Fødeby.

Naa, den vilde de rigtignok se.

Sukker skulde det ikke mangle paa Grøden, bare de blev kvit ham. De var saa lei af Trompeten hans, at de kunde krepere.

Og ud af Byen skulde de fragte ham saa galant som en Greve.

Men, som Kalaset gik paa som bedst, og Moroen stod høit i Taget, steg han op paa Krakken og satte Trompeten for Munden. Tra tra ra – tra rara ra –.

Han maatte takke for sig, sa han. Saa snille Mennesker at leve og virke iblandt som i hans Fødeby, fandtes der ikke i Verden. Og, at de skulde faa Ære af sit Bysbarn, det skulde han vise, naar han kom til Nabostaden.

Nu vilde han betro dem en Opfindelse, han havde tænkt at gjøre.

Han havde før faat en Veirhane til at gale, sa han. Og nu trode han nok ogsaa, naar han fik spekuleret lidt, at han skulde faa den store Hanen paa Kirketaarnet der borte i Nabobyen til at lægge Æg tre Gange om Aaret. Men om de blev helt eller halvt eller bare en Trediedel fyldte med Guldpenge, det vidste han ikke endnu. Det blev, eftersom han fik Æggegulerne store til.

Men de, som var sluest og sad i Raadet, begyndte at grunde og se og blinke til hverandre.

Ingenting var ganske umuligt, og Pokker tro ham, tænkte de. Han havde gjort saa meget rart før, og, fandt han ikke paa det, saa fandt han kanske paa noget andet og blev baaret baade paa Guldstol og sat i Høisædet.

Slap de den Fyren til Nabobyen, var de bra dumme.

Og saa stod den ældste og klogeste af Raadmændene op og mente, at det var paatide, man sørgede for, at han fik et ordentligt borgerligt Arbeide i sin Hjemstavn, saa han kunde slaa sig igjennem.

Han skulde faa den Bestilling at skaffe Skarnet og Uhumskheden af Byen, som Folk kastede ud i Gaden. Taksten skulde være to Skilling for hvert Hus.

Fik han slig ærefuld Bestilling, saa maatte de ogsaa skaffe ham et Sted, hvor han kunde bygge og bo, sa Carelius. Han vilde ikke bede om andet end den stygge Myren ovenfor Byen, som der seg saameget Vand fra nedover i Kjælderne.

Og det fik han ja til.

Tra trara tra—tra trara — blaaste han, saa det skalv og duredede i Ruderne. Nu var han Bestillingsmand.

Men alle lo de, som de var gale, og smettrede med Munden efter Trompeten. Tra tra tra — tratra ra ra ra—.

Den, som lo sidst, lo bedst. Nu var han blet Byens Skarnmager og fik det, han fortjente, over sig. Betalingen var derefter.

Saa laa han og grov hele Maaneden deroppe ved Gaasedammen i det vaade Myrstykke.

Folk trode, at han holdt paa at stride og slide med at faa Tomt istand til Huset sit. De saa bare, at han gjorde en stor Rende og havde holdt op at forundre sig. Tra tra ra-ra – tra tra ra- trompeterede det tidlig en Lørdag Morgen. Folk fik passe sig i Gaderne, for nu kom Vandet, som skulde renske dem for Ugen.

Og saa strømede og suste og skyllede det af Renden, saa Byen fik sin Storvask og Puds, og Gaderne blev som nyskurede Gulv.

Men Hus for Hus fik de betale.

«Hvad sa jeg,» ropte han.

Men, da Raadmændene og Byens Ældste saa, at dette blev et helt Embede, som var at eftertragte, stak de Hoderne sammen og mente, der var stor Fare ved den Vandskyllingen.

Der indestod ingen for, at ikke Børn, om det saa var Borgermesterens, kunde drukne, naar de laa i Gaden, eller Heste og Kjør fordrikke sig, til de blev sprængte. Heller ikke fik Svinene nogen plads længere til at vælte sig, slig Værdi, som de havde for Byen. Og Konerne deres gik og hostede, fordi de var blet vaade paa Fødderne, da de skulde tiltorvs.

Saa blev Renden forseglet, indtil den kunde borttages.

Men, da han fik sligt Afslag i Fortjenesten, bad han bare om at faa Lov til at passe Byens Sprøiter og bløde dem i Myren sin. Som det nu var, laa de og gisnede og mugnede i Brandhuset. Det var altid et Tillæg.

De brugtes ikke uden, hvergang Brandmandskabet trak ud og paraderede for Kommandanten paa Kongens Geburtsdag og forestillede Sprøitning, og at der var Ildebrand nær ved Byens Krudttaarn. Da klattrede de paa Tagene og hængte ud Seil, og der vankede baade Forfremmelse og Medaljer.

For i den Stad var der aldrig Brand uden i Skorstenspiberne.

Men saa skulde det nu hænde engang, og det tilgavns.

Luen stod tilveirs i Hampmagasinet ved den ny Reberbane oppe i Byen.

Og alle Borgerne frygtede storligen for, at det skulde naa Krudtmagasinet. Fløi det i Luften, vilde ikke bare Kommandanten, som bode nær ved, men hele Byen være blaast væk og Grunden saa bar som bag paa en Haand.

Styggere og styggere og rødere og rødere lyste det i Kvælden.

Der blev et Jammerskrig og en Raaben, eftersom Ilden trak sig opover, og Folk tumlede ud paa Gaden for at flygte.

Da hørte de: Tra tra ra – tra ra ra – ra–

Sprøiten duskede udover Tagene.

Og alle blev de glade og raabte Hurra.

Men lidt efter duskede det ikke der, hvor de syntes, det trængtes som haardest, og det var paa den Kant, som vendte mod Krudttaarnet.

Da kom Kommandanten og Raadmændene i Spidsen og Folket efter farende hæseblæsende op til Carelius og bad og tiggede ham om at sprøite rigtig. Han skulde faa, hvad han begjærte, bergede han Byen.

Carelius lod som ingenting, og bare sprøitede, som han vilde.

Men, da Ilden fattede i Mønningen paa det Hus, som den ældste og klogeste af Raadmændene eiede, rev han sig i Haaret og raabte, at, om Carelius satte Sprøiten der, skulde han bli Borgermester efter ham, som netop nu var død.

Saa kom Sprøiten did, saa det skyllede.

Og dermed var alting over og slukket.

Og Carelius Borgermester.

Tra tratra – tra ra ra ra – ra –.

«Hvad sa jeg!»

Legen i Kraakelunden

Der var engang en Kraake, som holdt til ensom for sig selv langt oppe i Grøgaardsaasen.

Der stod en Stump Gjærde igjen efter en nedlagt Husmandsplads, og der paa Stauren sad den slig, at ingen kunde se den for Skogen. Men selv saa den udover alle Lensmandsjorderne og alting baade vidt og langt. Det svarte Hode holdt den paaskakke, for den havde bare ét Øie at sigte og kige med.

Men med det saa og fandt den ud saa meget, som gik for sig i Verden, at det var rent forunderligt.

Og, blev den til sine Tider saa forhakkende sint og gal, at den hoppede og hug i Stauren, saa varede det ikke længe, før Øiet blinkede og glinsede igjen af Moro.

Naar Kraakeflokken kom fra Schwartzeland, skilte den sig straks ud og nedlod sig der i Aasen, medens de andre fløi indover Havnehager og Skogholt og Bærmyrer i Lensmandsmarken paa den anden Side af Elven.

Og der kunde de drive sit Leben saameget, de vilde, for Grøgaardskraaken; hun satte ikke saameget Værd paa det.

Men saa maatte hun jo fare ned paa Stauren ret, som det var, og se, hvad de tog sig for.

De sad to og tre sammen i Skogbrynet og nikkede med Næbbene og duppede med Spidskjolerne og sladrede og bagtalte istedetfor at passe Næringen og Æg og Unger borte i Reden. Og saa gav de Høgen Skylden, naar det gik galt.

Lidt fornøieligt var det jo ogsaa at se, naar de to mødtes, som vidste om det samme Fuglerede og vilde hen og røve, hvordan de lurede hinanden og hilste og lod, som de fo'r i ganske andet Ærinde.

Slig var det, hver var Tyv i sin Næring.

Hun saa mange Ting, Grøgaardskraaken, og kunde nok melde et Ord om, hvem der var ude om Natten med de sværnæbbede Ungeflokkerne sine og renskede Lensmandageren for Saakornet, naar den var nypløiet, og siden om Morgenen saa uegennyttig førte den øvrige Kraakeflokken ud paa den. Og ogsaa

om, hvem der var Høgen, som gasterede hjemme i Rederne deres og aad baade Æg og Unger, naar de vel var skreget ind til Forsamling og Thing i Kraakelunden.

Sankede de sig i smaa eller store Flokke paa Udhustagene eller om Taarnet i Kirkebygden, vidste Grøgaardskraaken saa vel, at der var noget paafærde, og at det igjen var en eller anden Stakkar, som var kommet iveien for Lensmandskraaken og skulde plukkes.

For den var nu den viseste og forfarneste og i alle Farer den modigste af alle Kraaker. Det var den og ingen anden, som vidste den eneste rigtige Vei mellem der og Schwartzeland, saa den maatte ribbes, som stod op med en anden Mening.

Men den Vaar, de igjen kom fra Schwartzeland, fik Grøgaardskraaken Besøg af en af de ældste tilvoksne Børnene sine. Den klagede sig saa bitterlig over, at den ikke kunde komme frem i Verden.

I alt, hvad en Kraake skulde kunne var den flinkere end andre ved alle Prøver. To Gange havde den spaad Veiret, og det havde vist sig, at Lensmandskraaken havde valgt en gal Faredag. Og ikke saameget som til en af de smaa Taarnvægterbestillingerne i Bygden slap den frem.

Nu, de skulde besætte en Post i Udkigstroppen, havde Lensmandskraaken været ude og ladet et Ord falde om, at man ikke nok kunde sikre Samfundsbevogtningen mod løse og altfor livlige Hoder. Der maatte tages sikre og paalidelige Karakterer.

Saa Udsigterne blev stængte der ogsaa.

Men Grøgaardskraaken sad bare og blunkede stille og hørte.

Og saa gav den Ungen det Raad, som nok skulde hjælpe den frem.

Den skulde paa næste Søndag flyve hen i Furumarken, hvor Lensmandskraaken havde Redet, og be saa pent om at faa Lov til at ta en af de Fjær, som den havde fældet, og sige, at der var mere Visdom i den ene Fjæren end i alle de andre Kraaker tilsammen, og at han vilde raadspørge den paa Udkigen, om hvordan Vinden blaaste.

Og saaledes gik det til, at Grøgaardskraakens Søn paa Thinget med engang

blev ansat som øverste Udkigs- og Speiderkraake.

Men den ny Vagtmand var ude og færdedes baade sent og tidlig og bragte Meldinger gennem Taage og Dise saa langt fra, at alle forundrede sig.

Der blev et Kra-kra og en Forsamling af nysgjerrige som foran et Posthus, hvergang den kom med de nyeste Nyheder og Beretninger.

Men nu satte Lensmandskraaken sig til at fundere og studere oppe i Furuens sin paa, hvad den havde gjort. Den grov og pilkede og trak sig i Fjærene med Næbbet og kradsede sig i Nakken med Kloen og grundede.

Den hakked i Barken, saa Grenen ristede. Nu angrede den snart, at den havde bragt den slig op i Anseelse og rost den.

Naar Vagtmanden nu kom med sine Meldinger, rystede den betænkt paa Hodet, saa alle skjøjnte, den ikke rigtig turde lide paa den. Den kraede paa en anden og fløi uden at høre den tilende.

Men til en af dem, som sad i Tremandsraadet i Kraakelunden, betroede den sine Tvil, om den ny Vagtkraaken ikke saa for langt. Forfængelige Aander var ikke bra at ha i praktiske Betjening. Og det turde maaske være rigtigst, om man undlod at anvende den mere paa de betroede fjerne Udkigsposter.

Men det, som Lensmandskraaken havde ymtet om, hviskedes overalt, hvor to og tre sad sammen paa Stubben.

De veiede med Kroppene og satte Næbbet ret iveiret og hoppede op og flyttede sig om hverandre for at høre. Alle var de enige om, at den Ophøielse og store Ros, som var blevet Grøgaardskraakens Søn tildel, kunde trænge til lidt Paatale.

Flokkene hobede sig sammen tættere og tættere i Forargelsen.

Og der blev en almindelig Fryd over Tuer og Tage, da den saa en Dag virkelig blev kaldt tilbage fra Udkigstjenesten og ansat i en ringe Post lige inde ved Kirken bare som Taarnvægter.

Der kunde den faa bruge Øinene sine saa langt, den bare aarkedede.

Men Grøgaardskraaken veiede og rystede paa Hodet og grundede og saa ned i Marken som efter en Orm. Saa la hun Hodet lunt paaskakke:

«Ros Lensmandskraaken flitteligen,» sa hun, «skrig op om den fra Kirketaarnet og pluk Affaldsfjær, og vær taalmodig, saa kan Du tilslut bli Konge af Polen.»

Men slig var nu ikke den unge tilsinds.

Og, medens den sad der paa Taarntaget og sled som Bygdevægter med Klørne i Jerndækket og altid maatte hoppe efter nyt Fæste, havde den Tid til at grunde ud baade et og andet.

Og paa næste Thing fløi den unge Kraaken med engang midt ind i Kredsen lige foran Næbbene paa alle de ældste.

Den havde en Nyhed at forkynde saa stor, saa den ikke havde været større, siden Bygden blev til.

Saalænge havde den set paa Træerne, de mærkede ud, og Maalene, Bygmesteren tog oppe i Taarnet, at den var blet sikker paa, at Kirken skulde nedrives og Kraakelunden omhugges for at bygge en ny.

Og nu gjaldt det om at sørge for alle de gamle Rederne.

De ældste Kraaker klemte i Forfærdelse Kloen fast i Barken og hæsedede med Næbbet, de unge kraed og skreg om hverandre.

Da aabnede Lensmandskraaken langsomt Næbbet, og alt blev tyst og stille:

De maatte huske og betænke, at Dansen i Kraakelunden havde gaat gjennem alle Forrædrenes Tider i hundreder og hundreder Aar.

Den keg besindig op mod Taarnet og sa, at efter dens uforgribelige Formening kunde Flokken være tryg endnu mindst i hundrede og femti eller seksti Aar. Siden kunde man jo ikke vide det saa sikkert. Men man maatte vel vogte sig for løse og uansvarlige Individier, som fo'r med Paafund og Opviglerier. Nyhedsmagere, som ophidsede og satte Uro, skulde dømmes i Raadet og straffes.

Saa hævede den Kroppen og kradsede sig med Kloen i Bagfjærene, for at faa Kjolesnipperne i Orden, slog saa langsomt med Vingerne og fløi bort.

Da var det bare saavidt, at den unge Kraake slap med Livet. Havde ikke Thingfreden været, var den blet hakket ihjel paa Stedet.

Afsat blev den ogsaa fra Taarnvægtertjenesten.

Og paa Flytfærden sydover blev den stødt i Bagtroppen og baade foragtet og ilde hugget.

Men, da de igjen kom fra Schwartzeland, begyndte Lensmandskraaken at kredse og kredse, og, da den øvrige Hær saa det, gjorde den det samme. De saa hverken Spir eller Fløi eller Taarn, og Kraakelunden med alle Rederne var bare en Stubbemark.

Da blev der et Kra, kra og en Flugt rundt i Ring, saa det suste, om den gamle Tomten.

Og efter dette sad Lensmandskraaken i Furuen sin og pilkede sig i Fjærene om Dagene og gløttede paa, hvorledes de sankede sig nede paa Stubbemarken om Ungkraaken.

Der dukkede de Hoderne sammen bag Tuer og Grøfter, saa en bare saa Stjerten, og gik og svandsede vigtig med Snibelen og hoppede sidelænds paa Rad, naar Ungkraaken flyttede sig.

Det var ikke godt, at den unge Kraaken gik der og trak Hoben efter sig, tænkte den. Bedst at skaffe den afveien paa noget Vis.

Saa sørgede den for, at den fik Ansættelse i Forpostkjæden som Vedet mod Jægerne i den store Majorskogen.

Hvergang de jagede opover Skogaasen og Myrerne, og Hundene halsede, var det den, som blev betroet at rapportere. Og den maatte saa nær, at den kjendte Haglene krille sig i Fjærene.

Men jo bedre den rapporterte, des mere blev den brugt, og des nærmere maatte den Bøssepiberne.

Og en Dag gik det ikke bedre end, at Ungkraaken vingskudt og dalende søgte op i Grøgaardsaasen.

Da skjønte Grøgaardskraaken, hvordan den var stedt, og at dette vilde blive dens visse Død.

Var den vingskudt nu, saa var der nok den, som vilde sørge for at den kom saa nær, at Haglene ramte Brystet næste Gang.

Det var kanske paatide, den rørte lidt paa sig, mente den.

Og ikke fik Lensmandskraaken Hodet op af Vingen fra Natteblunden næste Morgen og Øinene saavidt vaake, før den saa Grøgaardskraaken i Furuen lige over for sig.

Den trode først, det var en Synsvildelse af, at den havde set lige imod Solrendingen.

Men, sad der, gjorde den, med Hodet paaskakke og blunkede og keg med det ene Øie, den havde.

Den saa saa underlig godslig og fornøielig ud.

Lensmandskraaken holdt op at pudse sig. Den tog fat med Kløerne og vendte sig og hæsedede op med Næbbet, og Nakkefjærene strittede. Den var ikke tryk paa, at den anden ikke havde den til Nar.

Kra, kra, hilste Grøgaardskraaken.

Men den anden snudde sig og vendte Stjerten til.

«Jeg har nu siddet saa mange Aar alene derover i Aasen og ikke havt andet at gjøre end at kige paa Dig og Furuen din,» begyndte den. «Fra tidlig om Morgenen til sent om Kvælden har jeg set og mærket mig alt det vise, Du gjorde til Efterfølgelse, saa jeg syntes, jeg maatte over en Dag og hilse paa Dig og takke for Lærdommen.»

Da snudde Lensmandskraaken sig fort og hilste venskabelig, for den kunde kanske ha set mere end det, som vel var.

«Jeg vilde saa gjerne vide, hvordan Høgen drikker Æggene vore,» sa Grøgaardskraaken. «Om den ved at prikke Hul paa begge Sider, for saa kunde en straks skjelne, om det var Høg eller Kraake, som havde været i Rederne.»

Da gjorde Lensmandskraaken sig meget hellig forbauset. Den skreg, at noget saa utroligt som, at en Kraake skulde røve Kraakeæg og drikke sine Medbrødres Blod, havde den aldrig før hørt i denne Verden.

Men Grøgaardskraaken sad og blunkede polisk med Hodet helt paaskakke og lettede sig bare af og til lidt for at faa bedre Kig over i Redet.

Da blev Lensmandskraaken meget urolig. Hodet og Næbbet stak den ned i Bunden paa Redet og huggede og plukkede og fik saa travlt med at gjøre rent for Morgenens.

Under det grundede og tænkte den paa, hvordan den paa bedste Maade skulde bli Besøget kvit. For den skjønnte, at det ikke var for ingenting, den anden kom slig og spurgte om, hvordan en aad Kraakeæg.

Men Grøgaardskraaken blunkede troværdig med Hodet paaskakke og sa, at Lensmandskraaken nok huskede, hvordan den havde dømt den af med Øiet, dengang den havde foreslaaet den ny bene Vei, som de nu alle fo'r paa Flyttfærden.

Ja det var nu længe siden og rent glemt, nikkede den. Nu sad den alene deroppe i Aasen og bare keg paa Verden. Men den saa vist saa galt med det ene Øiet sit. For, hvergang det hed, at Høgen var i Rederne deres, saa det livagtig ud for den oppe fra Aasen, som det var en stor Kraake, den lettede sig akkurat her fra Furuen.

Saa begyndte Fjærene at reise sig paa Lensmandskraaken.

Den hoppede med ét op paa Kanten af Redet og rev og kløde sig bag i Hodet.

Nu kom den til at huske noget, skreg den. Og det var, at Grøgaardskraakens Søn, til Løn for dens store Dygtighed og, fordi den var saaret i Tjenesten, idag i Raadet vilde bli udnævnt til Løitnant i Speiderkorpset.

Men Grøgaardskraaken bare sad og lod, som ingenting var.

Saa hvæsedes Lensmandskraaken sint og spurgte, om den ikke hørte, det var Kaptein, den sa.

Grøgaardskraaken sad som før. Den lettede sig bare af og til saa lunt for at faa se lidt bedre ind i Redet.

Da kraede Lensmandskraaken saa stygt, at det skurrede og skarrede og hæsedes langt nede fra Halsen, om den ikke hørte, at det var Oberst, den sa.

Jo nu hørte Grøgaardskraaken. Den blunkede fornøieligt og takkede for sig.

Da den vel var borte, hoppede Lensmandskraaken, saa det ristede i Grenene og hvæssede Næbbet og huggede i Barken.

Den fløi op i Furutoppen og skreg og kraede saa fælt, at det hørtes over al Skogen.

Men hele Dagen bagefter sad den ganske slunken og stille paa Kanten af Redet og grundede.

Saa fo'r den udover Ugen i Husbesøg.

Naar den hørte, de havde mistet Æg og mente, det var Høgen, som havde tat dem, rystede den fordægtig med Hodet og vendte det svære Næbbet hen mod Grøgaardsaasen og bad dem passe vel paa.

Og til andre ymtede den, at man nok kunde ha sine egne Tanker om, hvorfor Grøgaardskraaken holdt sig saa alene der oppe i Aasen. Den turde ha Grunde til ikke at ha Naboer for nær sig.

Saa begyndte en og anden at veire, at der var underlige Ting i Luften, og sætte sig stille paa Lur.

Af og til løftede de sig høit for at se indover Grøgaardsaasen.

Røveren maatte være en, som var bra huskjendt, undslap det Lensmandskraaken; den vuggede og veiede mere og mere betænkt paa Hodet.

Og flere og flere blev det, som løftede sig og keg indover Grøgaardsaasen.

To og to gik der Kraaker gjemte i Engen, saa en knap kunde se Hoderne, som nikkede og dukkede i Græsset:

Det maatte være en, som var umættelig graadig. Og en, som sad saa høit, at den kunde se over det hele.

Og saa kunde det ikke være nogen anden end –

De snudde sig og nikkede og pikkede op imod Aasen.

Og paa Stubbemarken spadserede de frem og tilbage forbi hverandre og svaiede paa Svandserne og satte Næbbet tilveirs, hvergang de vendte sig og mødtes.

Endelig slap Navnet ud.

Og sortere og mere skrigende flokkede de sig. Der kom Bevis paa Bevis for, at

det maatte være Kraake og ikke Høg.

Tilslut trak de frem veritable store Fjær, de havde fundet ved de plyndrede Reder.

Da blev Lensmandskraaken meget betaget og altereret. Den vilde straks forvare Fjæren hos sig selv paa et sikkert Sted.

Men nu skulde der straks tillyses stort Retterthing. Grøgaardskraaken skulde under Standret hugges og plukkes ihjel uden Frist eller Vidneførsel:

For Fjær var Bevis, afgjorde den.

Og indkaldt blev Grøgaardskraaken ved to Stevnevidner i Løvtræ til at møde inden næste Solemærke paa stort Kraakething sør for Majorskogen.

Næste Dag fløi der syv Flokke paa hundrede hver og en i Spidsen indover Skogtoppene.

Lensmandskraaken havde meldt Forfald. Den taalte ikke paa sine gamle Dage at overvære saa stygge Afrettelser.

Nogle seilte paa Vingerne lavt langs Markerne og satte sig af og til og saa paa, hvad Solen led, og brynede hidsig Næbbene. Der skulde ikke bli Stykket eller Beten igjen af Grøgaardskraaken for alle de Æg og Unger, den saa lumskelig havde røvet gennem Aarene.

Andre skreg og kraede med lange Halser høit oppe fra paa Hævn, saa det sang i Luften.

Endelig kredsede de alle om Lunden sør for Majorskogen for at sætte Thing.

Men der sad Grøgaardskraaken alt paa Stubben. Den saa ud, som ingenting var paafærde, og gløttede lunt op i Veiret, som den undredes paa, hvad de nu vilde komme med.

Dette var for frækt.

Og der blev et Kra, kra, som Himlen skulde rives istykker.

Nedover den suste de forlængs og sidelængs og baglængs og begyndte Plukningen uden Lov og Dom, Fjær efter Fjær.

Det var for Æggene, hakkede de, og det var for Ungerne, og det for dens

Falskhed, og det for dens Lumskhed.

Og Pluk i Pluk gik det i Fjær og Kjød.

De trængtes, saa de laa og væltede og flagsede i store Hobe over hverandre og hug iblinde.

Med ét slog Grøgaardskraaken ud med de tynde Vingefjærene, den havde igjen.

Den havde et lidet Ord at sige, før den døde, erklærede den.

Og saa syntes Hoben, det øgede Straffen, om det trak lidt ud.

Nysgjerrige blev de ogsaa, og gjerne vilde de ha at fortælle hjemme, hvad den kraede paa sit sidste.

Saa nedlod de sig truende og tyst i Kreds paa Marken og Stubbene rundt om den, Næb og Hoder saa tæt, en bare saa.

Men Grøgaardskraaken sad saa naken, den var, og blunkede og sigtede paa dem:

Nu havde den holdt til der i Aasen og grundet og grublet i mangfoldige Aar, og det var sikkert, at Kraakerne var de viseste af alle Fugle.

Men ét kunde den ikke begribe. Og det var, at de i deres Visdom ikke havde lagt Mærke til, at hvergang de blev sendt tilthings, huserede Røveren hjemme i Rederne deres.

Da saa de paa hverandre.

Med ét kraede og fløi de op alle med engang, saa Himmelen blev svart, og det brusede som et Veir af alle Vingerne.

Og hjemover suste de som Skygger i Luften med Næbbet og Stjerten strakt og Fødderne flade under sig.

Men der var et Syn.

Rede paa Rede tømt og rensket, saa Skallene laa der, og Æggehviden randt.

Og af Ungerne bare Smaadun igjen.

Flere og flere fandt de plyndret.

Men dybt inde i Baglunden kom de over sjelve Lensmandskraaken endnu i bedste Smausen paa Randen af et Rede.

Den drak og mæskede sig med Ægget helt over Næbbet, saa den ikke kunde se.

Men, inden den fik gløttet op, var den hakket og plukket og revet og ribbet, saa Fjærene føg imellem dem.

Og fandtes der ingen Lensmandskraake i Bygden mere.

Men samme Kvæld stimede de alle op i Aasen til Grøgaardskraaken.

Nu vilde de vælge Sønnen dens til Anfører.

Grøgaardskraaken dreiede paa den afpillede og plukkede Halsen og takkede. Det ene Øiet blev saa blinkende blankt.

Den maatte rent forundre sig, sa den, over, hvordan de havde vidst at gjennemskue Lensmandskraaken.

Javist var Kraakerne de viseste af alle Fugle.

Saa blev der et Kra, kra og Udnævnelsesfest med stort Skrig og Dans i Kraakelunden.

Men Grøgaardskraaken sad med det ene Øiet sit og keg til og pudsede og pyntede paa de faa Fjærene, den havde igjen.

Huldrefisken **(Ad inferos)**

Det var en underlig Ørret, Nona halede ind paa Fiskesnøret. Stor og fed og skinnende rødspættet, sprættede og sprællede den med den dyndgule Bug over Vandet for at vride sig af Krogen.

Og, da han fik den ind i Baaden og tog den af Angelen, saa han, den havde bare to smaa Ridser der, hvor Øinene skulde siddet.

Det maatte være en Huldrefisk, mente Rorskaren, for det Ord gik, at denne Sjø var af dem, som havde dobbelt Bund.

Men Nona brød sig ikke om, hvad Fisken var, bare den var stor. Han var glubende sulten og raabte paa at ro snarest mulig iland og faa den kogt.

Han havde siddet hele Eftermiddagen med Snøret tomt derude paa Fjeldvandet.

Og ikke en Time, efterat Ørretten havde slaat sine Slag med Spolen i Vandet og ladet sig narre paa Krogen, laa den kogt og rødlig anrettet paa Fiskefadet.

Saa kom Nona til at huske paa de underlige Øinene og ledte og pirkede borti Fiskehodet med Gaffelen.

Mere end Ridser var der ikke udvendig, men nok etslags Øienstene. Hodet var underlig formet, og egen saa den ud i mange Stykker.

Han angrede, at han ikke havde besigtiget den bedre, før den blev kogt; nu var det ikke saa greit at faa Rede paa den.

Smagt ypperlig havde den imidlertid gjort.

Men om Natten blinkede der ligesom hele Tiden blankt Vand for Forestillingen, og han laa og halvdrømte om den underlige Fisk, han havde trukket.

Han var i Baaden igjen og syntes, han kjendte i Haanden, hvordan den rykkede og sprællede for Livet og snude og snode sig for at komme af Krogen.

Med ét blev den saa svær og stærk, at den trak Baaden efter sig ved Snøret.

Det gik med uhyre Fart, medens Sjøen efterhaanden ligesom mindskedes og tørredes ud.

Alt Vandet sugede sig uimodstaaelig den Vei, Fisken drog, mod et Hul i Bunden, som ned gjennem en Tragt.

Og under bar det.

Der gled Baaden længe i et Slags Halvmørke nedover en underjordisk Elv, mens det suste og bruste om ham.

Luften slog først kold og kjældersval imod ham. Men kvalmere og kvalmere og varmere og varmere blev det.

Strømmen gik stille og rolig og altid bredere helt, til den mundede ud i en stor Sjø.

Indover Bredderne strakte sig i Dunkelheden Myrer og Sumpe, hvor han hørte som vældige Dyr vade og røre sig. De løftede og snode sig ormagtig med Brag og Sus og Snøften gennem det lunkne Vand og Mudder.

I Fosforskjæret saa han forskellige Fiske nærved Baaden; men de manglede alle ligesom Synsorganer.

Og han skimtede Omridsene af kjæmpemæssige Sjøorme, hvis Længde strakte sig indover i Mørket. Han indsaa, at det var dernedefra, de dukkede op i Hundedagene udenfor Kysten, naar Havet blir varmt.

Lindorme med flade Hoder og Andenæb jog efter Fisk og skar sig opefter Jorden ad Dyndveie til Myrer og Sumpe oppe paa Overfladen.

I den varme og kvælende Skummelhed kom der som et svalende kjøligt Drag fra kolde Bugter af den grønagtig slimede og sleipe Ligorm, som borer sig gennem Jorden og knabber Ligkister iknas paa Kirkegaardene.

Forfærdelige, uformelige Udyr med Faks og Man slige, som man beretter dukker op i Indsjørne, rodede og væltede sig og tog Bytte i Myrerne.

Og han skimtede mangehaande menneskelignende Skabninger af den Slags, som Fiskere og Sjømænd møder og undres over paa Havet, og Landfolket ser udenfor Haugene.

Derhos var der som et sagte Sus og en uendelig Vimmer og Svæven af Væsener, hvis Skikkelser ligesom ikke var til at se's for Øiet.

Saa gled Baaden ind i dyndet, grødet Vand, hvor Farten sinkede, og Jordloftet over sortnede lavere og lavere.

Med ét faldt der en skarp Lysstribе ned fra en blank blaa Sprække høit, høit oppe.

Der stod en kvalm Dunst om ham. Vandet var saadan gult regnvandsemment, som det, der slippes ud af Damprørene.

Og han huskede det egne lunkne, udrikkelige Vand, som vælder op af artesiske Brønde. Det var hidned, til en Verden af varme Vasdrag og Floder i Lagene under Jordskorpen, – man borede.

Der stod Hede op som af en Ovn fra uhyre Afgrunde og Kløfter, hvor Øret svimlede, medens vældige dampende Fossefald durede og rystede Grunden.

Med engang kjendte han, hvorledes Kroppen, Legemet, ligesom løste sig, blev frigjort og hævede sig. Han havde en Følelse af uendelig Lettelse, af en forunderlig Evne til at hvile i højere Luftlag, at være i Ligevægt.

Og uden at han vidste hvorledes, fandt han sig oppe paa Jorden igjen.

Jorden drager

Hos Handelsmanden i Sørvaag var der engang en ung Kjøbsvend.

Han var lys og krøllet i Haaret med kloge Øine og saa vig og smidig og vakker, at alle Bygdens Piger gjorde sig Ærinde og sogned til Boden bare for at se ham. Og dertil var han saa dygtig i al sin Gjærning, at Handelsmanden aldrig vilde skille sig med ham.

Saa var det engang, han fo'r ud til Fiskeværet for Principalen.

Strømmen bar strid imod, og han rode langs Landet.

Med ét saa han en liden Ring i Bergvæggen lidt ovenfor Flodmærket. Han tænkte, det var af den Slags, som bruges til at fortøie Baade med.

Saa mente han, det kunde ikke skade at holde en liden Hvil og lægge til Land

for at ta sig lidt Niste; han havde trukket paa Aarerne fra tidlig om Morgen.

Men da han tog i Ringen for at stikke Fangelinen ind, blev den saa trang om Fingeren, at han maatte rykke til.

Og ud av Berget fo'r der en stor Skuffe. Den var pakkende fuld af Silketørklæder og Kvindfolkestas.

Han undrede sig og stod i Beraad.

Da saa han, der var rustne Jernflækker i Rader bortover hele Fjeldvæggen ligedan som ved Skuffen.

Han havde faat Ringen paa Fingeren og maatte prøve, om den vilde lukke op ogsaa der.

Og ud trakk han saa Skuffe efter Skuffe fyldt med Guld- og Sølvbaand, Glasperler, Søljer og Ringer, Brystsmekker og Huestas, Garn, Topluer og Uldtrøier, Kaffe, Sukker, Gryn, Tobakspiber, Hæljern, Knapper, Hægter, Kniver, Økser og Ljaaer.

Han trak og trak, og der var ingen Ende paa Herligheden.

Men rundt om sig hørte han som en Summen af Folk og Tramp af Sjøstøvler. Det larmede, som de rullede Tønder paa en Brygge og heisede i Vinden, og ude fra Sjøen lød Aareslag og Støi af Baade, som lagde tillands.

Da begyndte han at skjønne noget af hvert, at han havde belagt Baaden ved en Moringsring, som hørte de underjordiske til, og var kommet lige ind paa Landhandlerstedet deres.

Han stod og saa i en Skuffe fuld af Merskumspiber med store, blanke Sølvbeslag. De var vakkrere end han havde trodd, de fandtes i Verden.

Da kjendte han et Tag som af en tung Haand, der vilde slænge ham afveien; men nogen lo saa lystigt lige ved.

I det samme saa han et ungt Kvindfolk i Boden indenfor. Hun lænede sig med de brede Skuldre og haarede Arme over en Melsæk.

Øinene lo og sprudede Gnister som fra en Smidie i Mørke, men Ansigtet var saa underlig esseblegt.

Væk svandt hun og altsammen som et Syn.

Han var glad, han kom sig ned i Baaden igjen og fik lagt fra og rod undaf.

Men, da han naade ud i Sundet og sagtnede lidt paa Farten, saa han, at Ringen endnu sad paa Fingeren.

Det første, han tænkte, var at slænge den af og kaste den i Sjøen; men saa sad den ganske trangt.

Den var saa rart snoet og virret og indgravet, at han maatte undersøge den.

Og jo længere, han saa, des underligere skinnende af Guld syntes han, den lyste.

Han fik ligesom aldrig set den helt rundt, alt det han dreiede paa den og fulgte Virringerne.

Men, som han sad der og saa og saa, kom de svarte spragende og gnistrende Øinene i det blege Ansigt tydeligere og tydeligere frem for ham. Han vidste ikke, enten han skulde synes, hun var styg eller vakker, sligt Utyske.

Ringen vilde han nu alligevel beholde.

Og hjem rode han og snakkede ikke til nogen om, hvad der var hændt.

Men der var kommet slig Uro i ham. Naar han veiede ud i Boden eller maalte op, stod han i Ørsken og syntes, han var henne i Landhandleriet i Fjeldet, og det svarte Kvindfolket lo til ham ved Melsækken.

Han maatte vaage sig didud, om det saa skulde gjælde Livet, og prøve Ringen igjen.

Og udover Sommeren laa Baaden hans nu derhenne under Fjeldet ret, som det var.

Naar han lukkede up med Guldringen, fik han Syn paa det svære skulderbrede Kvindfolket. Hun lyste og blikkede vild i Øinene og kigede nysgjerrig paa ham.

Og ligesom mere ventet kom han hver Gang, og gladere téde hun sig.

Det var, som de blev saa godt kjendte, og hun altid gik der og bare biede paa ham.

Men hjemme blev han tungsindig og stille.

Alt det han tænkte paa Troldskaben, og at Armene var haarede næsten som paa et Dyr, og alt det, han foresatte sig og prøvede, kunde han ikke lade være at fare didud.

Naar han saa havde været borte fra hende hele Ugen, var hun rent uregjerlig og lo og skreg imod ham.

Han hørte altid, hvorledes det vrimlede af Folk og Travlhed om ham derude, men ingen saa han.

Bare syntes han, de la afveien allesammen og halede Farkosterne tilside for ham.

Baaden hans blev fint øst, Aarer og Seil lagt tilrette og Fangelinen fæstet, naar han kom, og kastet til ham, naar han reiste.

Hun stelte det altimellem saa, at han fik Gløt af Syn ind i Pakboder og blanke Stuer i Fjeldet, og vilde ligesom lokke ham ind efter sig.

Men paa Hjemveien græssede det i ham. Han tænkte paa, om Bergvæggen kunde lukket sig for ham, og han var hver Gang glad, fordi han havde passet sig saavidt og var sluppet undaf.

Og nu udover Høsten fik han ligesom mere Fred i sig. Han mente nok, han skulde prøve at aflade fra de Reiser.

Han arbeidede og tog fat, saa der ikke blev Tid til Tanker, og fo'r som en Ild i Forretningen.

Men, da det lakkede imod Jul med Snefog og Mørke, kom der slige Syner paa ham.

Hvor han gik i de svarte, blaasende Krogene, saa han den stærke, sværbyggede Skikkelse for sig. Hun lo til ham og ropte og skreg og sendte ham Bud med Veiret.

Længselen kom saa stærk over ham.

Og en Dag aarkede han ikke længere at staa imod, men fo'r didud.

Han syntes, han skimtede hende alt paa lang Led. Hun væltede Fjeldstykker

afveien for at se og følge Baaden og vinkede og hilsede gennem Byerne og Taagen.

Det var, som Strømmen hele Tiden drog didhen.

Da han kom frem, fossede Sjøen af dem, han ikke saa. De vadede ud og tog imod Baaden, og Trappe og Brygge laa der for hans Fod.

Men deroppe stod hun og trak Veiret svært og ludede sig imod ham og drog ham med de stærke Øinene i det natblege Ansigt.

Hun gik braat ind, saa sig tilbage og vinkede ham efter sig.

Der slog hun op Døren til et gammelt Jernskab midt i Væggen.

Paa Hylderne lyste en Brudekrone, og skinnede Bælte og Bryststykke og Stak og alskens Brudestas.

Hun stod og silte Pusten tungt og hedt mellem de hvide Tænder og smilte og legte med Øinene.

Han kjendte, hun tog ham, og det ligesom mørknede.

Da saa han med ét som i en Skumring hele Landhandlerstedet stort og gjildt og rigt om sig med Havn og Pakboder og Jægter.

Hun bredte ud Haanden og viste paa det, som hun vilde sige, at nu skulde han bli Herre over det altsammen.

Det isede i ham; han skjøjnte, at dette bar lige ind i Berget.

Og ud fo'r han.

Fangelinen skar han over med Kniven, og Ringen rev han af Fingeren og kastede den efter sig.

Bort rode han, saa Fossen stod om Stevnen.

Da han kom hjem til Julehandelen og Travlheden, kjendte han sig, som han var vaagnet op af en tung Søvnørske og ond Drøm.

Han var saa let tilsinds. Praten med Kunderne gik lystig over Disken, saa der igjen blev som det gamle Liv og Leben. Og han greiede alting, saa det gik som smurt.

Men Handelsmandens Datter stak baade en og anden Gang Hodet ind i Butiken. Hun saa og smilte saa sky og forundret til ham.

Og aldrig havde han før mærket det Tække, som fulgte med hende, eller set, hvor lys og skjær, hun var, og hvor let og smidig hun stod i Døren.

Men, siden Handelsmandens Datter havde set saa underlig paa ham, brød han sig ikke om at tænke paa andet end hende, hvad for et eget Lag hun havde med Hodet, hvor rank hun gik, og de blaa Øine, som var saa levende og kvikke, at de ligesom skjød Stjerner af Moro.

Om Nætterne laa han og syntes, han havde gjort slig tung og styg Synd, da han havde nedladt sig til et Utyske. Og han var glad, han havde kastet Ringen.

Men Julekvælden, da Boden blev stængt, og Husfolk og Tjenere gjorde sig istand til Høitiden i Kjøkken og Stue, tog Handelsmanden ham ind paa Kontoret.

Likte han hans Datter, sa han, saa var der ingen ting iveien. Han fik ta Mod til sig og fri, for han havde vel mærket, at hun gik der og blev syg af Kjærlighed til ham. Selv var han gammel og vilde overgi Forretningen.

Og den, som fride og fik Ja, før Julekosten kom paa Bordet, var den vakkre Kjøbsvenden.

Saa gik Aarene for dem med Lykke og Trivsel baade i Hus og Handel.

Vakkre og flinke Børn fik de, og Konen sin var han glad i, og ingenting var godt nok for hende. Lindt maatte hun bæres og høit maatte hun æres, enten de var hjemme eller ude.

Men det syvende Aar, da det led under Jul, fik han slig Uro paa sig. Han gik for sig selv og havde ikke Fred til at være noget Sted.

Konen ængstede sig og sørgede. Hun vidste ikke, hvad det kunde være, og syntes, han veg saa underlig fra hende.

Men inde paa det mørke Pakhusloftet stod og drev og vandrede han lange Stunder mellem Kasser og Fustager og Tønder og Sække, og det var, som han ikke likte, at Folkene kom didind.

Saa hændte det Dagen før Lille-Juleaften, at en af Arbeidskarerne skulde hente noget derinde.

Da stod han stille i Tanker ved en af Melsækkene og stirrede ned for sig.

«Ser Du den Jernringen der i Gulvet?» spurgte han.

Men Manden saa ingen Ring.

«Da ser jeg den, – Jorden drager,» sukkede han tungt.

Lille-Juleaften var han intetsteds at finde.

Og ikke Dagen efter heller, alt det de søgte og ledte efter ham midt under Julestudsen og forhørte paa alle Kanter.

Men Juleaften, som de gik i værste Uroen og ikke vidste, om de turde duge Bordet, kom han med ét ind af Døren.

Han trængte baade til Mad og Drikke, sa han, og var saa glad og munter og spøgende hele Kvælden, at alle glemte den Forfærdelse, de havde været i.

Hele Aaret efter var han pratsom og omgjængelig som før, og Konen sin var han urimelig glad i. Han bar hende paa Hænderne og vidste ikke, hvor vel han skulde gjøre det for hende.

Men, da det drog sig ud i værste Mørketiden under Jul igjen, kom den samme Urolighed over ham.

Det var, som de bare saa Skyggen af ham her og der, og inde paa Pakloftet drev han igjen og holdt til.

Paa Lille-Juleaften gik det som forrige Gang, borte blev han.

Konen og Husfolkene gik der i stor Forskrækkelse og ængstede sig og undredes.

Og Juleaften traadte han med ét ind i Stuen og var lystig og glad, som det ellers var hans Skik.

Men, da Lysene var brændt ned, og alle gaat tilsengs, kunde Konen ikke tie længere. Hun graat og bad ham sige sig, hvor han havde været.

Da stødte han hende haardt fra sig, og det gnistrede i Øinene paa ham, saa hun blev rent vetskræmt. Han bønfuldt hende for deres Lykkes Skyld om aldrig at spørge slig mere.

Tiden gik. Og det samme hændte hvert Aar.

Naar Dagene blev mørke, vandrede han tungsindig og stille for sig selv og gjemte sig ligesom undaf for Folk. Lille-Juleaften blev han borte uden at nogen saa, han reiste. Og paa Juleaften netop, som de skulde duge Bordet, kom han med ét ind af Døren, glad i dem alle og fornøiet.

Men for hver Høst, mod Mørketiden, kom Uroligheden altid tidligere paa ham, og stillere og mere folkesky gik han med det.

Aldrig spurgte Konen ham. Men det laa som en Sorg over hende, og hun syntes, den blev sværere og tungsommere den Tid, hun ikke skjøjnte sig paa ham, og han ligesom ikke hørte hende til.

Saa var det igjen mod Jul engang, han havde gaat der saa tung og bøiet.

Og Dagen før Lille-Juleaften tog han Konen med sig ind paa Pakhusloftet.

«Ser Du noget der ved Melsækken?» spurgte han.

Men hun saa ingenting.

Da greb han hende ved Haanden og bad og besvor hende, at hun skulde blive og gaa med ham der om Natten. Han vilde saa gjerne som sit Liv prøve at bli hjemme, sa han.

Udover Natten klemte han hende Gang efter Gang haardt i Haanden og sukkede og stønnede. Hun kjendte, han holdt paa hende og stred svært og af al Magt imod noget.

Da Morgenen kom, var det over. Han var saa lettet og glad, som hun ikke havde set ham paa lange Tider.

Og hjemme blev han.

Men til den Julekvæld blev der baaret op baade fra Bod og Kjælder og Lys tændt, saa det skinnede i Ruderne.

Det var den første rigtige Helg, han havde havt i sit eget Hus, sa han, og der skulde være Høitid.

Men, da Husfolkene kom ind en for en som Skikken var, og drak med Husbond og Madmor, blev han blegere og blegere og hvidere og hvidere, som om

Blodet veg og sugedes fra ham.

«Jorden drager!» skreg han, og der kom som en Forfærdelse i Øinene paa ham.

Lige efter sad han der død.

I Borge Syssel og Skyld Herred

Etsteds laa en By, som var kommet til stor Velstand, dengang Fisken stod under Kysten der.

Saa blev den Velsignelse væk, og Aarene gik.

Men endda slog Folket lige stort paa. Fisken maatte jo komme igjen, tænkte de.

Den ene byggede gjildere og finere end den anden, og der var en Gasterering, som de var Herremænd allesammen.

Sønnerne, som arvede Kontorkrakkene og Bøgerne og Skiltene og Husene, syntes, de intet bedre kunde foretage sig end at gjøre som deres Far og Bedstefar før dem, bukke og være fornemme og hilse stort og ærbødigt paa hinanden og vente paa Fisken.

Saa turede de og trakterede og titulerede hverandre og vilde for al Ting ikke, det skulde vises, at Midlerne var sluppet op.

Men, jo mere Beholdningen sank i Jernskabene, des større og forsvarligere Laase og Slaaer skaffede de sig, og des mere skrød og basunerede de ud til fremmede Skippere og Kjøbmænd om Byens Rigdomme.

Saa forskrev de sine Lagre og Paklofter fulde af herlige Vine og Silketøier og allehaande dyre Varer fra Ind- og Udlandet og indrettede prægtige Butiker med

Forgyldning og Speilglas, saa det lyste og skinnede i Gaderne.

Og den ene købte af den anden og gjorde Selskab for ham for at slippe at bli krævet. Og den anden borgede igjen og gjorde endda større Kalas.

Naar nogen af de fremmede Kjøbmænd blev ængstelige for Betalingen og kom og forhørte sig i Byen, rystede de bedste Borgere bare paa Hodet, kneb Øinene lunt sammen og tilbød at indestaa, om det saa var for en hel Tønde Guld.

Og de gjorde store Selskaber for ham med gammeldags Sølvtoi paa Bordet og Taler og Skaaler og lod ham vederfares slig Ære og Berømmelse, at han heller laante dem flere Penge end krævede. Han forstod, at de maatte være meget rige, og reiste gladere, end han kom.

De mindre Borgere sa aldrig noget om, hvad de mente, til udenbys Folk, for, naar Rigdommen flød over de store, dryppede den ogsaa ned paa de smaa.

Saalunde gik det ene Aar efter det andet i stor Velstand og Glæde. Gjæstebud og Fornøielighed var der hver Dag, og drukket blev der paa Byens Velstand baade sent og tidlig.

I den Stad taalte ingen at staa i Skyld for Gjæstfrihed, saa, naar en havde holdt et Middagsselskab, svarte den anden med et endda gjildere.

Og hver, som havde lidt Forstand og Tanke, begreb, at man maatte følge med Tiden, skulde Byen ikke komme til at regnes blandt de agterudseilede og gammelmodige og synke og dale ned til en Ravnekrog.

Saa kappedes Husmødrene om at lade deres Mænd forskrive Damaskes Duge af nyeste Mønstre, jo finere des bedre, for at Middagsbordene kunde skinne festligt. Og dertil høie Vaser og Glas og alskens Karafler af slebet Krystal og tindrende, spillende Lysekroner hængende to og tre i Loftet over Bordet, saa Gjæsterne ret kunde frydes og skue, hvorledes alt var af allersidste og fineste Sort.

Delikate og sjeldne Krydderier til at opfriske Smagen og tillave udsøgte Madretter duftede op af Kister og Kasser baade i Butik og Pakbod. Mærkværdige nedlagte Frugter og Soyaer forskreves to Gange om Aaret, saa der altid var en Herrens Overflødighed at ta til saavel af det som overhovedet af alt, hvad en

Husmor, der skal føre et stort Hus med megen Gjæstfrihed og mange Tjenere, kunde tiltrænge.

Og allehaande Slagt og fedede Gjæs og Høns og Grønt og Rødder, som Bønderne kom kjørende med, aflæssede de inde i de rummelige Kjøbmandsgaarde og fik derfor gode Varer tilbage paa Læsset.

Penge brugtes ikke i den Handel. De var saa sjeldne at se, at en Otteskilling af Sølv med Kongens Billede ude paa Landet blandt Bønderne hængtes i Glas og Ramme og mentes at maatte opbevares som en Lykkepenge.

Paa det Vis opstod der Liv og Rørelse og en stor Trafik, og det var som et Vidunder, hvorledes denne Stad florerede og gik frem i Trivsel og Velstand.

Herskabsvogne og Jagtvogne, Kjøkkenvogne og Bondelæs rullede gjennem Gaderne. Man havde ondt for at faa banet sig Vei gjennem den Stimmel af Folk, som var ude for at gjøre Indkjøb i Butikerne og faa indskrevet deres Debet i Kontrabøgerne. Og om Eftermiddagene var Fortogene sorte af Mennesker, som spadserede og hilste og keg paa hverandre og viste sine ny Kostumer.

Den fornemste af Borgerne, som gik med Guldknap paa Stokken og eiede det største Hus og skyldte mest, mente, at det stærkeste Bevis paa Byens stedse stigende Velmagt og Velstand var den store Luksus, den udfoldede.

Men hvis skulde Æren være uden de driftige og foretagsomme gjæve Mænd, som vidste at drage Kapital og Kredit til Stedet.

Derfor holdtes der Æresmiddage og Jubilæer og Fødselsdagsfester og Opvartninger med Faner og Fakkeltog paa Sølv- og Guldbryllupper. Og for Fem og sytti og Hundredeaarsdagene fra deres Farfar eller Oldefar steg iland paa Byens Brygge, eller Grundstenen blev lagt til deres Hus, som gjennem Slægtled var blevet saa tilbygget, udvidet og forstørret, at man aldrig skulde kunnet tænke sig, af hvor ringe en Begyndelse det hele var fremgaat.

Og, naar en af Byens Fædre afgik ved Døden holdtes der Sørgehøitid uden Lige. Hele Staden flagede paa halv Stang, saavelsom Lystjagterne og Seilbaaderne paa Havnen, og alle Butikerne lukkedes. Sort dyrebart Klæde forskreves til at dække Gaderne, Sangforeninger og alle Societeter rykkede frem saa at sige i et endeløst Tog under dump Hornmusik, og paa Kisten, som ikke

kunde ses for Blomster, laa Palmer og Egekranse. Ved Graven blev der sunget i Kor og kaldte Præsten alle tilstedeværende til Vidne paa, hvilken ædel Vært og gjæstfri Mand, den hedengangne havde været.

Men en og anden Særling – af dem, der gaar for sig selv og aldrig tænker som andre, og som ingen By er fri for, – undrede sig over, hvoraf Staden egentlig kunde leve.

Ikke laa der andre Skibe paa Havnen end Seilbaade og Lystjagter, ikke var der Fiskeri, og til Landsiden laa hverken Skove, som gav Tømmer, eller Bjergværker, som kunde skaffe Fortjeneste. Hellerikke var der Fabriker, eller forarbejdede Haandværkerne Gjenstande af nogensomhelst Art, som kunde kjøbes af fremmede.

Men Stadens Folk ærgrede sig over, at der skulde herske nogensomhelst Tvil i en Sag, som saa væsentlig berørte Byens Eksistentse.

Det var dem en Mislyd.

Og omsider fik de Spørgsmaalet bragt ind for det høie Universitet.

Fakultetets alle tre Lærde strøg sig om Hagen og gav sig til at gruble for at gennemskue Sagen.

I ét Punkt udtalte alle tre Herrer Doktores sig fuldt enige, nemlig, at ingen By kunde tænkes at eksistere uden Næringskilder.

Men saa kom Spørgsmaalets egentlige Knude.

For den omhandlede Stad kunde der ikke, uagtet de nøiagtigste og mest indgaaende Undersøgelser, paavises end en eneste saadan.

Og alligevel eksisterede den bevislig.

Og her stod deres Tanker stille, og maatte de tumle sig paa et Gebet af kun løse Formodninger.

Den ældste og mest berømte af Professorerne, som havde udgivet et Skrift om Statsgjælden og vist, at jo større Gjæld des lykkeligere Folk, formodede, at noget lignende ogsaa kunde være Tilfældet her; men forbeholdt alt og vilde for Tiden ikke udtale sig.

Den anden af Professorerne paapegede, at store Have, som eksempelvis det kaspiske, vitterlig eksisterede uden, at man havde opdaget nogetsomhelst synligt Afløb, og at et saadant Naturens Spil ogsaa kunde tænkes at finde Sted her.

Men det gjendrev den tredie i et skarpt og bittert Skrift med, at her spurgtes ikke om Afløb, men om Tilløb, – akkurat det polvendt modsatte.

Striden mellem de to fortsattes yderst voldsomt i forskellige Tidsskrifter.

Den vilde være holdt gaaende endnu, om det ikke pludselig var lykkedes hin nævnte første og største af Professorerne uigjendrivelig og til Evidents at bringe den Sandhed for Dagen, at Borgerne i omspurgte By ene og udelukkende levede af hverandre indbyrdes.

Og han beviste i et Værk paa seks Bind, at det samme var Tilfældet med mange andre Byer i Verden.

Vest i Blaa fjeldet

Der var engang en Gaardmandssøn, som skulde hen paa Moen og eksersere.

Han var tat til Trommeslager, og Veien did la han tvertover Fjeldmarken. Der kunde han frit øve sig og ta Hvirvlen op igjen og op igjen uden at Folk lo og Smaagutterne hang efter ham som Bikjer fra alle Gaardene.

Hvergang han kom forbi en Sæter, slog han Tappenstregen for at faa Jenterne frem, saa de stod og hang og glante efter ham ved alle Gjærderne.

Det var midt i den allervarmeste Sommertid. Han havde øvet og trommet fra tidlig om Morgenen, til han var blet baade træt og lei af det. Og nu, han gik opefter en brat Bjerkeli, havde han kastet Trommen paa Ryggen og sat Stikkerne i Bandolæret.

Solen brændte og stegte i Bakken; men der stod som en Svalning af Fossen, som sprutede og susede. Hele Veien yrrede det af Blaabær paa Tuerne, saa han maatte bukke sig og plukke alt i ét, og det gik sent opover.

Saa kom han op i et Bergheld, hvor der stod høit Ormegræs og Bjerkebusker.

Det blev saa godt og skyggesvalt, syntes han, og saa kunde han ikke la være at ta' en Lur.

Trommen tog han af sig, Trøien la han under Hodet, Huen over Ansigtet, og saa til at sove.

Men, som han blundede, drømte han, at nogen kildrede ham under Næsen med et Straa, saa han ikke fik Fred.

Og, idetsamme han vaagnede, syntes han, det kniste og lo.

Da havde Solen alt begyndt at lægge Skygge og staa paa skraa, og langt nedenfor mod Dalen laa Varmedisen, og drog og spandt Røgen sig ørfint henover.

Som han tog efter Trøien, saa han en Orm, som laa og blikkede paa ham med slige rappe, gløgge Øine.

Men, da han kastede en Sten efter den, bed den sig i Halen og trindsede væk som et Hjul.

Igjen ligesom fniste og knistrede det borte i Buskene.

Saa vilde han ta Trommen paa og fare videre. Men da var begge Trommestikkerne væk fra Bandolæret.

Han til at lede og lede.

Og altid ligesom kniste og fniste det.

Nu hørte han det mellem nogle Bjerketrær, som stod med slig underlig Sol over sig af, at det regnede og støvrøg fra Fossen. Det glinsede og blinkede i Draaberne, saa han ikke rigtig kunde se.

Men det var, som noget rørte sig der.

Og han vilde gi Livet paa, at han skimtede i en lys, fin, rank Jente, som lo og gjorde Skøi med ham. Hun keg under Haanden for Solen og havde opbrættede

Ærmer.

Lidt efter kom der et mørkeblaat Skjørt frem ovenfor i Kratskogen.

Og straks var han efter.

Han sprang og sprang og holdt paa at opgi det. Men saa glittrede Livstykket og Skulderen mellem en Aabning i Løvet.

Og ivei bar det igjen alt, han aarkedede, helt til han begyndte at tro, at det maatte vel være Hovedørske alligevel.

Da saa han hende lige i Kanten af Grønningen. Haaret var revet ud af, at hun havde fløiet saa gennem Buskerne.

Hun stansede og saa sig tilbage, som hun var svært forskrækket.

Men Gutten tænkte, at, havde hun rendt med Trommestikkerne hans, saa skulde hun da faa betale det.

Og løb gjorde de, hun foran og han efter.

Af og til vendte hun sig og lo og ærtede og gjorde Kast og Vrik paa sig, saa det saa ud, som det lange, side Haar slog og slængte og vred sig som en Haledusk.

Tilslut vendte hun sig i Bakken, skrattede og hev Trommestikkerne til ham.

Men nu vilde han fange hende.

Han var saa nær, at han greb og greb, og just, som han skulde faa Tag i hende ved et Gjærde, var hun over, og han tumled efter ind paa et Sætertun.

Der raabte og skreg hun op til Stuen:

«Randi og Brandi og Gyri og Gunna!»

Og ud kom fire Jenter farende nedover Volden.

Men den sidste, som havde fin rødagtig Let og svært guldrødt Haar, stansede og hilste saa undselig med nedslagne Øine, som hun var rent lei over, at de drev slig Jøn og Flokseri med Fremmedkaren.

Hun stod haandfalden og uvis, stakkar, som et Barn, om hun turde sige noget; men flyttede sig alt nærmere og nærmere til ham. Da slog hun op de blaa Øinene saa nær til hans, at Haaret rørte ind paa ham.

Men forfærdelig hvas var hun i Blikket.

«Kom heller med mig, saa skal Du faa danse, eller er Du træt, Gut,» ropte en Jente med blaasvart Haar og vild, mørk Brand i Øinene og trippede og klaskede i Hænderne. Hun havde hvite Tænder og varm Pust og vilde drage afsted med ham.

«Bind op bag Dig først, Svarte-Gyri!» fniste de til hende.

Og straks slap hun Gutten og snudde og dreiede sig og gik saa underlig baglænds.

Han kunde ikke la være at gløtte hen paa den svarte Jenten, som stod og snudde og dreiede sig saa forlegen, som hun gjemte noget bag sig og med ét var blet saa spag.

Men den fine lyse med det ranke, smale Liv, som havde faret slig foran ham, og som han syntes, var den vakkreste af dem alle, begyndte igjen at le og ærte ham.

Ikke skulde han naa hende, jønte og gjækkede hun, hvor længe han saa løb, og ikke skulde han finde Trommestikkerne sine igjen.

Men saa slog hun om og hev sig overende og begyndte at graate.

Hun havde fulgt Trommen hans hele Dagen. Og aldrig havde hun hørt nogen Kar slaa slig Hvirvel. Heller aldrig havde hun set en Gut, som var saa vakker, naar han sov. «Da kyssede jeg Dig,» sa hun og smilte sørgmodig op til ham.

«Agte Dig for Ormungen, at den ikke hugger, Svend! Den er værst, naar den leker slig,» hviskede den undselige med det guldrøde Haar. Hun vilde saa stille liste sig mellem dem.

Svend kom med ét til at huske paa Ormen, fin og smal og myg og spillende som Jenten laa der paa Bakken og graat og gjorde Skøi paa engang og blikkede underlig gløg og rapt.

Men en duknakket, lidt ulenkelig en stak Hodet braat til og smilte forborgent til ham, som hun vidste og kunde sige ham saa meget. Øinene lyste langt ind, og over Ansigtet gik der et gulblegt Skjær, som naar den allersidste Sol drager sig opefter Liden.

«Hos mig skal Du faa høre Langeleiken slig, som endnu ingen har hørt den,» sa hun. «Jeg skal spille for Dig, og Du skal faa lytte til ukjendte Ting, alt som synger og ler og graater i Roden af Træ og Fjed og al Vækst, saa Du aldrig vil bry Dig om noget andet i Verden.»

Da haanlo det.

Og oppe paa en Sten saa han en høi, storbygget Jente, med Guldbaand i Haaret og violet Stak.

Hun løftede en Lur med slige vakkre, kraftige Arme, kneiste saa stolt og staut med Nakken og stod saa bred og fast i Hoftene, medens hun blaaste.

Og det tonte saa langt og vide i Sommerkvælden og sang tilbage bortover i Bakkerne.

Men hun, den vakkreste lyse fine, som havde kastet sig ned paa Volden, stak Fingrene i Ørene og jepede efter hende og ærtede og lo.

Saa keg hun med ét blaat opigjennem det askegule Haaret og hviskede:

«Vil Du ha mig Svend, saa reis mig op.»

Hun tog ganske fast og stærkt i Haanden, syntes Svend, for et lindt Kvindfolk at være.

«Om Du kan ta mig,» ropte hun.

Og opover til Stuen fo'r de, hun først og han efter.

Hun stansede og strakte sig med begge Hænder i Hofterne og saa ham ind i Øinene. «Liker Du mig?» spurgte hun.

Svend kunde ikke sige nei til det. Nu havde han da naad hende og vilde ta om hende.

«Det er saameget Du hører paa, Far,» tog hun med engang i og raabte, «han Svend vil fæste mig!»

Og hun trak ham hastig hen til Stuedøren.

Der sad en liden graaklædt gammel Kal med Kollue og gløttede paa Buskapeen oppe i Aasen. Han havde et stort Sølvkrus foran sig.

«Det er vel Gaarden vest i Blaabjerget, han gaar efter han ogsaa?» nikkede

Gubben ful i Øinene.

«Haa, haa, bar det den Veien!» tænkte Svend. Men høit sa han:

«Det er et stort Tilbud, men saa kommer det noget braat. Nede i vor Bygd er det nu Skikken at sende to Friersmænd for sig først i det Ombud.»

«Her er de to, Du sendte for Dig,» tog hun rapt i og la frem begge Trommestikkerne hans.

«Og saa bruger vi hos os at se lidt paa Gaarden først, for Jenten er nu gjild nok og mere end det,» mente han.

Da blev hun saa smaa og stikkende i Øinene, og det blikstrede og lyste grønt i dem:

«Har Du ikke gaat efter mig i hele Dag og fæstet mig her lige ud paa Tunet, saa Far min baade saa og hørte det,» ropte hun.

«Vakkre Jenter pleier at gi lidt Taal,» jønte Svend, han skjønte han fik være fin, og her var ikke bare Elskenen.

Da krummede hun ligesom Kroppen bagover og skjød Hodet og Halsen frem og Øinene lyste.

Men Kallen løftede Stokken ud fra Knæet, og saa stod hun der like blid og lekende igjen.

Hun strakte sig høi og stram med Hænderne ved Sølvbeltet og lo ham ind i Øinene og spurgte, om han var af de Karerne, som var ræd for Kvindfolk. Det turde nok hænde, han fik løbe sig sved nok engang, om han vilde ta hende.

Saa tripped hun og bøiede sig og vilde ærte ham efter sig igjen.

Men alt i ét saa han bag hende paa Volden ligesom Skyggen af noget, som buskede og duskede og slog Sving og vred Krumninger eftersom hun gjorde sig lækker.

Det maatte være lang og rar Flette det, undredes Trommeslageren. De var rappe til at ville faa Klaven paa ham; men ikke skulde de faa ham til Gifte og Bryllup saa fort som til Eksersits.

Og saa sa han braat, at han var kommet hid for at faa igjen Trommestikkerne

sine og ikke for at fri. Og Tak skulde de ha nu, han havde faat dem.

«Du faar se Dig lidt om først, Svend,» mente Kallen og pegte med Stokken.

Med ét saa han, der græssede store brandrøde Kjør opefter alle Liderne i Aasen, og Kobjelderne hørtes i hverandre som Klokkespil. Spand og Kar skinnede af blankeste Kobber, og aldrig havde han heller set Jenter saa fint og staselig klædte. Saa her maatte være stor Rigdom.

«Du tænker kanske, det er en liden Fillegaard, jeg har vest i Blaafjeldet,» sa hun og satte sig til at prate paa Høsaaten. «Men der er fire slige Sætre som denne. Og Morsarven min er tolv Gange saa stor.»

Men Trommeslageren havde set det, han havde set. De var svært forlegne her for at sætte Gaard paa ham.

Og saa mente han, at til en saa vigtig Gjerning fik han først betænke sig.

Saa tog Jenten til at graate og bære sig og spurgte, om han mente, det gik an at narre et uskyldigt Blod, som ingenting vidste, og forfølge og jage hende rent fra Vettet. Og som hun nu havde sat al sin Hu og Tanke til ham, tudede hun.

Hun sad saa rent utrøstelig og vuggede sig med Haaret foran Ansigtet, saa Trommeslageren rent begyndte at synes Synd i hende og næsten angre sig. Hun var vist oprigtig og godtroende alligevel.

Med ét vred hun sig rundt og kastede og rullede sig i Kaadhed fra Høsaaten. Øinene speidede og forskede smaa og stikkende op paa ham og lo og gjækkede.

Han kvap til. Det var igjen akkurat, som han saa Ormen under Bjerketræet dernede, da den trindsede rundt.

Og nu vilde han plent afsted; han brød sig ikke længere med at sige Tak for sig.

Da røg hun op, saa det hvislede. Hun glemte sig, og en lang Rove hang og buskede sig nedenfor Stakken.

Ikke slap han fra hende paa det Vis, skreg hun. Han skulde da først faa kjende Bygdetugten og Bygdemeningen fra Grænd til Grænd.

Og saa ropte hun paa Far sin.

Da kjendte Trommeslageren et Tag i Trøien, saa han lettedes og løftedes.

Ind blev han slængt i et tomt Fjøsrum og Døren stængt.

Der stod han og havde ingenting andet at se paa end en Gjedefuk foran Dørsprækken, som var saa rar gul i Øinene og lignede Kallen, og saa Solstrimen fra Gluggen, som drog og drog sig op efter de tomme Baasene, helt til det blev sen Kvæld, og den sluknede.

Men ud paa Natten sa det sagte «Svend, Svend!» udenfor. Og i Maaneskinnet saa han, det skyggede i Gluggen.

«Hys, hys, Kallen sover paa den anden Side af Væggen,» lød det.

Han hørte paa Røsten, at det var hende, den guldrøde, som havde tét sig saa pent og undselig straks, han kom idag.

«Sig bare, Du véd, at hun Ormaug har havt Fæstemand før, havde hun saa sandt havt Medgift. Den er min, maa Du vide, Gaarden vest i Blaafjeldet. Og svar Kallen, at det var mig, hun Brandi, Du fo'r tilgaards efter.

Hys hys, der kommer Gamlen,» hviskede hun og smat væk.

Men i Maanelyset i Gluggen skyggede det igjen, og den duknakkede stak Hodet langt ind og keg.

«Svend, Svend, er Du vaagen?

Hun Ormaug vil sætte Dig ud for Bygdesnakket. Hun er ond og stinger. Men Gaarden vest i Blaafjeldet, den er min den, og naar jeg spiller der, gaar Portene op under Fjeldet til did, hvor Kræfterne ligger navnløse. Sig bare, det var mig, hun Randi, Du fo'r efter, for hun spiller saa vent paa Langeleik.

Hys, hys, Gamlen tusler ved Væggen.» Hun vinkede og var væk.

Lidt efter mørknede Gluggen næsten helt, og han kjendte den svarte paa Røsten.

«Svend, Svend,» hviskede det.

«Jeg maatte binde op Stakken min idag, saa vi fik ikke gaa Hallingen sammen paa Volden. Men Gaarden i Blaafjeldet, den er min rette Odel. Og sig til Kallen, at det var hun galne Gyri, Du fo'r tilgaards efter, for Du er saa rivendes

glad i at danse Springer og Halling.»

Hun kom til at klaske i Hænderne, saa hun blev ræd, hun havde vækket Gamlen.

Og borte var hun.

Men Gutten sad derinde og spekulerede og saa op paa den tynde, blege Sommermaanen. Han syntes, han var kommet ud for det værste i Verden.

Stundimellem hørte han, det rørte sig og skurede og fnystrede ude ved Væggen af Gammelkallen, som laa der og passede paa ham.

«Du Svend,» sa det igjen ved Gluggen.

Det var hende, som stod paa Stenen saa fast i Hofterne og stor i Røsten.

«I tre hundrede Aar har jeg blaast paa Langeluren i Sommerkvældene fjernt og vide; men aldrig har den rukket did vest til Blaafjeldet.

Og det skal Du vide, at gaardløse er vi alle, og alt det, Du ser, er bare Skin og Kraakesølv. Mange er blet narret og lokket hid gjennem Tiderne. Men ikke under jeg de andre Jenterne Gifte før mig. Og hellere end, at nogen af dem skal faa Dig, vil jeg fri Dig ud af Fjeldet.

Med det samme, Solen rinder og stikker, blir Gamlen ræd og tyr ind i Krogen sin. Agt da paa. Skyv vrangt paa Lemmen til Høloftet og skynd Dig at komme udenfor Gjærdet, saa er Du fri af vor Magt.»

Det Raad var Trommeslageren ikke sen til at følge.

Ud smøg han sig med det samme Solen stak, og et ordentlig Hop gjorde han over Skigarden.

Før han vidste Ordet af, stod han igjen helt nede i Liden.

Og langt, langt borte mod Solrendingen i Fjeldene hørte han Luren hendes.

Trommen kastede han paa Ryggen, og afsted til Eksersitsen paa Moen drog han.

Men aldrig skulde han slaa Hvirvelen og tromme for Jenterne mere – for da kunde han komme vest i Blaafjeldet, før han tænkte det.

Vombatten i en snever Vending

Uden Vombatten skete ingenting i hans By.

Og det var ikke at undres over. For Vombatternes Fædre og Forfædre havde levet i Rigdom og Anseelse der, saalænge Stedet havde staat.

Og endnu langt længere tilbage havde de eiet Grunden der om Fjorden, hvor Byen senere blev bygget.

Da hed Hovedgaarden endnu Vombotten, som siden blev til Familienavnet Vombatten.

Og Vombatterne havde mærkelige Ting at fremvise fra deres tidligste Herkomst.

Særlig et ældgammelt udskaaret blommet Skab, som var nedarvet i umindelige Tider, Led efter Led.

Paa Skabdøren saas et Ansigt, som skulde være det første Familieportræt. Malingen var næsten afslidt; men endnu skjelede de to sorte stive Prikker, som var Øinene, storagtig ned paa den svære, høit opbaarne Næse.

Som den Kar skatterede sig selv, kunde det ikke været nogen ringe Størrelse.

At man her havde den oprindelige Næse for sig, skulde ingen, som vilde sammenligne, tvile paa den Dag i Dag.

Led for Led og Slægt efter Slægt havde de gaat og set paa den Træmanden i Skabdøren.

Derfor havde den bevaret sig gjennem Tiderne og var blet til den store Familiens, og man kunde gjerne sige, Byens Næse, som nu sad paa dens første Mand.

Om den Næsen havde Generationer bølget og brudt sig, som mod en Sjøbodstolpe. Den havde altid pegt ud Retningen.

Den Næsen kunde ingen komme forbi, den var ude baade sent og tidlig og snusede.

Naar Folk kom paa Bryggen, forhørte han altid efter, hvad de havde at gjøre i Byen.

Det nyttede ikke at fortælle Vombatten noget, som han ikke vidste før; han bare mysede. Alt muligt havde han hørt og set og veiret for længe siden.

En og anden kunde vel ha en Idé, som Byen kunde slaa sig op paa. Men til Vombatten maatte de først med det.

Det var og blev nu ham, som sa, hvor Flagstangen skulde staa.

Saa udfandt en af Borgerne, at det vilde være saare fornuftigt at gjøre Byen til et Badested, nær og bekvemt, som den laa til Sjøen.

Og alle blev de grebne af Tanken og vilde ta Aktier. Det var rent til at slaa Kapital af, mente de.

Men Vombatten bare mysede og gren og satte Næsen ret ud. Ikke sa han et Ord.

Da begyndte de at tvile.

Kanske var Vandet ikke salt nok eller kanske altfor salt. Eller Byen for udsat for Vinden. Eller Bølgeslaget for svagt, eller kanske Strømmen for stærk. Eller der var noget ved Grunden, kanske Tangen eller Tarren, eller formeget farligt Sjøgræs, som kunde sno sig om Benene paa de badende.

Det var ikke godt at vide, hvori det stak, tænkte de; men, naar Vombatten kun saadan smilte af Sagen, saa –

I den By klædte de sig og søgte at gaa ligesom han med slentrende Skridt, den ene Haand paa Ryggen og se lige frem. Saa fra Dampskibet saa det ud, som der drev bare smaa og store Vombattener paa Bryggen.

Men stadig passerede der flere reisende gennem Byen for at besøge og bese de smukke Dalfører indenfor, og i Sommertiden vrimlede der en spraglet Strøm af fremmede fra alle Lande.

Reisende kom og reisende fo'r.

I Mangel af et tidsmæssigt Herberge opholdt de sig der blot saalænge, til de fik bestilt Skyds. Saa sveipede de afsted.

Da begyndte endel Borgere med megen Hede at motionere og agitere for, at man skulde slutte sig sammen og faa opført et større modernt indrettet Hotel, der kunde trække de reisende til Stedet.

Men Vombatten trak paa Næsen saa tit, Sagen kom paa Tale, og snudde sig og gik. Ansigtet var som Træ saa urørligt, og den store, urokkelige Næse med det skraasikkre Drag under bare ligesom smilte det væk. Tænkte de, han tog feil, kunde de helst gaa hjem og lægge sig.

Og de fik den største og ærbødigste Respekt.

Mon han syntes, denne Fremmedtrafik var en for løs og usikker Næring at bygge paa og lægge Kapital i, undredes de? Kanske den afgang for meget av Vind og Veir. Havde det endda været Sild istedetfor nogle nysgjerrige lystreisende, som kunde ha sine Kapricer iaar og andre næste Aar, mente han vel.

Og, da der saa bagefter blev stærk Tale om ialfald at subskribere til et Fjorddampskib, som kunde fragte de reisende indover, vandrede han bare paa sin Planke nede ved Bryggen med Haanden paa Ryggen og Næsen ret ud som et Bougspryd.

Vombatten veirede sit, tænkte de.

Mon han mente, at Fjorden afgav en for kort og risikabel Rute. Eller trode han, dette bare var en overgaaende Fremmedrus. Eller at Turisterne heller tog Landeveien.

Men de fremmede spurgte ikke om Lov til at ta Veien over Byen til Fjorden og den vakkre Egn indenfor.

Og saa lod Borgerne dem gaa og komme, som de betalte sig frem.

Saa hændte det, at der stod en reisende i Gaden, og, da han saa Vombatten, tænkte han, at Manden med den store Næsen maatte kunne sige ham, hvor Veien gik ned til Bryggen.

«Hei, min Mand,» raabte han og vinkede.

Men der tog Personen feil.

Vombatten var ikke hei, min Mand. Og saa mysede han fornemt og strøg forbi.

Men, da han senere med Posten fik Hovedstadens illustrerede Avis, saa han selvsamme Mand afbildet i Skottehue og simpel Turistdragt og læste, at det var Prinsen, som den Dag var passeret inkognito gennem hans By.

Næsen sænkede sig længere og længere ned over Hagen, og han følte sig usigelig ilde ved det Misgreb, her var begaaet.

Den hele Eftermiddag gik han alene i sin Have. Tanken paa den ulyksalige Hændelse nagede ham og vilde ikke forlade ham.

Hvergang der siden taltes eller berettedes om, at en eller anden Storhed færdedes inkognito paa Reiser i Landet, berørte det ham høist pinligt, og, naar han saa afbrød og mørk indesluttet fortsatte sin Gang, var det, som han hørte: Hei, min Mand! hei, min Mand! indtil han endelig ved et Suk lettede sig fra sine Tanker, rettede sig og saa sig om. Holdningen blev dobbelt strunk og Næsen pegte høit.

Naar han kom hjem, førte hans Trang ham med en vis Fart til Speilet over Konsolen.

Der besaa han kritisk sin Person med Hatten paa, Hodet i Stilling, saa Næsen fortonede sig i dens mest imponerende Urokkelighed.

Som oftest forlod han det nogenlunde indvendig gjenopreist, om end haabløs, forsaavidt det gjaldt om at begribe eller forklare sig Feiltagelsen.

Denne fortvilede Hilsehistorie var hans sorte Punkt.

En Dag saa han af Aviserne, at en Fyrste af ikke mindre end Parma, Piacenza og Guastella færdedes i strengeste Inkognito i Landet, og at hans Rute vilde berøre Stedet.

Det sidste gjorde ham vaagen, og han sørgede vel for, at hans Vei i den risikable Tid ikke paa noget Vis kom til at krydse Turisternes.

Men, som han en Dag gik sin vanlige Eftermiddagstur ned paa Pakboden for at tilse Folkene, laa et af Dampskibene og kogte og suste og manøvrerede med

Skovlerne for at faa lagt ind til Bryggen.

Fra Boden saa han skraat ned paa Dækket og hilste til sin Ven, Chefen, paa Kommandobrettet.

Der stod Passagererne med sine Haandkufferter og Pakkenelliker og ventede paa at Toldvæsenet skulde komme ombord og faa avgjort sine Visitationer, og Landgangsbryggen blive lagt.

Vombattens overskuende Blik blev mere og mere hængende ved en olivenbrun, sortskjægget ung Mand, som stod ved Faldrebstrappen tydelig utaalmodig efter at komme iland.

Han saa med et eneste Øiekast, at dette var noget særlig sydlandsk. Af hans store Haandkuffert vistes blot den ene Side, som var stærk luksuriøst messingbeslaat.

Der steg som Lynet en Mistanke.

Han mønstrede ham skarpt, og, da han derpaa betydningsfuldt nikkede over til Chefen, forekom det ham, som denne midt i sin Travlhed svarede med et kort, mystisk Plir.

Men aldeles klar blev Sagen, da han paa Kuffertens midterste Messingplade tydeligen læste «Parma» med store graverede Sving om.

Fyrsten af Parma, Piacenza og Gustella, stod der præget i hans Hukommelse.

Hans Næse gjorde et pludseligt Kast iveiret. Her var Anledningen til at gjenopreise sig, saa Vombatten blev Vombatten alligevel.

Han knappede Frakken tæt og beslutsomt. Byen burde repræsenteres.

Som en Pil fløi Budet hjem efter hans Vogn, og Tjeneren blev paalagt at nøde den fremmede op i den, saasart han steg over Landgangsbryggen.

Selv hastede han op til Hotellet og fik slaat Allarm.

Alt maatte i en Ruf gjøres festlig istand til at modtage den fremmede Fyrste, saa Byen ikke fik nogen Skam af det.

Og, medens Dampskibet laa der og signaliserede og manøvrerede og fortoldede, blev der et Rend.

En sprang ned til Bryggen og Fartøjerne efter Flag. En fo'r til Enkemadame Andersen, som havde Blomsterpotter og Bladplanter tilleie for festlige Anledninger. Og en til Klubben efter de to Buster.

Selv gik Vombatten allerede i hvidt Slips og med Handsker i Haanden op og ned paa Gangen og stansede og rettede sig og gjentog de faa fyndige Ord, hvormed han paa engelsk vilde hilse velkommen fra Trappen, – hans fyrstelige Høihed forstod naturligvis de forskjellige Verdenssprog, – og forsikkre den ophøiede Personlighed om, at hans Inkognito omhyggelig skulde blive bevaret.

Da Vognen stansede foran Trappen, havde der alt samlet sig en hel Stimmel af Mennesker, Herrer og Damer i lyse Sommertoiletter, for at se den fremmede italienske Fyrste.

Som han steg ud, vilde han i sit dybe Inkognito selv ta sin Kuffert, – den turde maaske ogsaa gjemme Dyrebarheder, – men forhindredes af Hotellets Tjener, som øieblikkelig bemægtigede sig den.

Fyrsten syntes noget anstrengt at søge at forstaa de Ord, Vombatten henvendte til ham; men nikkede og smilte og yttrede et Par bifaldende Ord, vistnok paa italiensk.

Vombatten slog nu ud med Haanden og viste ham foran sig op ad Trappen.

Fyrstens italienske Fløielsjakke saavel som Permissioner og tykke Sko viste tydelig Spor af en lang Turistfærd.

Oppe paa Salen kastede han sin storbræmmede, bløde Hat hen i det aabne Vindu og saa ret tilfreds ned paa den stedse tiltagende Mængde, der nu greb Øieblikket og raabte et kraftigt Hurra.

Straks efter var han selv inde i Sideværelset og hentede den beslagne Kuffert, hvis Overtræk han afdækkede.

Og op paa hans Skulder fo'r der en liden Abekat i Liberi og med trekantet Hat.

Fra Kuffertens Underside slog han ud et Stativ.

Med et Ryk i Læderremmen placerede han den ved Vinduet, og –

«En nyfødt Sol i Østen gløder,» skingrede ud, medens han ufortrødent

dreiede Positivet.

Vombatten holdt paa at rave; han greb bagover efter noget at støtte sig ved, medens Maasenæsen famlede forvirret i Luften og sank, som paa en anskudt Fugl.

Men det gjaldt alt. Han havde den uundgaaelige Prostitution udenfor Vinduerne.

Han rettede sig og samlede al sin Aandsnærværelse.

Med en Haandbevægelse paabød han Positivmanden et Øiebliks Stilhed, og med hele sin gamle faste, ubevægelige Værdighed traadte han hen til Vinduet.

Det var idag, yttrede han efter en Stunds respektindgydende Overblik paa Publikum, en stor og minderig Mærkedag i den Vombattenske Slægt. Han havde ved en lille Spas villet berede sine Bysbørn en Overraskelse, og de indbødes herved alle til Folkefest og Dans efter Positivet i Hotellets Lokale.

Hans urokkelige Træansigt vendte sig om mod Lirendreieren, og han vinkede let, at han havde at fortsætte.

Knæk, knæk, og «Sidste Rose» tonede udover.

Hyllet i Melodien steg der et dybt Lettelsens Suk fra Vombattens Bryst og Næsen pegede igjen frit.

Han havde udført sit Livs største og snarraadigste Kraftstykke, og Vombatternes Honnør var reddet.

Evina feier

Langt inde paa Finskogen ved Vermundsjøen bode en ensom Svediefin, som om Vinteren fo'r ned til Bygden og tjente Skillinger ved at feie Skorstene.

Han havde en Datter, som hed Evina.

Stuen laa mange Mile fra Folk, og foruden dem var der bare en liden Udflytterplads paa den anden Side af Sjøen.

Der bode et Par gamle Folk og Vermund, Sønnen deres. De havde ryddet og brændt Braate og saat Rug og faat istand den lille Hytte med Indgjærdingen, som det lysnede og røg af derover paa den anden Side.

Fuldt op var der af deilige sprættende Røi og anden Fisk i Sjøen og af Fugl i Skogen, saa der altid var til Livets Ophold.

Men Mennesker andre end en og anden Tømmerhugger eller Jæger og langfarende saa de aldrig uden de Par Gange om Aaret, de fo'r til Kirke eller, naar de solgte Fisk og Fugl nede i Bygden.

Naar Evina laa ude med Prammen og fiskede, havde hun altid, fra hun var liden af, slig Moro af at synge.

Mange Steder svarte det saa klart og vakkert igjen, og naar hun sad der udover Kvælden, bar Lyden sig saa langt, langt indover alle de forgyldte Skogtoppene.

Hun fik det til paa saa mangfoldig Vis, og kunde ta Tonen som den fineste Siljufløite og sætte i at trille saa skingrende klart efter Fuglen, naar den steg kviddrende ret op i Luften og saa med ét sank. Og hun kunde gaa dybere end Orren, som spillede i Furuen.

Der var ikke den Fugl i Skogen, hun ikke kunde synge over og faa til at skamme sig.

Men, naar hun tog i og ljomedede i Aasene, slap Vermund Øksen og Arbeidet. For da vidste han, at hun vilde ha ham til at være med at fiske eller følge sig i Bærmyren.

Og bedre vidste han ikke end, at der fulgte slig Sang med alle Jenter.

Men da de kom til den voksne Alder, begyndte Vermund at synes, det blev rent kjedt de Dagene, han ikke fik se eller snakke med hende. Han stundede og længtede og gik der arbejdsløs og passede paa, om han ikke snart skulde høre hende nogetsteds igjen.

Og mere og mere syntes han, det maatte være gjildt, om han kunde havt hende bestandig over i Stuen hos sig istedetfor, at hun skulde gaa der og rope og hauke til ham. Dertil var Vermundsjøen baade bred og styg, naar det blaaste. Og, naar Isen la sig om Høsten og gik op om Vaaren, var den i lange Uger ikke til at komme over.

Saa begyndte han at fare til Bygden med Fisk og Fugl for at faa Skillinger, og hjem kom han med Kringler og Honningkager og Sukkertøi og Mjød.

Altid havde han noget lækkert i Baaden til hende. Og ventede ikke han paa hende, saa var det hende, som biede og ventede paa ham.

Men alle Mennesker nede i Bygden giftede sig, mente Vermund, saa kunde de ogsaa gjøre det. Det var bare at fare indom Landhandleren med Fisk og Fugl for at faa Penge og saa indom Præsten og bestille Lysning.

Saa blev det til det.

Og sent og tidlig sang og haukede hun over til ham i de sidste Sommerdagene.

Løvet om Vermundsjøen begyndte at bli gult og rødt og speile sig blankt, og de havde ikke mere end tre Søndage igjen, til de skulde til Kirke.

Da gik hun og sang og sang.

Det var saa stilt og lydhørt i Høstdagen, Tonen gik saa langt og klingende klart og kom tilbage igjen saa vidt fra. Aldrig havde hun faat den til saa stor og vakker, og aldrig havde hun kjendt sig saa forvildrende glad.

Nu var det bare tre Uger igjen, saa flyttede hun over Sjøen.

Over, over, over laat det slig, at det trillede i Luften og ljomedede i Aasen og drog sig i store, fulde Toner langt udover Vermundsjøen.

Hun havde just faat det til som bedst en Dag, da nogle Storkarer og fine Jægere med Hunde i Baand og Horn om Skulderen ropte paa hende fra Skogholtet lige bag.

De havde siddet der og holdt Rast og lyttet, og slig Stemme havde de aldrig før hørt i noget Land, sa de.

Og det syntes hun, ikke var saa urimeligt heller, for aldrig havde hun tænkt

andet end, at det var hende, som sang øverst paa hele store Finskogen.

Saa maatte hun sige dem, hvor hun bode, og følge dem hjem til Far sin.

Han var Feier paa Bygden, sa hun, og havde de Skorstener, saa kostede det otte Skilling og Maden for hver Feiing.

Mellem sig talte de et Sprog, hun ikke skjøjnte, og de saa paa hende og nikkede til hverandre og snakkede høirøstet.

Da de kom til Stuen, sad Feieren og skar og bandt Riskvister til de lange Feielimene sine.

Han havde set fine Folk før og skjøjnte nok, det ikke var for at bestille Feiing, de kom. Og saa bad han Datteren holde Kjæft, saa han kunde høre, hvad de sa.

Men han skvat ordentlig op, da Manden, som havde det blanke Messinghornet, laa en rød Hundrededalerseddelen ned paa Sopelimen og sa, at Datteren hans straks maatte følge med dem til Byen og synge. Der kom hun til at faa Stas og Guldnaaler og saamange Penge, at hun kunde kjøbe en Gaard for dem, inden Aaret var omme.

Aldrig havde Evina tænkt, hun skulde komme til Byen nogengang. Heller ikke vidste hun rigtig, hvor den laa henne bagom Bygden. Men gjerne vilde hun did og synge.

Bare bad hun saa inderlig, om hun ikke kunde faa gifte sig først med ham Vermund.

Men det var der ikke Snak om.

Naar hun blev rig, kunde hun fare hjem og gifte sig alt det, hun bare vilde. Nu fik hun følge med dem, straks samme Kvælden.

Baadskyds over Sjøen fik de af Feieren.

Og, medens de roede Fjerdingsmilene nedover til Elveoset, sang og haukede hun saa forgraatende vakkert til han Vermund for at sige Farvel, at de fine Karerne sad rent fortabte og bare saa og nikkede til hverandre.

Men den, hun mente var den rigeste, han med Hornet, som havde leveret Hundrededalerseddelen, var alt i et op i Øinene med et Tørklæde, og jamen graat

han, endda han ikke kjendte det Gran til Vermund.

Saa maatte de gaa en Timestid med Far hendes til at vise Sti, før de kom ned paa Kongeveien.

Der stod to Vogne med Hus og Vinduer, og paa Forsædet sad fine Styrekarer med lange Svøber.

Saa bar det afsted til Staden.

Aldrig havde hun ligget som den Natten i en saa blød og fin Seng, aldrig tænkt, der fandtes slige Stuer eller noget saa gjildt, som alt det, hun rørte ved. Det var bare det, at hun syntes, der blev saa stængt, at hun maatte ud i Luften.

Og midt paa Natten røg hun paa Døren og vilde hjem.

Men der var nu baade laast og lukket.

Og saa laa hun og storgraat helt, til der kom Kaffe og Sukker og en hel Stabel med deilig varmt Hvedebrød ind til hende paa Sengen om Morgen.

Siden kom der snille Mennesker, som lærte hende, hvordan hun maatte bære sig ad, naar hun skulde synge for Folk. De gav hende fine Kjoler og Stas og øvede hende paa en stor Sal med Lys i Taget, Kvæld efter Kvæld, i at gaa ind og neie og synge. Og neie og gaa ud igjen, naar han med Hornet klappede i Hænderne. Og komme ind igjen og neie saa tit, han igjen klappede og ropte.

Saa kom Kvælden, da Folk skulde høre hende.

Der var Spil af mangfoldige Musikanter. Og, da hun kom frem, sad de Hode ved Hode indover, saa hun med ét huskede paa alle Skogtoppene og han Vermund.

Og da satte hun i saa klokkende klart og sølvrent. Hun perlede og trillede ivei og ivei op i Luften som Smaafuglen hjemme, gladere og gladere, og Tonerne voksede sig saa lange og store og mægtige, som de skulde naa over Vermundsjøen.

Da hun sluttete, blev det tyst over hele Skogen, syntes hun. Ingen klappede og bar sig ad, som Manden med Hornet havde sagt.

Og saa gjorde hun, som hun var lært, neiede og gik baglænds ud.

Men da bragede det løs, og Evina, Evina, skreg de og klappede og dundrede som Trold.

Og værre og værre ropte de og skreg de og slog Hænderne sammen for hver Gang, hun sang.

Tilslut fik hun ikke andet at gjøre end at plukke og ta op af de fineste Blomster og saa neie og neie og gaa baglænds ud.

Straks næste Morgen kom der en sortsmusket Fyr, som hilsede fra Manden med Hornet, og satte et pent Pengeskrin med Nøgle i foran hende paa Bordet. Det var smækfuldt af Sedler og blanke Penge i Ruller.

Og, da han sa, at det var hendes altsammen, vilde hun straks ta Skrinet og fare hjemover til Vermund.

Men da blinkede han og lo. Dette her var bare en ør, ør liden Begyndelse. Vilde hun lære endda bedre at synge og saa reise med ham til andre Lande, skulde det bli saa mange slige Skrin at ta med sig hjem til Vermund, at hun kunde kjøbe den største Gaard.

Da betænkte hun sig.

Urimelig morsomt var det at synge, saa alle de Folk under Lysekronerne blev hovedøre og gælne og skreg paa hende, og klogest var det vel at bie til Pengehaugen, hun kunde fare til Huse med, blev rigtig stor.

Saa kom der en Maestro, som lærte hende at ta Sangen efter Noder. Og saa en, som øvede hende i at staa og gaa og faa den rigtige Holdning. Efter hans Time var det Modehandlerinder og Sømmersker, som prøvede den ene Kjole gjildere end den anden, og saa alle de, hun maatte kjøbe Guldstas og Perler og Stene af.

Saa sang hun og lærte og reiste med Manden, som hed Impresario, fra Stad til Stad og fra Land til Land.

Hun lærte sig til at snakke Sprog og drikke Champagne og like saa meget lækkert, som hun i Begyndelsen ikke havde forstaat sig paa.

Og nu vilde de ha hende did, hvor det var størst og herligst at synge, til Operaen.

Did kom hun.

Og berømt blev hun, saa alle snakkede om hende.

Jo længere hun reiste, des galere skreg de, og værre klappede de i Hænderne og ropte Bravo og paa Signora Elvira.

Og des sværere blev baade Blomsterhaugene om Kvælden og Pengeskrinet den næste Morgen, og Konger og Keisere gav hende Armbaad med Perler og Diamanter.

Naar Folk havde skreget og ropt sig trætte paa la Diva, spændte de sig for Vognen og drog hende hjem. Og til Hotellet, hvor hun bode, sendte de Honorarer og Presenter, saa hun knap huskede at spørge efter dem.

Paa det Vis sang og kjørte hun i Blomster Verden rundt.

Penge kom og Penge gik. Hvad hun eiede, vidste hun ikke.

Hjem til Faderen fik hun sendt et Pengebrev, hun kunde lidet med at skrive; men modtog det Svar fra Bygdens Præst, at han var død.

Om Sommeren reiste hun til sin Villa i Pyrenæerne. Og Tjenerne og Følget og Reisen kostede store Summer, som hun altid bare anviste i Banken.

Slig var det gaat saa længe og i saa mange Aar, at hun knap huskede, hun havde vanket som en fattig Pige ved Vermundsjøen.

Saa var det en Kvæld hun sang. Huset var fyldt fra Gulvet til Taget. I Logen med Kronen over sad Keiseren og Keiserinden og Prinserne og Hoffets fornemste.

Hun hævede just Blikket ved det herligste Sted i Sangen, da hun saa et Ansigt, som hang udover og stirrede paa hende.

Blodet satte med ét til Hjertet. Hun kom til at tænke paa Vermund.

Det var vel bare noget, som mindede og lignede, tænkte hun.

Men se og se paa ham og vende sig did, maatte hun hele Tiden under Spillet.

At han skulde sidde der nu, var saa umuligt som at Vermundsjøen kom.

Og, jo mere hun saa, des mere syntes hun, det var ham, og at hun skulde kjende saa vel, saa vel igjen baade Laget med Hodet og Faldet med Haaret, som

han sad slig og lyttede, og de stærke Mundvigerne, der trak sig til, naar noget gik ind paa ham.

Saa tog hun Tonerne saa bævende i Graad og mægtige, som hun ikke havde faat dem til siden dengang, da hun var hjemme ved Vermundsjøen.

Men, da han drog op et blaatærnet Lommetørklæde og tørkede saa det ene Øie og saa det andet og la det sammen igjen, holdt hun paa rent at komme ud af Rollen.

Nu vidste hun sikkert, at det var Vermund.

Og hun blev med ét saa kogende vild i Blodet og glad, at hun røg frem til Lamperækken og sang og haukede paa sit eget Maal som i gamle Dage:

«Vermund, Vermund, kom over – over – over –»

Saa reiste Keiseren sig og klappede, og Huset tord nede og skalv af Bravoer. De tænkte, dette underlige vakkre var lagt ind for den store Divaens Skyld.

Og efter Slutningsarien kastedes Blomster og kostbare Smykker ind paa Scenen.

Syv Gange maatte hun frem og neie.

Men, da de ropte og kaldte og skreg paa hende den ottende, og mange stormede ud og vilde spænde fra Hestene og trække hende hjem, var hun borte.

Evina havde ladet sin Vogn holde udenfor og passet Vermund op.

Og da fortalte han, at han havde gaat og biet og længtet og ventet paa hende, helt til han ikke aarkede at være hjemme mere.

I Bygden læste de i Aviserne og snakkede om Evina Feier, som var kommet slig til og sang øverst i Verden. Men, naar han spurgte efter hende hos Landhandleren og slog paa, at hun vilde komme hjem til Finskogen igjen, bare blinkede han og lo.

Saa havde han git sig iveri og tjent sig frem fra Stad til Stad og tat Hyre over Sjøen helt, til han kom hid og hørte, hun skulde synge ikvæld.

Og Spørgsmaal og Forhøringer rydde af hende som en Fos nu, hun fik snakke ud paa sit eget Maal om alt sit, som hun ikke havde kunnet nævne for nogen i alle

de Aarene og knap havt Tid at tænke paa.

Praten gik i Virvar og Vase fra ét til andet om alting hjemme, om Husene og Rydningen og Braaten og Dattersønnen af Trofast, Hunden, som var i hendes Tid, og om Vermundsjøen og Prammen og Røien og Ørreten og Tiurlegen og det ny Spandet, hun fik, som hang efter hende, og Gjederne og Hesten, han tænkte at købe, naar han kom hjem, og hundrede Ting, som der hverken blev Slut eller Greie paa, før Vognen stansede ved Hotellet, og han maatte med op for at prate videre.

Men der kom alt i ét fine Folk farende op af Trappen, som vilde hilse paa la Diva og Signora Elvira, og som takkede og prisede og snakkede og fægtede med Hattene i Hænderne. Aldrig havde hun endnu sunget saa herligt som den Kvæld, ropte de.

Og fra Keiseren kom der et blinkende Armbaad, som hun maatte takke for og staa længe og snakke om.

Saa Fred blev der ikke, og han maatte love at komme igjen den næste Morgen, straks hun havde Tid for Prøven.

Om Natten aarkedede hun ikke at sove for alt det hjemmefra, som med ét var kommet saa underlig over hende. Hun laa bare og tænkte paa Vermund og længtede efter, at det skulde bli Dag, saa hun kunde faa vise ham al Herligheden og lade ham se alt det rare, han maatte forundre sig over, og hvordan hun nu levede.

Hun syntes, hun laa i Feierkøien igjen og skulde op, naar Solen sprat og faa Prammen ud og fiske. Hver Knytting i Fiskesnøret huskede hun, og hun rode og rode, men kunde ikke komme frem for alt det leie Sivgræsset under Land, som altid hagede i og sled Angelen af.

Og, da han saa kom, snakkede og lo og pratede de igjen saa fort, som Kværnen bare kunde gaa. Det vilde ingen Ende ta om alt baade gammelt og nyt derhjemme, hvor de to Smaastuerne røg paa hver sin Side af Sjøen.

Hun glemte alting og snakkede sig ind slig, som hun endnu gik og var der.

Men, da hun saa vilde til at hauke: Vermund, Vermund, kom over, og alt satte

Haanden til Munden, tog hun sig med ét.

Da skjønte han, at der ikke kunde være Snak om sligt som Giftermaal nu.

Saa vilde hun kjøre ham ud i Vogn og vise ham de vilde Dyr, baade Løver og Tigre og Slinger og alt det, som morsomt var i Staden.

Ud rullede de med Tjenere paa Bukken, og Hatten strøg Folk af for dem, hvor de kom.

Og saa og saa gjorde de alt det, de kunde overkomme, saa lang Dagen var.

Men, da de stod ved Løven, var det om Ulven igjen havde vist sig hjemme paa Skogen, de snakkede, og ved de rare Strudsene og Pelikanerne blev det om Heirene ude paa alle Næssene i Vermundsjøen.

Andet end det hjemme, huskede de ikke paa.

Da de saa kom tilbage til hendes Hotel, stod Bordet duget i et lidet Værelse med skinnende Sølvtoi og Krystal og Opsatser og Blomster, saa det blinkede i Øinene.

Og Tjenerne kom med Ret efter Ret.

Men der sad de og snakkede bare om Honningkagerne og Kringlerne og Sukkertøiet, de havde delt paa Toften hjemme i Baaden, helt til de begge rent mistede Madhugen.

Til Sommeren vilde hun hjem til Vermundsjøen, ikke til Villaen i Pyrenæerne.

Hun var blet rent opsat paa det. Og Penge skulde han faa med sig til at gjøre istand den forfaldne Hytte efter Feieren, Far hendes. Hun vilde bo der og ha det akkurat som i gamle Dage, sa hun.

Saa tog han tilslut Farvel og reiste.

Men, alt det Landhandleren nede i Bygden derhjemme blinkede og trak paa det, hvergang Vermund sa, at hun havde lovet sig til Finskogen til Sommeren, saa kom hun alligevel engang.

I to Dage og tre og Ugen udover vankede hun omkring der og sang og haukede fra Skog og Sjø paa alle de Steder, hvor det havde lydt som vakkrest, da hun gik der som ung Jente. Med Vermund drog hun ud i Prammen og prøvede

Snøret paa de gamle Fiskepladserne helt nedover til Oset.

Noget saa godt som den Røien og Ørreten, hun selv havde været ude og fisket, og Multerne, hun sankede paa Bærmyren, syntes hun ikke, hun havde spist, siden hun sidst var her.

Og Luften var saa frisk og ren og sommervarm at færdes i.

Men en Morgen vaagnede hun med, at det regnede og var graat i graat og hang tung Skodde over alle Skogtoppene.

Den næste Dag var Veiret ikke bedre, det regnede og regnede og gik med Byger over Sjøen.

Og kjedt og trist og ensomt blev det at sidde der hele Dagen, mens det drev og silede paa Ruden.

Saa reiste hun pludselig.

Og fra Stationen hos Landhandleren gik det i Kaleshevogn med to Heste og Forspand i flygende Fart nedigjennem Bygden og videre helt til den Stad, hvor Impresarioen ventede paa hende.

Ud i Verden bar det igjen paa Reiser og Turnéer, Aar efter Aar.

Penge kom og Penge gik.

Og om Somrene opholdt hun sig ikke mere paa sin Villa i Pyrenæerne, men paa Kursteder, hvor der var Styrkelse for Halsen.

For mere og mere begyndte Aviserne at nævne om, at de høieste Toner ikke naades saa fuldt og rent, og Impresarioen at bede hende tage nøie vare paa sin Stemme.

Og flere og flere blev de, som skulde have Penge af hende, og mere og fjernere hen maatte hun reise for at drive op alle de Honorarer, som tiltrængtes.

Og længere blev bestandig Kurene for Halsen.

Slige høie Stemmer varede aldrig mange Aar, sa Lægerne. Hendes burde været forsigtig sparet og varet fra først af, istedetfor at der blindt hen var ødslet med den.

Saa gik der endnu nogle Aar.

At høre og se en Verdensstørrelse var altid underligt og trak Folk til.

Men Klappene og Bravoraabene og Blomsterne blev færre, og Honorarerne altid mindre.

Saa kom den Tid, da Aviserne kjede og vrede tog Bladet fra Munden og forargede kaldte hende for et Orgel, hvori Piberne var brystne og sluppet op.

Da var Smykker og Diamanter og Kostbarheder lægst pantsatte, og Villaen i Pyrenæerne vandret over til Kreditorerne.

Og hun selv gik der tilovers mellem alle de Mennesker, for hvem hun havde lyst som den store Stjerne. De veg og trak sig undaf.

Saa begyndte Vermundsjøen at minde sig og blinke for hende underlig blankt og blaat.

Der kunde hun endnu synge og hauke udover de forgyldte Skogtopper, der skreg ingen Aviser, og klagede ingen Impresario, og Feierhytten var ikke Reisen værdt for Kreditorerne.

Og en Dag i Sommeren saa Vermund, det røg derover.

Det maatte være nogen Indflytter, tænkte han. Men han havde nu passet og stelt med den Hytten i saa mange Aar for hende, som engang kunde komme, at han syntes, han havde en Ret til den og fik reise over og se.

Og der sad Evina i Gruen og kogte Kaffe paa Morgenstunden.

Hun havde taget Baadskyds nede fra Elveoset Kvælden iforveien.

Det var ikke synderlig mere, hun havde med sig nu, hun kom, end da hun reiste.

Men Vermund syntes, det var nok, for jo mindre hun havde, des fastere sad hun der. Og Levemaade skulde han skaffe, mente han.

Saa var han derover med Baaden hver Dag og dyttede med Mose i Vinduskarm og Væg og hug Ved og gjorde istand og kom med Fugl og Fisk.

Sammen delte de igjen Sukker og Kaffe, naar han havde været nede i Bygden og handlet, og sammen rode de ud og trak Garnene og fiskede helt, til Isen begyndte at krave sig ud paa Høsten, og det blev ondt at komme over.

Da stod hun en Dag og vinkede.

Han skjønte, hun haukede; men Røsten rak ikke til.

Det var saavidt, han fik slaat sig didover med Pram men gjennom Ménisen, og da var alt i Huset sluppet op for hende.

Saa mente han, det var det bedste, om hun fulgte ham hjem med Prammen med det samme, istedetfor at sidde der raadløs og bare vinke og rope.

Sneen la sig over Skogen, og Vinteren gik.

Og nede i Bygden syntes de, det var en forunderlig Begivenhed, at hun, som engang havde været saa berømt udover Verden, nu igjen var blet til bare Evina Feier og havde giftet sig med Vermund oppe ved Sjøen.

Men deroppe i Tømmerhytten kogte og stilledede de og sankede Kvist og Ved og bar til Hus, og levede og strævede de.

Om Kvældene sad Evina ved Gløderne og rørte i Gryden og nynnede og sang paa Stumper af Arier og Operamelodier, alt som de kom over hende, lig en gammel Fugl, der hæsede og bare af og til fik Røsten ud.

Og mere og mere randt de sammen for hendes Minde, de lyse Sale fulde af Hoder og Raab og Jubel og Hyldninger med alle de forgyldte Skogtopperne ved Vermundsjøen.

De syv Troldkjærringer i Styggedalsuren

Troldene var ude i Styggedalsuren og brød Sten til den store ny Laaven, de skulde bygge.

Og nu havde de seks Kjærringerne deres faat frem Kaffekjedlen og sad saa hyggeligt og pratete.

De roste hverandre flittig op i Øinene baade for Husstel og Unger; der skulde være slig Fred og Snilhed, saalænge den varme Kaffedraaben varede.

Og, medens de snakkede over Koppen, bøiede en Hodet undaf hid og vred en Kroppen did, og holdt de Hænderne bag Øret for at høre hverandre. For Ungerne deres skreg og tvinede borte i Bakken og morede sig med at slænge alskens Styghed af raadne Vedstubber og Grene ind imellem dem.

Da de vel havde faat hevet Haaret til hun Bølvi Myrsøkket fuldt af Møg, begyndte de at sigte efter Trynet til Siri Purkehaugen, saa hun alt i ét snøftede og ristede paa Hodet.

Men hun lod som ingenting og gav sig til at storrose Ungerne deres, en efter en, og rope op om alt det spillende Liv og alle de Streger og Pudser, der var i dem, og hvordan de tegnede til at bli saa akkurat lig enten Far eller Mor sin, helt til alle Kjærringerne gren og lo og gabte og slumpede af Kaffen deres opi til hende. For alle var de saa forkopendes glade i sine egne.

Saa saa de, Flaabergkjærringen – det var Konen til det syvende Troldet – kom skrævendes opefter fra Bygden med de lange Elgeskankerne sine og den vriede, skrigende Ungen, som hun altid drog med sig paa Ryggen.

«Nu lugter hun Kaffe,» sa Siri Purkehaugen, hun rodede og snusede med den lange Næsen ned i Gruggen, om der var mere paa Kjedlen, og lo, saa hun higstede, over, at der ingenting var igjen.

I det samme stak Haarbusten og den lange tynde ludende Ryggen paa Flaabergkjærringen ind af Døren.

Hun saa sig om og spurgte straks efter Kaffeskvætten.

Men de gjorde sig saa hellige allesammen. Det var da saa leit, at den just var gaat op til aller, allersidste Draaben.

Og den gode, fede Grisemelken ogsaa, der stod bare lidt Komelk igjen i en Kop.

«Lad mig faa den hid,» sa hun.

Og saa lod hun Ungen sin drikke Komelk.

De sa ingenting de andre Kjærringerne; men hver tænkte sit. Der var Maade

paa daarligt Ungestel.

Bare Gumpe-Guri lettede sig af Krakken og vilde ha den Moro at se paa, hvordan Ungen spyttede det fra sig igjen.

Men den lille drak saa pent, at Guri ludede sig ned og saa paa, hvordan den tog det, og hvor lys og fin og hvid og rød og dagskjær den var i Huden.

Og saa god og varm.

Hun maatte prøve at lade dem ta med den lille Haanden om den store krogede Lillefingeren sin; det kjendtes saa lindt og fint.

Og lidt efter stod de alle, hun Siri Purkehaugen med den lange Hugtanden og Hornklova og Pesta og Ro Stindvommen og Gumpe-Guri og Bølvi Myrsøkket om Flaabergkjærringen og bukkede og bøiede sig over den lille Ungen og saa paa, hvorledes den pustede og drak og trak til sig.

De rettede sig først, da den slog op de blanke, blaa Øinene.

Og saa fortalte Flaabergkjærringen, hvordan hun om Natten havde faat lagt Trolningen sin i Vuggen hos en Skipperkone nede i Bygden, mens Manden var borte paa Reis, og byttet til sig hendes Barn istedet.

Da gløttede Kjærringerne snygt til hverandre.

Skulde Flaabergkjærringen nu fare om med en Unge, som var likere end deres, tænkte de.

Og saa ropte og gneldrede de hver paa sin Unge og begyndte at stelle og gjøre Moro og lade dem sprætte og hoppe op paa Knæerne deres, saa de ilskreg i Luften, og lod dem trille Kulbøtter bortover i Tuerne og Møgen. Og hvergang lo og skrattede de til hverandre over, hvor gjilde de syntes, Ungerne deres var.

Med ét fik de slig Hast paa sig. De havde siddet der saa forlænge, og Mændene deres kunde alt være hjemme, sa de.

Men i Døren snakkede de sig imellem høit, for at Flaabergkjærringen skulde høre det, om hvor rent svært galt det vilde bli for hende nu, hun ikke fik gjort andet hele den udslagne Dag og Natten med end at passe og gjete det fremmede Barnet. Hun kom nok snart til at lægge det tilbage igjen did, hvor hun havde tat

det fra.

Vri'de hun Halsen om paa det og slog det ihjel, døde hendes egen Unge, saa det fik hun nok la være, ropte de.

Det var sørgeligt, hvordan hun havde sat sig selv Bét.

Og saa alt Maset og Strævet med at faa Ungen lurt op paa Bakken i Solen. Det blev vel Manden hendes, som fik slide med det, kjendte de hende ret.

Og paa Veien snakkede og skvaldrede de ikke om andet end om Flaabergkjærringen og spyttede Tvi til i Bakken alt i ét.

Nu, hun havde faat det dagskjære Menneskebarnet, kom hun til at holde sig for bedre end dem allesammen der i Haugene og rent at sprække af Vigtighed. Pas bare paa, sa de, vi andre Kjærringer skal holde os afveien med vore simple Unger og gi hende Plads.

Og, da de kom hjem, satte de Mændene sine op.

Hun Bølvi Myrsøkket gik og gren og harkede og slængte Speord til Manden sin, han Lurk. Hun slog Troldkryl paa Ryggen og æstimerede ikke at se did, hvor han var engang.

Nu fik han kræke pent efter og langt nede i Bakken, hvergang Flaabergen og Kjærringen hans kom anstigendes med den rare Ungen deres. Han Lurk fik vel komme ihug, at la være at sprike ud med Benene nu og gaa med Næverne stramt i Bukselommerne og sparke og spytte og være Førstemand.

Og, hvor skulde hun stakkars elendige Bølvi holde ud den Skam. Hun kunde ligesaa godt bli liggende der i Myrsøkket med det samme og aldrig komme frem igjen.

Saa gav hun sig til at sparke der, hun laa, saa Myrgørjen skvat som Regn i Veiret, og ynke sig og gaule paa, at hun havde faat Krampen og var saa syg og vilde dø, saa Manden ikke skulde faa se hende mere i Verden, helt til han Lurk fik de lange Armene sine ned om hende og trøstede og bad og lovede og svor, at han skulde knuse hvert Ben paa Flaabergen og Kjærringen hans med, om han prøvede nogetslags Baslemaner eller Vigtighed.

Bedre gik det ikke for sig hjemme hos de andre.

Og, mens Mændene stod langs Laavevæggen i Mørkningen med Hænderne i Buksesmekkerne og spyttede, blev de enige om, at, kræke bagefter Flaabergfolkene vilde ingen af dem. Det skulde være saa vist og sikkert, som at Styggedalsfjeldet stod der.

Men, hvordan det var, kom saa den ene og saa den anden af Kjærringerne stikkende indom Døren til Flaabergkonen paa et lidet Besøg. De kunde ikke dy sig, de var saa forpikkende nysgjerrige efter at se paa Menneskebarnet, som laa og legte saa snil og blid i Øinene, naar det havde faat byttet paa sig.

Men, naar de kom hjem igjen, snakkede de sig saa sinte og galne, at de fræste.

Den ene havde ikke set Syn til Næseskaft paa Barnet, den anden ikke det, som var ligt til Brand og Mod i Øinene eller Klo paa Neglerne, den tredie ikke Spor eller Mærke til Takker i Tænderne og ikke Bust i Haaret.

Det maatte være en ren Tomsing, Flaaberggen havde faat i Huset. Og Manden deres kunde være glad, de ikke havde draget slig Elendighed paa ham.

Men storagtige og hoffærdige af Ungen var de alligevel, saa det stod paa Maal. Naar Flaaberggen gik paa Tunet og spyttede, havde Siri Purkehaugen tydelig set, at det var akkurat mod den Kant, hvor hun bode, og, aarkede Manden hendes at finde sig i det, var han mere end snil.

Siden tog de alle deres Mærke paa Flaaberggen, naar han stod udenfor Døren.

Stindvomma røg straks første Dagen lige hjem til Ketil Dunder, Manden sin, for nu var det lige mod Bakken deres.

Og efter hende kom Purke Siri springende med de lave Fødderne og Hugtanden skummende og GumpeGuri humpende og vrikkende paa Bagen og Bølvi Myrsøkket hoppende og skrævende med de krogede Laarene og Pesta hinkende og farende lavhalt høit op paa det lange og dump ned paa det korte Benet, hver hjemover til sine Karer, for at berette om al den Foragt, der gik udover dem.

Alle havde de set, han spyttede tvi mod deres Bakke.

Og længere end til næste Morgen varede det ikke, før de kom ansættende til Flaaberget, den ene efter den anden, seks Trold høi med han Lurk i Spidsen, saa

Kjærringen der fo'r bagom Laaven.

I det samme hev de Økserne i Væggen, og var de paa Døren og bankede og truede.

Og saa brød de ind til Ungen, han Lurk med Stauren først.

Men der laa Menneskebarnet saa lyst og skjært og smilte og legte og lallede og saa paa dem.

Det rakte saa fornøiet de smaa Armene op mod han Lurk, for at han skulde løfte det op, at Troldene gabte og énstirrede paa det.

Og slig blev de staaende og stikke Bustehoderne sammen og se paa, hvor vakkert og snilt og forstandigt det lille Guttebarnet lo til dem og hvor stærk og klar han var i Øinene, til de begyndte at lure sig sagte ud den ene efter den anden.

Ude paa Tunet mødte de Flaabergmanden, som ingenting vidste. Han var kommet hjem fra Marken og stod der betænkt og spyttede mod Husvæggen.

Da lo de og gabte.

For saameget skjønte de, at han ikke kunde spytte Foragten paa sit eget Hus, og at de havde faret efter Kjærringskvalder.

Men da de kom hjem, fik de høre nok om den Færd.

Flaaberggen var den rette Lurifaksen til at narre dem op i Stry, skreg Bølvi og de andre Kjærringer. Den Storfulingen gik saa lunt og stilt med det, og vidste nok, hvordan han skulde faa sat Labben paa Nakken af dem allesammen, slige Godtomsinger, de var.

Men, alt det de snakkede, voksede Menneskegutten sig baade stor og vakker.

Han fo'r og legte med de andre Troldungerne der i Bakkerne baade Gutter og Jenter, og vidste ikke andet end, at han var som en af dem.

Da fik Kjærringerne rigtig deres Fryd og Fornøielse.

For nu kunde de vise Mændene, hvad Forskjel der var paa den fremmede Gutten og deres egne slig, som de kunde holde Styr og var fulde af Puds og Paafund.

Ret, som de ventede Troldgubberne sine hjem til Kvældsverden og fo'r paa

Staburet for at hente Mad, stod Ungerne, han Bust og hun Sølvi og han Raud og hele Flokken indenfor Døren og havde vri'd om Laasen, saa de ikke kunde faa den op. De knisede og fnisede og huserede.

«Nei, se de søte Ungerne, naar de sætter sig paa noget,» ropte Kjærringerne alt i ét.

Og der stod de i en Time og to Timer og godsnakkede og prøvede paa at komme ind.

Saa blev Gumpe-Guri sint og snudde sig og vilde trykke op Døren.

Men, da havde de sat Storslaaen saa vel for, at hun bare fik Stakken skuret af sig. Og saa keg de ud og hujede og sparkede og hoppede Kraake derinde, saa det dundrede i Gulvet.

Men, da Mændene kom ansættende gnistrende sinte, fordi Kvældsverden ikke var færdig, undskyldte Kjærringerne sig med, at de ikke kunde komme ind paa Staburet for disse trolldelige Ungerne, som var saa fulde af Spilopper og Moro.

Og vesle Sølvi Myrsøkket stak Hodet ud af Gluggen og satte Trut imod dem og jepede og rakte Tungen ud og spyttede.

Nei, aldrig havde Kjærringerne set noget saa sødt i Verden som det lille trodsige Jentefjæset. De slog rent Hænderne sammen. Mændene maatte da ha Øine i Hodet!

Og saa havde heller ikke de set noget saa vakkert i Verden og gav sig til at luske hen til Dørhellen for at se, naar hun stak Hodet frem igjen, helt til hun Sølvi blev lei af det og løb ud og lod Døren staa aaben efter sig.

Men Ungerne spændte og sparkede og bed og klorede og vilde endda ikke la nogen slippe ind.

Der var Fyr i Øinene og Marg og Spræt og Liv i de Ungerne!

Det var andet end Fremmedgutten, som kunde sidde og sipe og graate, fordi Sønnen til Hornklova borede Øinene ud af Katten med Fingeren. Han aarkede ikke engang at se paa, men la Hodet ned i Bakken.

Og da Ungerne havde sin Moro af at flaa Kalven levende og se, hvordan den sprang og bar sig, la Stakkaren til Skogs.

Og dengang Datter til Gumpe-Guri agede paa Bagen med Mikkel Ræv, helt til hun fik slidt Rumpen af den, og Mænd og Kjærringer lo oppe i Bakkerne, saa de stod krogede, løb han bent hjem til Mor sin, rarere Kar var han ikke.

Men, da Gutten blev større, vilde Troldgubberne gjerne ha ham med sig, naar de var ude i Skog og Mark. Hverken hev han Maden væk for at lette paa Nistesækken, han bar, eller aad han op det lækkreste, eller blev han borte i Bærmyrerne for dem, som de andre Troldungerne. Aldrig gjemte han heller bort Økserne deres eller gjorde dem opraad med Tværhed og Streger.

Men til Gavn og Hjælp vilde han gjerne være, saa med at snøre Vidieknude om Vedfanget, saa med at finde den fedeste Tyrien, saa med at læsse paa. Og altid raadede han saa forstandig, at de kom lige paa der, hvor de ellers vilde ha gjort Krog og Omvei og tat vrangt for ret, saa de syntes, der blev dobbelt udrettet om Dagen.

Men da fik Kjærringerne igjen fuldt op paa Snakkekværnen om, hvad for Blindkjukinger de var, som ikke saa, at Gutten gik der og daskede efter dem saa spag og tam som en Bjeldeko nede i Bygden. Det viste sig, at Komelken kom igjen, sa de. Det var det ægte, vilde Blodet og Spruten i Øinene og Sprætten i Kroppen, han manglede.

Sent og tidlig slog de paa, at Mændene deres gik der og ikke skjønnte, at de blev oversete af Flaabergtroldene.

Siri Purkehaugen kom saa stilt indom Døren og gløttede i Øienkrogene og ymtede og drog paa og lod sig mærke med baade ét og andet, helt til der kom Kaffe.

Hun vidste nok, hvorfor Flaabergkallen gik saa betænkt og vallunderede og studerede deroppe i Styggedalsuren og skjøv saa én Sten og saa en anden indover til Tunet sit.

Der var ikke mindre i hans Tanker end at bygge et gjildt Slot for Gutten, til han blev voksen. Det skulde mures af svært Fjeld og Kampesten og bli jevnhøit med Styggedalsnuten, saa Røgen af dets Skorsten drev over Kammen, og alt, hvad Trold nogengang havde reist der i Marken, bare blev til Husmandsstuer og Smaakratel.

Men nu syntes Troidene, der kunde være Maade med Flaabergen.

Saa la de Hoderne sammen og luskede og hviskede bag Laavevæggen.

Ikke vilde de ud med, hvad de tænkte paa, for de kjendte Kjærringerne og vidste, at de maatte skravle, om det skulde være aldrig saa lønt.

Men borte i Bakkerne lo de, saa det dundrede.

Saa drog de iveri, seks Trold høi og han Lurk i Spidsen, med svære Jernstænger paa Skuldrene.

Og til at sætte dem i Bakken og brække og bryde lige indunder Styggedalsuren, saa Stenen rullede baade Dag og Nat.

Ikke gav de sig, før de havde holdt paa et Aar.

De havde gravet saa langt indunder, at, bare de slog væk Grundstenen, vilde Uren styrte ned og tordne som et Himmelskred og ta med sig hele det store Slottet, Flaabergen byggede paa, og dertil ham selv og Kjærringen med, saa var de kvit dem.

Og nu vilde de didop og se, hvor langt han var kommet og, om det var Tiden.

Saa steg de iveri, den ene efter den anden.

Men der oppe i Marken saa de ingenting, alt det de glante, uden Flaabergmanden, som gik og bar Sten til det gamle Gjærdet sit, som var ramlet ned ifjor.

Da snudde de sig med ét og fo'r hjemover alt det, de kunde skræve, seks Trold høi og han Lurk i Spidsen, i rykende, forgnistrende Sinne.

Jernstængerne hev de sammen ude paa Tunet slig, at Jorden sprøjtede, og Huset rystede, og Kjærring og Unger rendte og skreg.

Aldrig skulde de høre efter Kjærringsladder mere i Verden.

– Men, som Tiden gik, blev den søte Truten til hun Sølvi mere og mere til Tryne, og voksede der Buster og Rag ud af Ansigterne paa Troldungerne. Der kom Hængelæber og Griseøine og Svineører, og Benene blev vredne og Fødderne klumpede, og Knuder og Skakheder stak frem.

Og Deiligheden og Sødheden blev til Troldvillie og Arrigskab.

Alt det, Kjærringerne roste og priste dem og vanagtede og rev ned paa den, som var af Menneskeæt, kunde Mændene deres alligevel ikke andet end se efter ham og kope og glo.

Saa begyndte Kjærringerne igjen at ægge og ærte med Flaabergfolket, hvordan de hovmodede sig. Det var ikke for andet, de fra først af havde bosat sig øverst oppe i Uren, end for at gaa over Hoderne paa dem allesammen.

Og, at Flaaberggen skulde opgivet at bygge, var det likt! Det skulde bare være af Træ istedetfor af Sten.

Baade Bølvi Myrsøkket og Ro Stindvommen vidste om, at han gik saa lønt i Skogen og mærkede ud Tømmer.

Og, havde han gjort det i alle de Aarene, saa vilde Slottet hans bli baade en og to Gange saa høit som Styggedalsnuten.

Men aldrig vilde Trolde mere fæste Lid til Kjærringskvalder, det havde de lovet sig.

Og først da Ketil Dunder selv fik se Flaaberggen drage nedover med Tømmerslæden sin, skjønte de, at Kjærringerne havde havt Ret.

Saa ilde havde de ikke trot om ham.

Da betænkte og grundede de og la op Raad.

Og, da de var kommet til Endskep, lo de, saa det sang i Bakkerne.

Tilskogs fo'r de ved Nattens Tide med Tømmerøkserne paa Nakken, seks Trolde høi og han Lurk i Spidsen.

Og hug og fældte Træer gjorde de i et Aar, til hele Storskogen laa overende.

Nu skulde Flaabergtrolde slippe at ta Træer mere til det store Slottet sit.

Saa steg de ivei op over Styggedalsuren for at se, hvor høit det var kommet med Bygningen.

Men, alt det de glante om sig, saa de ingenting uden Flaaberggen, som stod og strævede med at lægge nyt Tømmer ind i den raadne Fjøsveggen sin.

Da blev de saa sprakende gale, som de aldrig havde været i Verden før.

Og nedover røg de, seks Trolde høi og han Lurk i Spidsen, med saa lange

Skridt, som Benene bare aarkede at række.

Men da Kjærringerne saa dem komme anstigende slig oppe i Fjeldet, skjønte de, hvordan det var fat og hvad der kunde vanke.

Og saa i Hui og Hast til at koge og base og sætte frem Skinker og Smørstykker og Mølje og Mysost og Lefser og alt det, Staburet eiede, saa da Troldene naade ind paa TUNET, var der dækket op som til Bryllups.

De var forhakkende gale og stampede og dundrede og hev Økserne foran sig langveis fra, saa de stod i Væggen og føg om Ørene paa Kjærringerne.

Men der saa de alle Slags gjild Mad og Godbiter staa i Hauger for sig.

Han Lurk var endnu saa dansende gal, at han tog Syltegrisen ved Labben og vilde slænge den i Væggen. Men da summede han sig.

Og, da Sinnet saa randt af dem, kom Kjærringerne og mente, de maatte være bra sultne, og fik dem tilbords, hver foran det, de bedst likte.

Da Troldene saa havde spist og drukket og begyndte at bli godlynte, snakkede og pratede Kjærringerne om, hvad for en god Reise, de havde gjort. Det var vel et Svedetag værd, mente de, at komme til sand Kundskab om, hvor gode og beskedne Naboer de havde i Flaabergtroldene.

Siden nappede hver Kjærring sagte og listig i sin Gubbe og fik ham hen i en Krog.

Der hviskede de og sa, at de længe havde gaat og tænkt paa, hvor godt denne pene, vakkre, lyse Fremmedguten kunde høve som Mand for Datter deres.

Men om det maatte han ikke nævne saameget som et Ord, for ellers vilde de andre Kjærringerne, hun Gumpe-Guri og Purke-Siri og Pesta og Stindvommen og Hornklova trække ham til sine Døttre.

De havde længe mærket, hvorledes de gik og sigtede og lurte efter ham. Og, naar de havde saa travelt med at snakke ilde om ham og bringe ham i Vanagt, saa var det bare for at faa beholde ham for sig selv.

Efter den Dag vidste Kjærringerne ikke, hvad godt de i Løn skulde sige om ham til Manden sin, eller hvor stort de skulde rose ham.

De passede at sætte al den Stas, de eiede, paa Døttrene, for at de skulde te sig frem som finest for Gutten. Og de bad ham ind og puttede til ham alt det, som godt var.

Men Gutten likte sig ikke. Han kunde ikke gaa i Marken uden at alle de bustede og raggede og trynede Troldjenterne hængte efter ham.

Saa var det en Dag, han drev gjennem Storskogen. Og efter ham hang de helt, til de kom did, hvor Kallene havde hugget ned alle Træerne, og Solen skinnede og lyste.

Længere kunde Troldene ikke følge.

Men, da Gutten kjendte den varme Sol, blev det saa underligt for ham.

Han syntes, at Verden med ét blev saa vakker og mangfoldig deilig farvet, og at han hørte til derude i Dagen.

Videre og videre gik han.

– Men hjemme i Styggedalsuren ledte Flaabergfolkene og de andre Troldene efter ham baade høit og lavt.

Borte var og blev han.

Saa paa tredie Dagen kom der en ung Sprætjunker med Uhrkjæde dinglende udenpaa Vesten og Sølvknap paa Stokken og spurgte sig fore i Styggedalsfjeldene efter Veien.

Han havde kroget Næse og Elgeskanker akkurat som Flaabergkjærringen.

Da drog de Mistanke.

Og en efter en var de henne og luskede og saa paa ham.

Men da de fandt Klippet i det venstre Øret, som var Troldmærket hans, skjønnte de, at dette var den, Flaabergkjærringen havde byttet bort nede hos Skipperkonen for Menneskebarnet.

Og alle Troldjenterne spillede Øinene op og glante, for slig Sprade havde der aldrig været i Fjeldet før.

Men hun Sølv Myrsøkket blev den, som fik ham.

Og Bryllup stod der med Herlighed og Glæde, saa det rapede og rullede og

dundrede i tre samfulde Dage i Styggedalsuren.

Varsler og Vætter

Der var et sligt underligt gult Skjær ligesom efter Regn, saa en saa alting, Sten og Ur, saa nyvaadt og nær. Det nederste af Haugerne laa endnu i Skyggen.

Ude i Døren paa en grøn Kol stod der en Kjærring med rødt Liv og løst graat Skaut og raabte over til han Tarand i Bakken.

Der hørtes ligesom Ekko af nogen, som hug Ved derborte tidlig i Sommermorgenen.

Saa snakkede det henne i Bergsiden, og det blev levende i Haugene. Folk gik ind og ud.

Det var fra den underjordiske Kirke, det prækede, og Luften fyldtes af et Orgel, som var løssluppet i alle Piberne.

Under det var alligevel Stilhed, saa en maatte høre alting.

Nu revnede der nogle Fjeldstykker borte i Nuten, saa der blev store, svarte Sprækker.

«Det er Krigen,» sa det lydhørt.

Og der lagde sig en stiv, stille Rædsel udover Dalen.

En styg Gygre satte det ene nakne, svulne Benet ud. Det svarte Buskehodet vistes fremme i Skaret, saa det skurede og brak og knak i Skogen.

«Storberget rister,» hvæste Gygren hæst og slap med Sus en svær gul, skidden Fos nedover Uren.

«Nu blev hun ræd, hun Gyri Gygre,» skogrede det onskabsfuldt i en Fjeldkol.

Bergvæggen tværtover sprak med et Gufs som af indestængt Pest.

«Det er Krigen,» sa det igjen underlig lydhørt nedefra Dalen, «det koger ude i Skjærene, og Staurhenningen og Vagnhunden gaar op paa Land.»

Og alt, hvad de underjordiske snakkede sig imellem, hørtes saa tydelig i det vaade, gule Morgenskjær.

Under Stilheden suste og ulte Orglet vildt af alle Piber ud i Luften og mante Magter op af Grunden, og prækede Præsten uophørlig med fjerne Ord.

Vætterne skulde ud og væрге og kværve Syn og gjøre Gnist til Brand og Styggedunst til Vildelse og lægge Uføre og bundløs Myr for Fienden, og Bakken bratte sig, og Veispor vise vild, og Strømmen bli vrang, og Eneren vri' sig, og Torn og Busk og Furu vende Taggen imod.

«Og rope galint, rope galint!» gneldrede en vild Gygrestemme udover Dalen.

Jonas Lies *Trold* er lastet ned gratis fra bokselskap.no